

Strategia Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku

SKRÓTY UŻYTE W DOKUMENCIE

- BO** – Budżet obywatelski
- BOF** – Bezpośrednie otoczenie funkcjonalne
- B&R** – Bike and Ride – system parkingów dla rowerów
- Barometr BB** – Barometr Bielska-Białej
- BRM** – Biuro Rozwoju Miasta w Bielsku-Białej
- GDDKiA** – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- GOZ** – Gospodarka o obiegu zamkniętym
- GUS** – Główny Urząd Statystyczny
- ICT** – Technologie informatyczno-komunikacyjne
- IT** – Sektor technologii informatycznych
- KSSE** – Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna
- MPZP** – Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego
- MZD** – Miejski Zarząd Dróg w Bielsku-Białej
- NCBiR** – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
- OKE** – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
- OSI** – Obszar strategicznej interwencji
- OZE** – Odnawialne źródła energii
- P&R** – Park and Ride – Parkuj i Jedź
- REGON** – Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
- SUIKZP** – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Bielska-Białej
- UE** – Unia Europejska
- UM** – Urząd Miejski w Bielsku-Białej
- ZIT** – Zintegrowane inwestycje terytorialne
- ZUS** – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

SPIS TREŚCI

I. PROCES OPRACOWANIA STRATEGII	5
II. POTENCJAŁY BIELSKA-BIAŁEJ ORAZ PROBLEMY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA – WNIOSKI Z DIAGNOZY.....	7
III. OPIS STRUKTURY STRATEGII.....	16
IV. WIZJA BIELSKA-BIAŁEJ W PERSPEKTYWIE 2030 ROKU	18
V. OBSZARY INTERWENCJI STRATEGII.....	19
OBSZAR: LUDZIE	20
OBSZAR: ŻYCIE	26
OBSZAR: ZARZĄDZANIE	34
OBSZAR: MOBILNOŚĆ.....	39
OBSZAR: ŚRODOWISKO	44
OBSZAR: EKONOMIA.....	50
VI. SCENARIUSZE ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ W PERSPEKTYWIE 2030 ROKU	55
VII. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ BIELSKA-BIAŁEJ ORAZ USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ	60
VIII. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	90
IX. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII.....	111
X. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	119
XI. POWIĄZANIA STRATEGII Z KRAJOWYMI I REGIONALNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	122
XII. SPISY	128
SPIS RYSUNKÓW.....	128
SPIS TABEL	128
XIII. ZAŁĄCZNIK: KIERUNKI DZIAŁANIA W RAMACH PONADLOKALNYCH OSI PLANOWANE W RAMACH STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA „ŚLĄSKIEGO 2030” ORAZ STRATEGII ROZWOJU BIELSKA- BIAŁEJ DO 2030 R.	130

Szanowni Państwo,

niniejszym przekazuję w Państwa ręce Strategię Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku – efekt naszych wspólnych prac nad dokumentem, w którym wyznaczone zostały dla Miasta cele strategiczne i niezbędne do ich osiągnięcia do końca obecnej dekady działania.

Pomimo ograniczeń spowodowanych pandemią COVID-19 Strategia powstawała w modelu partycypacyjnym, przy zaangażowaniu szerokiego grona aktywnych interesariuszy. Hasło: „Zaplanujmy wspólnie przyszłość miasta”, które przyświecało naszym pracom, pozwoliło na stworzenie wizji rozwoju Miasta obejmującej obszary: społeczny, gospodarczy, przestrzenny i środowiskowy. Strategia jest zgodna z celami zrównoważonego rozwoju oraz założeniami Nowej Karty Lipskiej, która wyznacza kierunki rozwoju miast europejskich.

Myślę, że wszyscy życzylibyśmy sobie, by w 2030 roku Bielsko-Biała było miastem zaangażowanym w sprawy mieszkańców, wygodnym do życia, gwarantującym wysoką jakość usług publicznych, dbającym o środowisko naturalne oraz prężnym ośrodkiem gospodarczym.

Wierzę, że Strategia Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku stanie się dokumentem, z którym identyfikować się będą mieszkańcy Bielska-Białej, a wspólna realizacja przyjętych w niej celów i kierunków działań zostanie osiągnięta w duchu partnerstwa, wzajemnego zrozumienia i dialogu pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami, ponieważ:

„WSPÓLNIE MOŻEMY WIĘCEJ!!!”

Jarosław Klimaszewski
Prezydent Miasta Bielska-Białej

I. PROCES OPRACOWANIA STRATEGII

Opracowanie *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* było procesem wieloetapowym, szeroko angażującym mieszkańców miasta oraz przedstawicieli lokalnych instytucji i organizacji. Niniejsze opracowanie, jako jedno z pierwszych w mieście, powstało w trybie współprojektowania. W pracach mających na celu sformułowanie strategii od momentu podjęcia działań diagnostycznych do chwili obecnej czynnie uczestniczyło ponad 1 000 osób, z czego ponad połowę stanowili mieszkańcy miasta.

Praca rozpoczęła się od stworzenia mapy potencjałów, problemów i wyzwań dla miasta w sześciu obszarach – środowisko, ekonomia, ludzie, życie, zarządzanie i mobilność. Lista wyzwań powstała w oparciu o analizę danych statystycznych, polityk i dokumentów strategicznych obowiązujących w mieście oraz literatury przedmiotu. Na poszczególnych etapach jego powstawania angażowano różne grupy interesariuszy, które miały szansę wskazać kluczowe problemy i wyzwania wymagające podjęcia działań.

Spośród interesariuszy najważniejsi byli mieszkańcy, z którymi na etapie opracowania diagnozy do *Strategii* przeprowadzono dziewięć spotkań w różnych częściach miasta. Kluczowym zasobem danych opisujących subiektywny odbiór stanu miasta był zatem materiał powstały w wyniku prowadzonego w pierwszej połowie 2020 r. dialogu z mieszkańcami, w ramach organizowanych spotkań konsultacyjnych. Ważnym uzupełnieniem były także trzy badania ankietowe: badanie opinii mieszkańców przeprowadzone w 2019 r. przez Instytut Badań Samorządowych oraz dwie ankiety z 2020 r. – pierwsza dotycząca subiektywnych odczuć mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa, druga adresowana do rodziców i poświęcona ocenie dostępu i jakości usług publicznych dla dzieci i młodzieży.

Cennych informacji dostarczyła również seria wywiadów pogłębionych z przedstawicielami jednostek miejskich, organizacji pozarządowych, środowisk przedsiębiorców, uczelni wyższych oraz seniorów. Wywiady pozwoliły na zidentyfikowanie unikalnych punktów widzenia poszczególnych grup na sytuację panującą w mieście. Poznanie stanowiska przedsiębiorców branży IT było istotne ze względu na pojawiające się zewnętrzne zagrożenia obserwowane w gospodarce, a przez to – konieczność poszukiwania alternatywnych kierunków rozwoju bazy ekonomicznej miasta. Proces ten stanowi spore wyzwanie w świetle zmieniających się ogólnoswiatowych uwarunkowań gospodarczych oraz obserwowanych trendów krajowych. Seniorzy zostali zaproszeni do dyskusji nad problemami miasta ze względu na zauważalnie starzejącą się społeczność i rosnące w związku z tym znaczenie uwzględniania w kierunkach rozwoju Bielska-Białej potrzeb jego najstarszych mieszkańców. Spotkanie z przedstawicielami organizacji pozarządowych, będących ważnymi partnerami dla miasta, służyło ustaleniu kluczowych problemów widzianych oczyma przedstawicieli środowisk skoncentrowanych na realizacji zadań sektorowych. Wywiady stanowiły zatem znakomitą okazję do skonfrontowania oczekiwań interesariuszy o bardzo zróżnicowanym sposobie postrzegania i oceny potrzeb miasta oraz pożądanym kierunków jego rozwoju.

Kolejnym etapem było określenie kierunków rozwoju i priorytetów. W tym celu między 16 stycznia a 4 lutego 2021 r. odbyło się osiem warsztatów strategicznych odpowiadających problematyce zarysowanej w diagnozie, w czasie których liderzy, aktywiści, członkowie organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, radni, przedstawiciele urzędu i instytucji

samorządowych wypracowywali cele i kierunki działań. W warsztatach łącznie wzięło udział blisko 200 osób.

W kolejnym etapie, w trakcie wewnętrznych prac w urzędzie, zaproponowane podczas warsztatów rozwiązania skonfrontowano z uwarunkowaniami prawnymi, administracyjnymi, organizacyjnymi i finansowymi, celem wyłonienia siatki celów możliwej do realizacji w najbliższej dekadzie. Sformułowane cele i kierunki zmian zostały zweryfikowane również pod względem zgodności z dokumentami o charakterze międzynarodowym, krajowym i regionalnym.

Zebrany w ten sposób materiał analityczny stał się bazą do ostatecznego określenia siatki celów strategicznych i operacyjnych dla poszczególnych obszarów. Przyjęte cele i kierunki działań zostały uzupełnione o listę mierników, które pozwolą na bieżące monitorowanie i ewaluację efektów realizacji strategii.

Ostatnim elementem prowadzonych prac było sformułowanie systemu monitoringu i ewaluacji, modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, obszarów strategicznej interwencji oraz ram finansowych.

II. POTENCJAŁY BIELSKA-BIAŁEJ ORAZ PROBLEMY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA – WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przedstawione w niniejszym rozdziale *Strategii* wnioski stanowią syntezę opracowania pt. *Raport charakteryzujący najważniejsze zjawiska kształtujące sytuację w Bielsku-Białej na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta*, pełniącego funkcję diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej (z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych) Bielska-Białej, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹.

Diagnoza przeprowadzona została w układzie sześciu obszarów, koncentrujących się na zagadnieniach, które w perspektywie 2030 r. w największym stopniu determinować będą rozwój Bielska-Białej. Obszarami tymi są: **Ludzie, Życie, Zarządzanie, Mobilność, Środowisko i Ekonomia**. Pierwsze trzy obszary obejmują w całości lub w znacznej części zagadnienia społeczne, zaś ostatni odpowiada wskazanej w ustawie problematyce gospodarczej. Natomiast zagadnienia przestrzenne zostały ukazane głównie w obszarach:

- **Życie**: dostępność przestrzenna do obiektów infrastruktury społecznej, zagadnienia związane z planowaniem przestrzennym, tematyka rewitalizacyjna;
- **Mobilność**: sytuacja transportowa miasta, dostępność komunikacyjna;
- **Środowisko**: zasoby przyrodnicze, presja na tereny otwarte, propagacja zanieczyszczeń, przestrzenne zróżnicowanie zjawisk wynikających ze zmian klimatu.

Ponadto zbadane zostały zagadnienia dotyczące obszaru funkcjonalnego Bielska-Białej.

Wnioski dotyczące sytuacji rozwojowej Bielska-Białej sformułowane zostały poprzez skonfrontowanie ze sobą danych statystycznych (**dane pochodzące z końca 2018 r. lub z III kwartału 2019 r.**), trendów sygnalizowanych w opracowaniach specjalistycznych oraz wniosków wynikających z polityk i dokumentów strategicznych obowiązujących w mieście (**aktualnych na rok 2018 lub 2019**), z informacjami pozyskanymi w trybie mapowania subiektywnego od różnych użytkowników miasta. Wykorzystane zostały również wyniki prac analitycznych prowadzonych w związku z opracowywaniem diagnozy na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego w Bielsku-Białej oraz diagnozy problemów społecznych w mieście.

Tworzenie diagnozy miało **charakter partycypacyjny**, angażujący (m.in. poprzez udział w spotkaniach konsultacyjnych, badaniach ankietowych oraz wywiadach pogłębionych) różne grupy interesariuszy (mieszkańców, przedstawiciele jednostek miejskich, organizacji pozarządowych, środowisk przedsiębiorców, uczelni wyższych i seniorów), dzięki czemu miały one szansę wskazać kluczowe obszary wymagające analizy.

W *Strategii* wnioski z diagnozy przedstawione zostały w układzie sześciu wcześniej wspomnianych obszarów, w ramach których zidentyfikowane zostały:

- **potencjały rozwojowe**, czyli atuty miasta będące jego kapitałem rozwojowym oraz stanowiące o jego przewadze konkurencyjnej;
- **wyzwania rozwojowe**, czyli braki lub negatywne czynniki (zjawiska, procesy), których niezaadresowanie będzie spowalniać procesy rozwojowe zachodzące w mieście.

¹ Raport dostępny jest pod linkiem https://bielsko-biala.pl/sites/default/files/inline-files/DIAGNOZA%20STRATEGICZNA_0.pdf

Należy zaznaczyć, że od chwili powstania *Raportu* charakteryzującego najważniejsze zjawiska kształtujące sytuację w Bielsku-Białej na potrzeby opracowania *Strategii Rozwoju Miasta* do chwili powstania niniejszej *Strategii*, władze Bielska-Białej podjęły szereg działań mających na celu niwelowanie negatywnego wpływu wielu zdiagnozowanych w nim problemów.

Tabela 1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych, obejmującej lata 2018-2019

	POTENCJAŁY ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ	WYZWANIA ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ
RELACJE URZĄD MIEJSKI - MIESZKAŃCY	Stosunkowo wysoki poziom aktywności obywatelskiej mieszkańców	Wymagające wzmocnienia procesy konsultacyjne (brak realnej możliwości współtworzenia inicjatyw miejskich przez mieszkańców)
	Rosnąca gotowość mieszkańców do podejmowania dialogu z miastem	Niesatysfakcjonujący poziom zaufania mieszkańców w kontekście dialogu z samorządem
	Nowe narzędzia dialogu z mieszkańcami (np. <i>Zgłoszenia BB</i> , <i>Zapytaj Prezydenta</i>)	Wymagający usprawnienia system komunikacji
		Brak inicjatyw dotyczących tworzenia partnerskich relacji na linii władza lokalna – obywatele, wykraczających poza terytorium jednej gminy
		Niewystarczająca ilość systematycznie prowadzonych badań ewaluacyjnych jakości współpracy
RELACJE URZĄD MIEJSKI - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	Silne i liczne organizacje pozarządowe	
	Pozytywne zmiany we współpracy urzędu miejskiego z organizacjami pozarządowymi	
RADY OSIEDLI	Potencjał rad osiedli	Duże zróżnicowanie osiedli ze względu na aktywność rad osiedli i zaangażowanie mieszkańców
BUDŻET OBYWATELSKI	Tradycje oraz popularność budżetu obywatelskiego	Nie w pełni wykorzystany potencjał budżetu obywatelskiego (brak ewaluacji BO, jakość realizacji projektów, dominacja projektów infrastrukturalnych)

	POTENCJAŁY ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ	WYZWANIA ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ
OFERTA KULTURALNA	Bogate zasoby dziedzictwa kulturowego	Niewystarczająca różnorodność oferty kulturalnej pozwalająca na dotarcie do nowych grup odbiorców
	Bogata oferta kulturalna miasta	
	Liczne domy kultury w mieście	
	Zainteresowanie ofertą kulturalną miasta	
	Bielsko-Biała jako główne centrum edukacyjne i kulturalne dla całego obszaru aglomeracji wraz z BOF	
REWITALIZACJA	Wysoka przestrzenna koncentracja podejmowanych działań rewitalizacyjnych	Wzrastająca liczba obiektów i terenów przemysłowych wymagających adaptacji do nowych funkcji
	Konsekwencja w planowaniu, formułowaniu i prowadzeniu działań rewitalizacyjnych w mieście	Konieczność wyznaczenia do końca 2023 r. obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w oparciu o ustawę o rewitalizacji
	Doświadczenie w prowadzeniu partycypacyjnego modelu formułowania polityk rewitalizacyjnych	
JAKOŚĆ PRZESTRZENI MIEJSKIEJ		Niezadawalający stan wielu obiektów zabytkowych
		Nieuregulowana sytuacja własnościowa zabytków
		Wymagająca aktualizacji gminna ewidencja zabytków
		Wciąż zbyt mała liczba zabytków objęta ochroną poprzez zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
		Występujące rozbieżności wydawanych decyzji administracyjnych na terenach nieobjętych MPZP z polityką przestrzenną zapisaną w SUIKZP
DEMOGRAFIA		Depopulacja miasta, głównie na skutek migracji
		Relatywnie duże na tle gmin aglomeracji bielskiej i BOF problemy demograficzne Bielska-Białej
		Ujemny przyrost naturalny
		Dynamiczne starzenie się społeczeństwa
		Wysokie obciążenie demograficzne
		Malejący tzw. potencjał pielęgnacyjny
		Ograniczony dostęp do opieki geriatrycznej
		Rosnące zapotrzebowanie na działania aktywizujące seniorów
	Duża liczba oczekujących na mieszkania komunalne oraz spory zasób pustostanów wymagających remontu	
POMOC SPOŁECZNA	Niski wskaźnik korzystających z pomocy społecznej na tle ogółu mieszkańców miasta	Duża populacja osób z niepełnosprawnościami
		Coraz większa potrzeba świadczeń opiekuńczych

	POTENCJAŁY ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ	WYZWANIA ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ
		Rosnące zapotrzebowanie na instytucjonalne formy opieki dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami
		Brak powszechnego i systemowego wsparcia dla osób opiekujących się niesamodzielnym (ze względu na wiek lub niepełnosprawność) członkiem rodziny
	Coraz lepsza sytuacja finansowa rodzin	Wzrost liczby osób pobierających świadczenia społeczne w sposób długotrwały
RYNEK PRACY	Niska stopa bezrobocia	Wysoki udział osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogóle bezrobotnych
	Rynek pracy otwarty na cudzoziemców	Niewystarczające działania w zakresie integracji cudzoziemców
		Duży udział osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat
		Wysoki udział bezrobotnych z niepełnosprawnościami
		Niewystarczające działania w zakresie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami
	Wzrost liczby bezrobotnych kobiet	
ZDROWIE	Bogata oferta prywatnej służby zdrowia	Duża liczba zgonów spowodowanych niewydolnością układu krążenia i chorobami nowotworowymi
		Wzrost zapotrzebowania na wsparcie o charakterze profilaktycznym dla dzieci i młodzieży
	Urozmaicona oferta usług rehabilitacyjnych	Zbyt mała dostępność wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży (w tym o charakterze terapeutycznym)
		Rosnący problem uzależnień behawioralnych i cyberprzemocy
	Dobra dostępność do ratownictwa medycznego	Stosunkowo duża odległość od miejsca zamieszkania do podstawowej opieki zdrowotnej w dzielnicach oddalonych od centrum
EDUKACJA	Wysoki poziom nauczania w szkołach podstawowych i średnich	Deficyt miejsc w przedszkolach publicznych
		Utrudniony dostęp do placówek przedszkolnych w dzielnicach peryferyjnych
	Stale ulepszana infrastruktura placówek oświatowych, w tym baza do kształcenia zawodowego	Konieczność dojazdu do szkół podstawowych z dzielnic peryferyjnych zwiększająca kongestię w mieście
		Oczekiwania rodziców w zakresie rozszerzenia oferty nieodpłatnych zajęć edukacyjno-rozwojowych dla dzieci i młodzieży
	Niska ocena wśród uczniów szkół średnich jakości kształcenia wyższego	
REKREACJA	Dobra dostępność infrastruktury rekreacyjno-sportowej	Rosnące zapotrzebowanie na infrastrukturę rekreacyjno-sportową
	Rosnąca aktywność sportowa mieszkańców	Niewystarczająca ilość terenów zieleni urządzonej w mieście

	POTENCJAŁY ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ	WYZWANIA ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ
ORGANIZACJA URZĘDU MIEJSKIEGO	Dostrzeżenie potrzeby zmian organizacyjnych w urzędzie miejskim	Dostosowanie modelu zarządzania do idei <i>smart city</i>
		Silosowa struktura urzędu (niewystarczająca współpraca pozioma)
KADRY ORAZ JAKOŚĆ ŚWIADCZONYCH USŁUG PUBLICZNYCH	Duży potencjał kadrowy urzędu miejskiego	Nieadekwatne do bieżących potrzeb i pojawiających się wyzwań zasoby kadrowe urzędu
	Wzmocnione zasoby kadry kierowniczej (mieszanka młodości i doświadczenia)	
	System zarządzania jakością	Niesatysfakcjonujący poziom zaufania mieszkańców do urzędników
	Wysoka ocena usług urzędu przez jego klientów	
	Dynamicznie rosnące wykorzystanie usług e-administracji	
Własny zespół odpowiedzialny za system informacji przestrzennej	Zachowawczy system budowy, monitorowania i aktualizacji polityk miejskich	
ZARZĄDZANIE POLITYKAMI MIEJSKIMI	Doświadczony zespół pracowników opracowujących <i>Raport o stanie miasta</i> oraz monitoring strategii rozwoju miasta	Brak spójnej koncepcji rozwoju systemu informacji przestrzennej, w tym systemu monitorowania i oceny polityk miejskich
		Ograniczona dostępność do aktualnych danych
		Słaba integracja danych w ramach systemu informacji przestrzennej
		Ograniczone analizy w zakresie jakości życia mieszkańców
		Brak w większości polityk rozwojowych podejścia scenariuszowego
		Wymagająca wzmocnienia współpraca między gminami aglomeracji bielskiej i BOF w zarządzaniu wspólnym obszarem

	POTENCJAŁY ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ	WYZWANIA ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ
INFRASTRUKTURA I STOPIEŃ SKOMUNIKOWANIA	Bardzo gęsta sieć drogowa	Niewystarczający stan obsługi komunikacyjnej centrum miasta Niezadawalający stan infrastruktury drogowej na peryferiach miasta Izolacja wschodniej i zachodniej części centrum miasta z powodu intensywnego ruchu tranzytowego
BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM	Stale rosnąca liczba doświetlonych przejść dla pieszych Mniej przestępstw drogowych oraz kierujących pojazdami w stanie nietrzeźwości	Wciąż niezadawalający poziom bezpieczeństwa na drogach, konieczność uspokojenia ruchu
WPŁYW TRANSPORTU I KOMUNIKACJI NA ŚRODOWISKO NATURALNE	Obwodnice miasta	Wysoki udział źródła emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych do powietrza Wzrost ruchu kołowego w mieście, a w efekcie zwiększenie presji na środowisko naturalne
POZIOM ZINTEGROWANIA SYSTEMÓW TRANSPORTOWYCH		Brak powiązania różnych systemów komunikacji publicznej Nierównomiernie obciążenie istniejącego systemu parkowania Słabe wykorzystanie kolei przez mieszkańców Słabe skomunikowanie miasta z Aglomeracją Śląską i głównymi miastami w jego otoczeniu
KOMUNIKACJA MIEJSKA	Bardzo dobra dostępność do przystanków transportu zbiorowego dużej grupy mieszkańców	Spadający popyt na usługi przewozowe komunikacji publicznej w dni robocze Niski udział komunikacji publicznej w przewozach wewnątrzmijskich oraz pomiędzy miastem a gminami sąsiadującymi Niedostosowana do potrzeb mieszkańców siatka połączeń w ramach komunikacji publicznej Mała konkurencyjność komunikacji publicznej w stosunku do samochodu Brak zintegrowanego systemu transportu publicznego na obszarze aglomeracji bielskiej i BOF
EKOMOBILNOŚĆ	Wypożyczalnia rowerów miejskich Zwartość miasta, duża koncentracja mieszkańców w strefie centralnej	Niefunkcjonalna sieć dróg rowerowych Małe znaczenie ruchu pieszego w mieście
DOSTĘPNOŚĆ		Występowanie licznych utrudnień komunikacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności Infrastruktura transportowa niewystarczająco przygotowana na prognozowany wzrost liczby osób z ograniczeniami w poruszaniu się

	POTENCJAŁY ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ	WYZWANIA ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ
GOSPODARKA KOMUNALNA	Nowoczesny system gospodarki odpadami komunalnymi	Znaczny wzrost kosztów utylizacji odpadów komunalnych
	Wysoki poziom odzyskiwanych odpadów (poziom recyklingu)	Problem z segregacją odpadów przez użytkowników miasta
		Wciąż otwarty obieg gospodarki odpadami
	Intensywna edukacja ekologiczna	Niedobór jakościowy i ilościowy krajowych instalacji do recyklingu odpadów
JAKOŚĆ POWIETRZA	Dostrzeżenie problemu zanieczyszczenia powietrza oraz aktywna promocja działań w zakresie ochrony jakości powietrza	Zła jakość powietrza wynikająca z emisji niskiej, przemysłowej i komunikacyjnej
	Rosnąca liczba gospodarstw domowych, w których zlikwidowano źródła ciepła na paliwa stałe	Duża liczba punktowych przemysłowych źródeł emisji oddziałujących na jakość powietrza
	Rosnąca liczba instalacji OZE na terenie miasta zainstalowanych w budynkach jednorodzinnych	Spalanie paliw stałych w kotłach o niskiej sprawności
		Niewielki poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym miasta
		Wysokie stężenie zanieczyszczeń komunikacyjnych w centrum miasta wynikające z małej płynności ruchu
		Brak stałego monitoringu zanieczyszczeń generowanych przez przemysł
		Brak wspólnych działań przez gminy aglomeracji bielskiej i BOF na rzecz ochrony środowiska naturalnego
WALORY ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Bogate zasoby przyrodnicze	Presja urbanizacyjna na tereny otwarte, brak systemowego zarządzania terenami zielonymi w mieście
ODPORNOŚĆ NA ZMIANY KLIMATYCZNE		Zagrożenie skutkami zmian klimatu
		Występowanie zagrożenia powodzią, w tym nagłymi
		Zagrożenie dostaw wody pitnej lub możliwy wzrost kosztu jej uzdatniania
		Występowanie okresów niżówkowych i niedoborów wody w korytach rzek
		Ograniczone wykorzystanie mikro-retencji wód opadowych
		Intensyfikacja niekorzystnego efektu miejskiej wyspy ciepła
KLIMAT AKUSTYCZNY	Ograniczone oddziaływanie hałasu kolejowego	Uciążliwość klimatu akustycznego w określonych strefach miasta
	Zmniejszenie liczby osób i lokali narażonych na oddziaływanie hałasu ocenianego wskaźnikiem LDWN w zakresie od 55 do 75 dB	Negatywne oddziaływanie hałasu drogowego
		Negatywne oddziaływanie hałasu przemysłowego

	POTENCJAŁY ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ	WYZWANIA ROZWOJOWE BIELSKA-BIAŁEJ
GOSPODARKA	Względna różnorodność profilu gospodarczego miasta	
	Zurbanizowany i uprzemysłowiony obszar funkcjonalny miasta	
	Korzystne uwarunkowania do prowadzenia całorocznej działalności turystycznej	Brak oferty dla kuracjuszy odwiedzających śląskie uzdrowiska
	Współpraca branży turystycznej w Bielsku-Białej z jej bezpośrednim otoczeniem	Brak zintegrowanej oferty turystycznej aglomeracji bielskiej i BOF
	Wysokorozwinięty, jak na skalę ośrodka, sektor usług kulturalnych	
	Silna specjalizacja działalności przemysłowej w zakresie przemysłu przetwórczego, w tym samochodowego (automotive)	Uzależnienie przemysłu od sektora samochodowego (automotive)
	Zauważalny potencjał do samoorganizacji w branży IT	
	Zróznicowana struktura sektora IT	
	Brak terenów inwestycyjnych	Ograniczone wpływy podatkowe z firm funkcjonujących w ramach KSSE
RYNEK PRACY	Bardzo wysoki poziom wynagrodzeń i siły nabywczej mieszkańców	
	Korzystny trend w zakresie liczby pracujących	
	Bardzo niski poziom bezrobocia	
	Wysoki poziom przedsiębiorczości	Wyhamowanie dynamiki wzrostu liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA (W KONTEKŚCIE ROZWOJU LOKALNEJ GOSPODARKI)	Atrakcyjność Bielska-Białej dla migrantów z innych miast województwa śląskiego	
	Spory zasób pustostanów	
	Korzystna lokalizacja miasta	Niezadawalająca jakość powietrza stanowiąca barierę w przyciąganiu wysoko wykwalifikowanych kadr
		Ubytek ludności miasta
		Niekorzystna wiekowo struktura ludności napływającej z innych miast
	Starzenie się społeczeństwa	
SZKOLNICTWO WYŻSZE	Zróznicowana struktura szkół wyższych	Brak integracji ośrodka akademickiego w mieście
	Zlokalizowane kompetencje związane z naukami ścisłymi	

Opracowanie własne na podstawie dokumentu pt. *Raport charakteryzujący najważniejsze zjawiska kształtujące sytuację w Bielsku-Białej na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta*

III. OPIS STRUKTURY STRATEGII

Na strukturę *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* składa się sześć **OBSZARÓW**, w ramach których sformułowana została interwencja publiczna, która stanowiąc odpowiedź na wyzwania rozwojowe miasta zidentyfikowane w wyniku diagnozy strategicznej, służy osiągnięciu **WIZJI BIELSKA-BIAŁEJ W HORYZONCIE 2030 ROKU**.

Tabela 2. Relacja pomiędzy wyzwaniami Bielska-Białej w perspektywie 2030 r. a obszarami *Strategii*

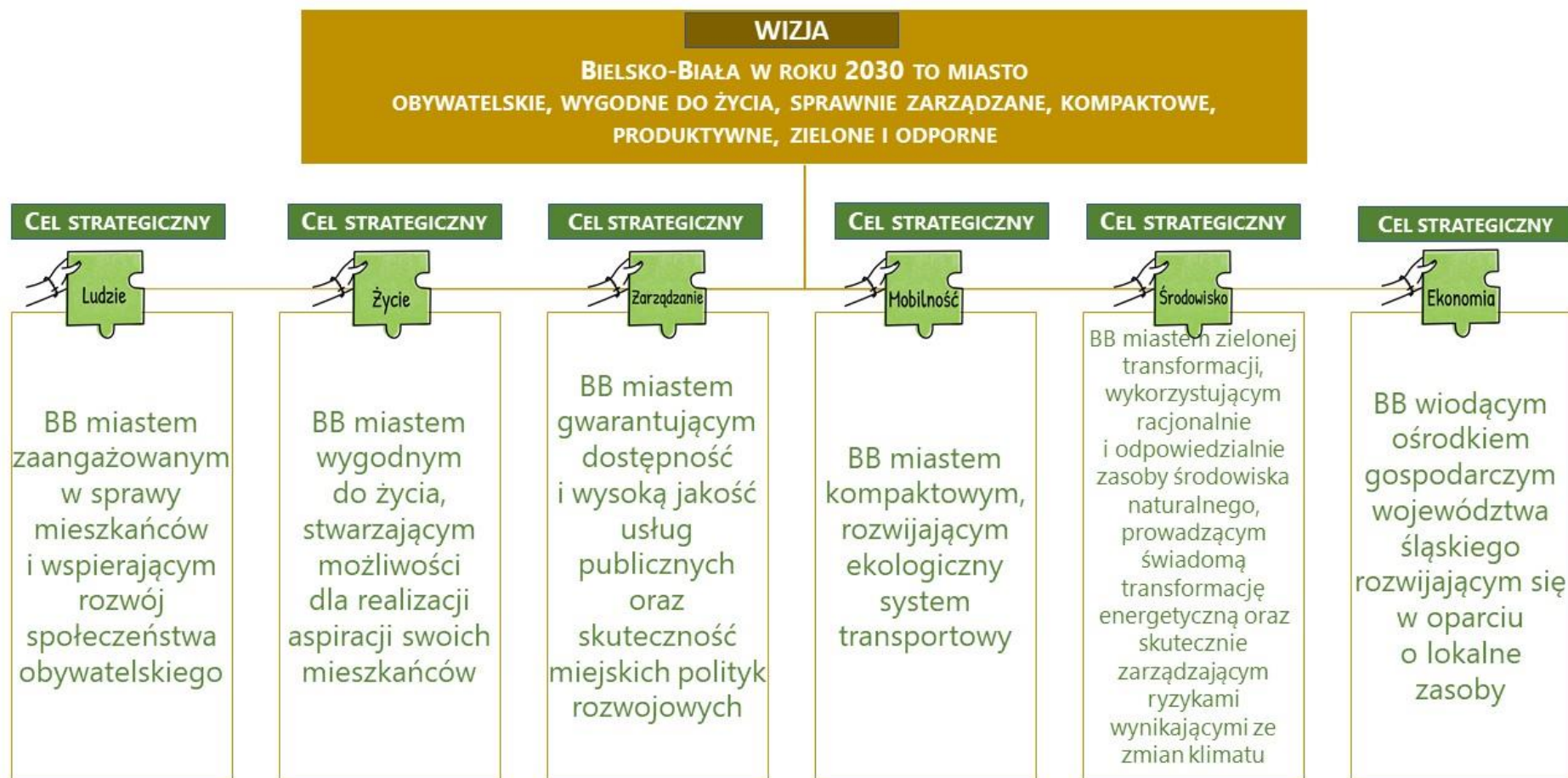
WYZWANIA		OBSZAR STRATEGII
Obywatelskie	→	
Demograficzne/ Społeczne	→	
Zarządcze	→	
Środowiskowe	→	
Komunikacyjne	→	
Gospodarcze	→	

Opracowanie własne

Dla każdego Obszaru *Strategii* zdefiniowane zostały:

- **CELE STRATEGICZNE**, stanowiące uszczegółowienie wizji Bielska-Białej w 2030 r., określające przyszły pożądany stan rzeczywistości będący wynikiem wdrażania interwencji opisanej w *Strategii*;
- **KIERUNKI DZIAŁANIA**, uszczegóławiające ogólną redakcję celów, stanowiące formę preferencji odnośnie sposobu wykorzystania szeroko rozumianych zasobów na rzecz uzyskania konkretnych efektów końcowych;
- **DZIAŁANIA**, opisujące typy zadań planowane do realizacji w ramach poszczególnych kierunków;
- **MIERNIKI**, na podstawie których przeprowadzana będzie ocena skuteczności działań podejmowanych na rzecz realizacji *Strategii* oraz postępy w osiągnięciu zapisanych w tym dokumencie celów.

Rysunek 1. Struktura celów Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku

IV. WIZJA BIELSKA-BIAŁEJ W PERSPEKTYWIE 2030 ROKU

BIELSKO-BIAŁA W ROKU 2030 TO MIASTO:

- **OBYWATELSKIE** → czerpiące z zaangażowania oraz energii mieszkańców, którym zagwarantowane zostały skuteczne mechanizmy udziału w sprawach miasta;
- **WYGODNE DO ŻYCIA** → zapewniające mieszkańcom wysoką jakość życia, przestrzeń rozwoju osobistego i zawodowego oraz dostępność do dobrej jakości usług publicznych;
- **SPRAWNIE ZARZĄDZANE** → potrafiące zidentyfikować stojące przed nim wyzwania oraz, dzięki projektowanym przy udziale mieszkańców politykom publicznym, skutecznie wykorzystać pojawiające się szanse rozwojowe;
- **KOMPAKTOWE** → stwarzające możliwości sprawnego, efektywnego (pod względem czasowym i finansowym), komfortowego, bezpiecznego oraz ekologicznego przemieszczania się;
- **PRODUKTYWNE** → będące jednym z motorów rozwoju województwa śląskiego dzięki konkurencyjnej, innowacyjnej oraz zdywersyfikowanej gospodarce bazującej na przemysłowych tradycjach miasta oraz lokalnych zasobach;
- **ZIELONE I ODPORNE** → odpowiedzialnie korzystające z zasobów środowiska naturalnego oraz skutecznie zarządzające ryzykami wynikającymi ze zmian klimatu.

V. OBSZARY INTERWENCJI STRATEGII

OBSZAR:

CEL STRATEGICZNY:

Bielsko-Biała miastem zaangażowanym w sprawy mieszkańców
i wspierającym rozwój społeczeństwa obywatelskiego

OPIS INTERWENCJI

Interwencja publiczna opisana w niniejszym Obszarze *Strategii* koncentruje się na zacieśnianiu relacji pomiędzy administracją miejską (reprezentowaną przez urząd miejski oraz pozostałe miejskie jednostki organizacyjne) a mieszkańcami. U podstaw planowanych działań leży przekonanie, iż dla zrównoważonego i kompleksowego rozwoju Bielska-Białej niezbędne jest wykorzystanie energii oraz zaangażowania mieszkańców oraz reprezentujących ich interesy organizacji. Dlatego też w ramach niniejszego Obszaru rozwijane i doskonalone będą instrumenty oraz mechanizmy, dzięki którym możliwe będzie efektywne spożytkowanie potencjału mieszkańców na rzecz rozwoju miasta, rozumianego nie jako jednostka administracyjna, ale przede wszystkim jako samorządowa wspólnota mieszkańców.

Z powyższego przekonania wynika potrzeba ustanowienia trwałych mechanizmów zapewniających mieszkańcom realny udział w kształtowaniu miejskich inicjatyw rozwojowych, które nie będą redukować ich zaangażowania wyłącznie do możliwości odniesienia się do niemal gotowych projektów. W tym celu wykorzystywane będą formy partycypacji społecznej, które pozwolą mieszkańcom na współtworzenie projektów, przedsięwzięć, programów i planów na możliwie jak najwcześniejszym etapie ich powstawania. Podjęte zostaną działania prowadzące do powołania stałych forów dyskusyjnych o sprawach miasta (tzw. miejska agora), w ramach których stworzona zostanie przestrzeń generowania nowych pomysłów, koordynacji działań administracji miejskiej, mieszkańców i organizacji pozarządowych, rozwiązywania problemów czy też podsumowywania efektów działań już wdrożonych. Partycypacja społeczna służyć będzie nie tylko wypracowaniu możliwie najbardziej efektywnych rozwiązań, ale również będzie przyczyniać się do podnoszenia wiedzy, kompetencji oraz świadomości obywatelskiej mieszkańców.

W dalszym ciągu podejmowane będą działania na rzecz usprawnienia bezpośredniej komunikacji pomiędzy administracją miejską a mieszkańcami Bielska-Białej. W tym zakresie rozwijane będą umiejętności komunikacyjne pracowników urzędu miejskiego oraz miejskich jednostek organizacyjnych, co przyczyni się do usprawnienia przepływu informacji, zwiększenia skuteczności podejmowanych działań, a przez to do wzrostu zaufania wśród mieszkańców. Ponadto podejmowane będą działania mające na celu umożliwienie administracji miejskiej lepsze poznanie spraw i problemów, którymi żyją mieszkańcy Bielska-Białej. Wdrożenie tej koncepcji wymaga wyjścia przedstawicieli urzędu miejskiego „poza jego mury” w celu budowy i rozwijania bezpośrednich relacji z mieszkańcami.

Planowane w ramach *Strategii* działania mają również na celu stworzenie mieszkańcom możliwości realizacji ich własnych, autorskich inicjatyw na rzecz dzielnicy, ulicy czy wspólnoty sąsiedzkiej, w której żyją. W tym celu stworzona zostanie sieć rozproszonych w przestrzeni miasta miejsc aktywności lokalnej (w oparciu o sieć domów kultury), które wesprą oraz pomogą ukierunkować aktywności i inicjatywy mieszkańców.

Funkcjonujące w Bielsku-Białej organizacje pozarządowe stanowią kapitał rozwojowy miasta, który w dalszym ciągu będzie wzmacniany poprzez działania zaplanowane w *Strategii*. Planuje się dalsze rozwijanie instrumentów finansowego, organizacyjnego i merytorycznego wsparcia organizacji pozarządowych w formach i zakresie adekwatnych do ich potrzeb oraz aktualnego stopnia rozwoju. Kontynuowane będzie zwiększanie zaangażowania organizacji pozarządowych w sprawy miasta m.in. poprzez systematyczne poszerzanie zakresu oraz wartości zleczanych im do realizacji zadań publicznych, ale również rozwijanie trwałych form komunikowania się, stanowiących platformę partnerskiej dyskusji o sprawach miasta.

Doskonalony będzie budżet obywatelski, co będzie wyrażać się zarówno w systematycznym wzroście jego wartości (powiązanym z ogólną sytuacją finansową miasta), jak i w działaniach ukierunkowanych na zwiększanie zainteresowania mieszkańców tą formą partycypacji i podnoszeniu jakości wyłanianych w jego ramach projektów.

Interwencja publiczna opisana w *Strategii* prowadzić będzie także do zwiększenia kompetencji, skuteczności oraz aktywności rad osiedli w sprawach miasta.

KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Stworzenie trwałego mechanizmu zapewniającego udział mieszkańców w projektowaniu, wdrażaniu oraz monitorowaniu realizacji miejskich polityk publicznych oraz wynikających z nich przedsięwzięć i projektów inwestycyjnych

- 1.1. Rozwijanie form partycypacji społecznej gwarantujących aktywny udział mieszkańców w sprawach miasta (m.in. warsztaty planowania partycypacyjnego, dziedzinowe fora dialogu – *miejskie agory*).
- 1.2. Prowadzenie konsultacji społecznych w sposób oraz z wykorzystaniem form ułatwiających mieszkańcom zrozumienie prezentowanych treści, a dzięki temu zwiększających wiedzę mieszkańców oraz ich kompetencje w zakresie polityk miejskich.
- 1.3. Podejmowanie działań zachęcających młodych do angażowania się w sprawy miasta.
- 1.4. Angażowanie w procesy partycypacyjne niezależnych ekspertów oraz moderatorów wspierających osiągnięcie konsensusu wokół opracowywanych przez miasto strategii, planów oraz wynikających z nich przedsięwzięć i projektów inwestycyjnych.

2. Usprawnienie codziennej komunikacji z mieszkańcami

- 2.1. Dalszy rozwój umiejętności komunikacyjnych pracowników urzędu miejskiego oraz miejskich jednostek organizacyjnych.
- 2.2. Większe zaangażowanie w sprawy mieszkańców oraz skuteczność działań podejmowanych na ich rzecz dzięki budowaniu oraz utrzymywaniu relacji opartych na bezpośrednich kontaktach i częstszej obecności przedstawicieli urzędu miejskiego wśród mieszkańców.
- 2.3. Stosowanie na potrzeby komunikacji z mieszkańcami nowoczesnych narzędzi, w tym popularnych narzędzi internetowych.

3. Rozwijanie miejsc aktywności lokalnej w oparciu o sieć domów kultury, jako formy wspierania aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców

4. Spożytkowanie potencjału organizacji pozarządowych na rzecz rozwoju miasta

- 4.1. Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych w formach oraz zakresie odpowiadających potrzebom wynikającym z ich aktualnej fazy rozwoju oraz specyfiki prowadzonej działalności – rozwój oferty wsparcia Centrum Organizacji Pozarządowych.
- 4.2. Systematyczne zwiększanie udziału oraz zakresu współpracy w ramach zadań publicznych zleczanych organizacjom pozarządowym.
- 4.3. Rozwijanie trwałych kanałów bieżącej oraz partnerskiej komunikacji pomiędzy urzędem miejskim a organizacjami pozarządowymi.
- 4.4. Wspieranie organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rzecz finansowania ich działalności oraz promocja najlepszych praktyk w tym zakresie.

5. Rozwój budżetu obywatelskiego

- 5.1. Systematyczne zwiększanie wielkości środków miejskich dystrybuowanych za pośrednictwem procedury budżetu obywatelskiego.
- 5.2. Dalszy rozwój instrumentów wsparcia mieszkańców w zakresie przygotowywania i realizacji projektów w ramach budżetu obywatelskiego oraz promocja dobrych praktyk w tym zakresie.

6. Wzmocnienie potencjału rad osiedli na rzecz rozwoju miasta

- 6.1. Zapewnienie wsparcia merytorycznego ze strony urzędu miejskiego oraz bardziej doświadczonych członków rad osiedli dla nowo wybranych składów rad.
- 6.2. Rozwijanie mechanizmu bieżącego informowania rad osiedli przez urząd miejski oraz miejskie jednostki organizacyjne o inwestycjach planowych na obszarze ich działania w kolejnych latach budżetowych.
- 6.3. Rozwój funkcji rad osiedli jako lokalnych punktów informacyjnych o działaniach planowanych oraz realizowanych przez urząd miejski oraz miejskie jednostki organizacyjne.

TABELA 3. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO

KIERUNEK DZIAŁANIA	MIERNIK	ŹRÓDŁO	MIARA	WSKAŹNIK WARTOŚĆ BAZOWA (ROK)	WSKAŹNIK WARTOŚĆ DOCELOWA (ROK)
L1	Liczba innowacyjnych narzędzi, w tym nowych form konsultacyjnych, włączających mieszkańców we współdecydowanie o mieście	UM	Liczba	1 (2020)	3 (2030)
L1	Roczna liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych	UM	Liczba	22 (2019)	35 (2030)
L1	Odsetek mieszkańców zadowolonych z możliwości wpływania na sprawy miasta (Barometr BB)	UM	%	21 (2021)	40 (2030)
L2	Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających działania informacyjne urzędu miasta adresowane do mieszkańców (Barometr BB)	UM	%	40 (2021)	50 (2030)
L3	Liczba miejsc aktywności lokalnej	UM	Liczba	1 (2020)	13 (2030)
L4	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	UM	Liczba	3,7 (2020)	4 (2030)
L4	Wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu miasta na zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym w odniesieniu do wydatków budżetowych miasta	UM	%	1,08 (2020)	1,3 (2030)
L5	Odsetek środków z budżetu miasta dystrybuowanych poprzez budżet obywatelski	UM	%	0,55 (2020)	0,75 (2030)
L5	Frekwencja w głosowaniu w ramach budżetu obywatelskiego	UM	%	8 (2020)	22 (2030)
L6	Odsetek osób deklarujących skuteczność działań Rad Osiedli w zakresie informowania o działaniach podejmowanych przez władze miasta (Barometr BB)	UM	%	26 (2021)	40 (2030)
L6	Frekwencja w wyborach do rad osiedli	UM	%	8,19 (2018)	12 (2030)

Opracowanie własne

OCZEKIWANymi REZULTATAMI INTERWENCJI PUBLICZNEJ ZAPLANOWANEJ W OBSZARZE *LUDZIE SĄ*:

- wyższy poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy miasta oraz ich wspólnot sąsiedzkich;
- szerokie wykorzystanie form partycypacji społecznej umożliwiających mieszkańcom współtworzenie przedsięwzięć (projektów, działań, inicjatyw, polityk i planów) kształtujących rozwój miasta;
- wyższy poziom wiedzy i kompetencji mieszkańców w zakresie polityk miejskich;
- sprawna komunikacja pomiędzy urzędem miejskim a mieszkańcami;
- wysoki poziom zaufania mieszkańców do administracji miejskiej;
- silne oraz aktywne organizacje pozarządowe;
- większa wartość oraz popularność budżetu obywatelskiego;
- aktywne rady osiedli.

OBSZAR:

CEL STRATEGICZNY:

Bielsko-Biała miastem wygodnym do życia, stwarzającym możliwości dla realizacji aspiracji swoich mieszkańców

OPIS INTERWENCJI

Jakość życia w mieście stanowi centralny punkt odniesienia dla interwencji publicznej opisanej w niniejszym Obszarze. Działania zaprojektowane w tej części *Strategii* ukierunkowane zostały na te atrybuty Bielska-Białej, które czynią zeń miasto wygodne do życia, stwarzające swoim mieszkańcom szanse wszechstronnego rozwoju oraz oferujące szeroką paletę możliwości spędzania czasu wolnego². Interwencja publiczna sformułowana w niniejszym Obszarze *Strategii* koncentruje się na umożliwieniu wszystkim grupom społecznym, włącznie z grupami szczególnie wrażliwymi, równego dostępu do podstawowych usług publicznych, świadczonych przez miasto, takich jak edukacja, usługi społeczne, opieka zdrowotna i kultura, a tym samym na tworzeniu porównywalnych warunków życia na całym obszarze Bielska-Białej.

Wyzwaniem, które w znacznym stopniu warunkować będzie rozwój Bielska-Białej w najbliższej dekadzie, jest zatrzymanie procesów prowadzących do wyludniania się miasta. Dlatego też w *Strategii* zaprojektowano szereg działań mających zachęcić mieszkańców (w tym zwłaszcza młodych) do pozostania w Bielsku-Białej i kontynuowania tutaj swojej ścieżki edukacyjnej, rozpoczęcia kariery zawodowej i życia rodzinnego. Jednocześnie, mając świadomość siły oddziaływania innych ośrodków akademickich (m.in. Katowic, Gliwic, Krakowa, Wrocławia czy Warszawy), które dla wielu młodych stanowią atrakcyjne miejsce nauki, planuje się podjęcie działań mających na celu nakłonienie ich do powrotu do Bielska-Białej po zakończeniu kształcenia. Miasto będzie również zabiegać o pozyskanie nowych mieszkańców, zamieszkujących dotychczas inne części województwa śląskiego, Polski czy też Ukrainy, Czech i Słowacji. Powodzenie powyższych działań jest ściśle powiązane z budowaniem potencjału rezydencjonalnego Bielska-Białej, zwiększaniem atrakcyjności lokalnego rynku pracy, systemu edukacji, dostępności i jakości usług świadczonych przez system ochrony zdrowia, stanu środowiska naturalnego oraz atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego.

Jednym z wyznaczników jakości życia w mieście są możliwości jakie stwarza ono dla najstarszych spośród swoich mieszkańców. Dlatego w *Strategii* przewidziano działania służące nie tylko wzmocnieniu systemu opieki nad seniorami, ale przede wszystkim umożliwieniu im jak najdłuższej i najpełniejszej aktywności.

Jakość i dostępność usług publicznych świadczonych w mieście stanowią kolejną składową atrakcyjności rezydencjonalnej Bielska-Białej. Stąd też decyzja o kontynuacji budowy systemu usług społecznych, który będzie przeciwdziałał wykluczeniu oraz wspierał osoby doświadczające trudnych sytuacji życiowych, związanych ze stanem zdrowia, sytuacją materialną czy też brakiem zatrudnienia, w ich przewyciężaniu.

Wzmacniana będzie jakość systemu edukacji na wszystkich poziomach nauczania. Działania w tym zakresie obejmować będą m.in. inwestycje w infrastrukturę placówek edukacyjnych, cyfryzację kształcenia oraz lepsze dopasowanie programów nauczania do potrzeb lokalnego rynku pracy. W odniesieniu do szkolnictwa wyższego podejmowane będą działania ukierunkowane na zwiększenie jego konkurencyjności względem oferty innych ośrodków akademickich, co będzie możliwe m.in. poprzez jego większą specjalizację.

Wsparcie, w formach i zakresie zgodnym z ustawowymi kompetencjami samorządu miasta, skierowane zostanie także na działania służące wzmocnieniu systemu ochrony zdrowia.

² Przemysł czasu wolnego można zdefiniować jako „(...) wielodyscyplinarną gałąź gospodarki związaną z odpoczynkiem i spędzaniem czasu wolnego. Zajmuje się głównie zaspokajaniem potrzeb przedsiębiorstw, rodzin oraz osób indywidualnych, zarówno w kraju jak i za granicą, ze szczególnym naciskiem na takie dyscypliny jak rozrywka, sport i rekreacja, kultura, gastronomia, imprezy oraz życie nocne a także aktywność outdoorowa” (za: <http://www.czaswolny.org/>).

Realizowane będą programy profilaktyki zdrowotnej oraz promocji zdrowego stylu życia. Ponadto w ramach *Strategii* wspierane będą działania prowadzące do zwiększenia dostępności i jakości podstawowej opieki zdrowotnej, geriatricznej oraz leczenia chorób układu krążenia i nowotworowych. Niezwykle istotnym problemem, wymagającym pilnego rozwiązania, są działania z zakresu profilaktyki, leczenia i interwencji kryzysowej w zakresie zdrowia psychicznego dzieci, młodzieży i dorosłych.

W perspektywie 2030 r. Bielsko-Biała będzie sukcesywnie oraz w ramach możliwości determinowanych m.in. historyczną zabudową miasta, rozbudowywać infrastrukturę (w tym błękitno-zieloną) oraz poszerzać ofertę aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców. Działania ukierunkowane na osiągnięcie tego celu będą koncentrować się na rozwoju systemu zieleni miejskiej, w tym parków zapewniających mieszkańcom dostęp do terenów zielonych, stwarzających możliwości wypoczynku, rekreacji i spotkań. Dążąc do optymalnego wykorzystania przestrzeni miejskich, przeprowadzona zostanie inwentaryzacja tzw. terenów wakatujących, tj. obszarów o niewykształconej i niezdefiniowanej funkcji, zaburzających ciągłość tkanki miejskiej. Definicja „terenów wakatujących” oraz metodologia zostanie określona przed przystąpieniem do inwentaryzacji nieużytków miejskich.

Działania dotyczące sektora kultury będą koncentrować się na stworzeniu atrakcyjnej oferty, bazującej na tradycji i historii Bielska-Białej, adresowanej zarówno do mieszkańców, jak również do przybywających w Beskidy turystów. Tym samym oferta kulturalna miasta pełnić będzie dwójakiego rodzaju funkcje: w odniesieniu do mieszkańców będzie stanowić czynnik zwiększający jakość życia w mieście, zaś w przypadku turystów będzie uzupełnieniem dla atrakcji związanych z turystyką górską. Wsparcie o charakterze infrastrukturalnym na rzecz funkcjonujących w Bielsku-Białej instytucji kultury będzie miało selektywny charakter, co oznacza, iż działania w tym zakresie podejmowane będą wyłącznie w odniesieniu do tych podmiotów, w przypadku których będzie to uzasadnione zapotrzebowaniem i zainteresowaniem świadczonymi przez nie usługami. Takie podejście zagwarantuje nie tylko większą efektywność wydatkowania środków publicznych, ale również pozwoli na skuteczne włączenie sektora kultury w zachodzące w mieście procesy rozwojowe.

Kontynuowane będą działania w zakresie rewitalizacji przestrzeni miejskich, których skuteczność zostanie zwiększona poprzez możliwość wykorzystania instrumentów opisanych w *ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*. Ponadto nowy model rewitalizacji Bielska-Białej będzie zakładał skierowanie większego wsparcia dla oddolnych inicjatyw mieszkańców oraz angażowanie w większym zakresie środków prywatnych w działania rewitalizacyjne. Większa uwaga poświęcona zostanie również działaniom ukierunkowanym na ochronę oraz poprawę estetyki przestrzeni miasta. Głównymi instrumentami planowanymi do wykorzystania w tym zakresie będą: inwentaryzacja obiektów zabytkowych, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz uchwała krajobrazowa.

Prowadzone będą także działania na rzecz zwiększenia poczucia bezpieczeństwa w Bielsku-Białej, zarówno wśród jego mieszkańców, jak również przybywających do miasta gości.

KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Skuteczne zarządzanie zmianami demograficznymi i migracyjnymi oraz ich konsekwencjami dla rozwoju miasta

- 1.1. Systematyczne wdrażanie kompleksowych działań ukierunkowanych na zwiększenie atrakcyjności miasta jako miejsca zamieszkania, nauki, pracy i spędzania czasu wolnego, prowadzących do:
 - 1.1.1. zatrzymania odpływu mieszkańców, w szczególności osób młodych;
 - 1.1.2. zachęcania do powrotów osób, które w przeszłości opuściły miasto;
 - 1.1.3. stwarzania warunków wspierających zakładanie rodzin przez osoby młode;
 - 1.1.4. przyciągania nowych mieszkańców (zwłaszcza z terenu województwa śląskiego, Małopolski Zachodniej oraz Ukrainy, Czech i Słowacji).
- 1.2. Działania na rzecz poprawy stanu miejskiego zasobu komunalnego i rozwój budownictwa społecznego w celu zwiększenia potencjału rezydencjonalnego.
- 1.3. Przygotowanie miasta na wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa.
 - 1.3.1. Działania wspierające aktywizację seniorów, w szczególności zwiększanie dostępności oraz poszerzanie oferty placówek wsparcia dziennego oraz usług środowiskowych.

2. Stworzenie włączającego systemu usług społecznych

- 2.1. Aktywizacja społeczna mieszkańców z niepełnosprawnościami oraz wykluczonych społecznie.
- 2.2. Wsparcie dla opiekunów osób niesamodzielnych, w tym zwiększanie dostępności opieki wytchnieniowej.
- 2.3. Wzmacnianie oferty usług świadczonych na rzecz cudzoziemców.
- 2.4. Ustawiczne podnoszenie skuteczności usług świadczonych przez instytucje rynku pracy w szczególności na rzecz osób biernych zawodowo, długotrwale bezrobotnych oraz innych osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

3. Zwiększanie dostępności oraz jakości usług opiekuńczo-wychowawczych oraz edukacyjnych

- 3.1. Systematyczna poprawa dostępności (zwłaszcza w dzielnicach peryferyjnych) sieci instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz przedszkoli poprzez:
 - 3.1.1. tworzenie nowych placówek prowadzonych przez miasto oraz wspieranie powstawania placówek prywatnych i społecznych;
 - 3.1.2. poprawę infrastruktury istniejących placówek, poprzez unowocześnianie bazy, termomodernizację, rozbudowę, doposażenie w pomoce dydaktyczne.
- 3.2. Działania na rzecz dalszego zwiększania dostępności (zwłaszcza w dzielnicach peryferyjnych) oraz jakości kształcenia na poziomie podstawowym oraz średnim, m.in. poprzez:
 - 3.2.1. cyfryzację usług edukacyjnych;
 - 3.2.2. przygotowanie placówek do pełnienia funkcji miejsc wspierających rozwój kultury fizycznej także po godzinach ich działania;

- 3.2.3. lepszą integrację oferty edukacyjnej z potrzebami i oczekiwaniami lokalnego rynku pracy, m.in. dzięki kształceniu dualnemu oraz organizacji praktyk i staży u lokalnych pracodawców;
 - 3.2.4. rozwój doradztwa zawodowego i edukacji zawodowej;
 - 3.2.5. poprawę infrastruktury istniejących placówek, poprzez unowocześnianie bazy, termomodernizację, doposażenie w pomoce dydaktyczne.
- 3.3. Zwiększenie poziomu inkluzywności miejskiego systemu edukacji dla uczniów z niepełnosprawnościami.
 - 3.4. Zwiększanie atrakcyjności bielsko-bialskich uczelni wyższych, zarówno dla młodzieży zamieszkującej miasto, jak i okoliczne gminy, m.in. dzięki:
 - 3.4.1. specjalizacji kształcenia (m.in. kierunki techniczne, w tym ICT, kierunki medyczne i okołomedyczne oraz kierunki zgodne z potrzebami zielonej i cyfrowej transformacji regionu);
 - 3.4.2. rozwojowi wyższego szkolnictwa zawodowego.

4. Wspieranie działań na rzecz zwiększania bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców

- 4.1. Wspieranie działań prowadzących do poprawy dostępności do podstawowej opieki zdrowotnej.
- 4.2. Zwiększanie jakości i dostępności mieszkańców do profilaktyki, diagnostyki oraz leczenia chorób nowotworowych i układu krążenia, w tym poprzez działania inwestycyjne w Beskidzkim Centrum Onkologii Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Bielsku-Białej.
- 4.3. Działania ukierunkowane na rozwój systemu profilaktyki oraz szybkiej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej adresowanej do dzieci, młodzieży oraz dorosłych.
- 4.4. Wspieranie działań na rzecz rozwoju leczenia geriatrycznego.
- 4.5. Promocja profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego stylu życia wśród mieszkańców.

5. Zwiększenie dostępności i rozwój infrastruktury oraz oferty rekreacyjnej Bielska-Białej

- 5.1. Przeprowadzenie inwentaryzacji nieużytków miejskich w celu identyfikacji tzw. terenów wakatujących możliwych do zagospodarowania na cele rekreacyjne.
- 5.2. Stworzenie systemu parków kieszonkowych i linearnych (w tym rzecznych, rozmieszczonych wzdłuż rzeki Białej oraz jej dopływów) jako odpowiedź na zidentyfikowane w poszczególnych częściach miasta deficyty terenów zielonych.
- 5.3. Działania na rzecz zwiększenia dostępności funkcji rekreacyjnej lasów przy jednoczesnym respektowaniu ograniczeń związanych z ich ochroną.
- 5.4. Tworzenie w przestrzeni publicznej miejsc spotkań, wypoczynku i wytchnienia.

6. Bielsko-Biała kulturalnym centrum Subregionu Południowego województwa śląskiego

- 6.1. Wzmacnianie potencjału instytucji kultury jako kluczowego elementu miejskiej oferty przemysłów czasu wolnego, skierowanej zarówno do mieszkańców, jak i turystów, z uwzględnieniem selektywnego podejścia do tworzenia nowej oraz modernizacji istniejącej infrastruktury kultury.

- 6.2. Tworzenie oferty kulturalnej czerpiącej z historii oraz tradycji Bielska-Białej.
- 6.3. Podjęcie działań na rzecz powołania do życia kina studyjnego oraz letniego kina (festiwalu filmowego) plenerowego, w szczególności dotyczącego filmów animowanych.
- 6.4. Promocja oferty kulturalnej jako elementu zintegrowanej oferty kulturalno-turystycznej miasta oraz sąsiednich gmin turystycznych.

7. Kompleksowa rewitalizacja obszarów miejskich

- 7.1. Realizacja zadań związanych z rewitalizacją przestrzeni miejskich, w tym przemysłowych, rozumiana jako proces o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym, aktywnie angażujący społeczność lokalną.
- 7.2. Preferowanie działań rewitalizacyjnych o kompleksowym (pod względem przedmiotowym i przestrzennym) charakterze, zamiast działań punktowych i jednostkowych.
- 7.3. Opracowanie gminnego programu rewitalizacji na podstawie *ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*.
- 7.4. Podjęcie działań mających na celu zwiększenie udziału prywatnych środków finansowych w realizacji zadań z zakresu rewitalizacji.
- 7.5. Wspieranie oddolnych inicjatyw mieszkańców w zakresie rewitalizacji.

8. Poprawa estetyki miasta poprzez racjonalne zarządzanie przestrzenią

- 8.1. Przeprowadzenie inwentaryzacji obiektów zabytkowych w celu uregulowania ich sytuacji prawnej.
- 8.2. Wykorzystanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na rzecz kompleksowej ochrony obiektów zabytkowych wraz z ich otoczeniem.
- 8.3. Poprawa stanu (remonty) zabytkowych kamienic oraz odtworzenie utraconych lub nadanie im nowych funkcji, w tym o charakterze społecznym oraz publicznym.
- 8.4. Konsekwentne egzekwowanie przepisów uchwały krajobrazowej w celu ochrony estetyki przestrzeni w mieście.

9. Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

- 9.1. Rozwój systemu monitoringu miejskiego.
- 9.2. Zacieśnianie współpracy pomiędzy służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo oraz porządek w mieście.
- 9.3. Doświetlanie miejsc szczególnie niebezpiecznych.

TABELA 4. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO

KIERUNEK DZIAŁANIA	MIERNIK	ŹRÓDŁO	MIARA	WSKAŹNIK WARTOŚĆ BAZOWA (ROK)	WSKAŹNIK WARTOŚĆ DOCELOWA (ROK)
Ż1	Saldo migracji na 1000 osób	GUS	Liczba	- 2,2 (2019)	-1 (2030)
Ż1	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	GUS	Liczba	75,3 (2019)	80 (2030)
Ż1	Liczba placówek aktywizujących seniorów	UM	Liczba	7 (2020)	11 (2030)
Ż1	Stopień pokrycia miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	BRM	%	40,89 (2020)	55 (2030)
Ż2	Liczba odbiorców wsparcia adresowanego do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin, w tym opieki wytchnieniowej	UM	Liczba	512 (2020)	650 (2030)
Ż2	Liczba cudzoziemców zarejestrowanych w bielsko-bialskim oddziale ZUS	ZUS	Liczba	7 057 (2020)	12 130 (2030)
Ż3	Liczba miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	UM	Liczba	802 (2020)	tendencja wzrostowa (2030)
Ż3	Skolaryzacja przedszkoli	UM	%	92 (2020)	100 (2030)
Ż3	Średni wynik z egzaminu ósmoklasisty z poszczególnych przedmiotów w porównaniu do średniej ogólnokrajowej i wojewódzkiej	OKE	%	język polski: w B-B: 61,41%, w woj. śląskim: 59,29%; matematyka: w B-B: 53,52%, w woj. śląskim 45,67%; język angielski: w B-B: 62,95, w woj. śląskim: 55,24%	Utrzymanie poziomu z 2020 r. (2030)
Ż3	Procentowe określenie zdawalności matur w stosunku do wyników ogólnokrajowych i wojewódzkich	OKE	%	w B-B: 79,74%; w woj. śląskim: 55,24	Utrzymanie poziomu z 2020 r. (2030)
Ż4	Liczba miejskich programów polityki zdrowotnej	UM	Liczba	1 (2020)	3 (2030)
Ż5	Udział powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni miejskiej w powierzchni gminy	UM	%	0,55 (2020)	0,75 (2030)
Ż5	Liczba nowo utworzonych parków kieszonkowych i linearnych	UM	Liczba	0 (2020)	8 (2030)

KIERUNEK DZIAŁANIA	MIERNIK	ŹRÓDŁO	MIARA	WSKAŹNIK WARTOŚĆ BAZOWA (ROK)	WSKAŹNIK WARTOŚĆ DOCELOWA (ROK)
Ż6	Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających ofertę kulturalną (Barometr BB)	UM	%	56 (2021)	70 (2030)
Ż7	Odsetek zrealizowanych projektów zaplanowanych w GPR	UM	%	0 (2020)	70 (2030)
Ż7	Ilość środków finansowych wydatkowanych na działania rewitalizacyjne zaplanowane w GPR	UM	Miliony złotych	0 (2020)	130 (2030)
Ż8	Odsetek odrestaurowanych budynków wpisanych do rejestru zabytków z dotacji celowych z budżetu gminy (narastająco)	UM	%	14 (2006-2020)	38 (2030)
Ż9	Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	UM	Liczba	5647 (2020)	2800 (2030)
Ż9	Odsetek mieszkańców deklarujących wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa (Barometr BB)	UM	%	63 (2021)	75 (2030)

Opracowanie własne

OCZEKIWANymi REZULTATAMI INTERWENCJI PUBLICZNEJ ZAPLANOWANEJ W OBSZARZE **ŻYCIE** SĄ:

- zahamowanie procesu wyludniania się miasta, w tym zwłaszcza wyjazdów osób młodych;
- ograniczenie problemu wykluczenia społecznego;
- lepszy dostęp oraz wyższa jakość edukacji na wszystkich poziomach nauczania;
- wzrost jakości i dostępności usług zdrowotnych w mieście;
- większy udział terenów zieleni urządzonej w powierzchni miasta;
- zwiększenie atrakcyjności oferty kulturalnej świadczonej w mieście;
- lepsza skuteczność miejskich procesów rewitalizacyjnych;
- wysoki poziom estetyki przestrzeni miejskich;
- wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa.

OBSZAR:

CEL STRATEGICZNY:

Bielsko-Biała miastem gwarantującym dostępność i wysoką jakość usług publicznych oraz skuteczność miejskich polityk rozwojowych

OPIS INTERWENCJI

Powodzenie każdej interwencji publicznej warunkowane jest sprawnością funkcjonowania aparatu administracji oraz skutecznością stosowanych przezeń instrumentów oraz mechanizmów służących osiągnięciu wyznaczanych mu celów. Dlatego też kierunki działań opisane w niniejszym Obszarze *Strategii* koncentrują się na zwiększaniu zdolności administracji miejskiej (urzędu miejskiego oraz podległych mu jednostek organizacyjnych) do dostarczania mieszkańcom, przedsiębiorcom oraz inwestorom wysokiej jakości usług publicznych, co będzie możliwe dzięki m.in. rozwojowi systemu zarządzania, podnoszeniu wiedzy i kompetencji urzędników oraz wyposażeniu ich w narzędzia pozwalające na sprawne projektowanie, wdrażanie oraz ocenę skuteczności miejskich polityk rozwojowych.

Z punktu widzenia realizacji celu strategicznego, zdefiniowanego dla Obszaru *Zarządzanie*, kluczowe staje się przełamanie silosowości w funkcjonowaniu administracji miejskiej, wyrażającej się w niewielkim stopniu integracji działań podejmowanych przez jej poszczególne komórki organizacyjne. Remedium na ten stan rzeczy będzie wdrożenie modelu miasta inteligentnego (*smart city*), w którym usługi miejskie będą koncentrować się wokół zwiększania jakości życia mieszkańców. Zarządzanie usługami, bieżącą działalnością oraz technologią i zasobami cyfrowymi zostanie zintegrowane, co dokona się przede wszystkim dzięki udostępnianiu danych miejskich z poszczególnych wydziałów i jednostek organizacyjnych, podnoszeniu świadomości i kompetencji pracowników urzędu miejskiego oraz stałemu budowaniu modeli opierających się na współpracy pomiędzy jego komórkami oraz zaangażowaniu społeczności lokalnej i przedsiębiorców. W efekcie świadczenie usług miejskich zostanie usprawnione, a działania miasta będą systematycznie optymalizowane. Urząd uzyska możliwość szybkiego reagowania na zmieniające się uwarunkowania, a w oparciu o otwarte dane miejskie podmioty zewnętrzne będą mogły budować usługi i produkty. Proces zarządczy wdrażany w ramach struktur administracji miejskiej będzie koncentrować się na poszukiwaniu optymalnych rozwiązań zdefiniowanych problemów, dyskusowaniu możliwych ryzyk i podejmowaniu decyzji.

Elementem wdrażania modelu miasta inteligentnego w Bielsku-Białej będzie stworzenie skutecznego systemu zarządzania rozwojem miasta, na którego strukturę złożą się trzy elementy:

- podsystem planowania, obejmujący procedury przygotowania polityk rozwojowych;
- podsystem wdrażania, obejmujący spójny zestaw hierarchicznie powiązanych dokumentów wspierających osiągnięcie celów określonych w *Strategii*;
- podsystem monitoringu i ewaluacji, umożliwiający systematyczne gromadzenie obiektywnych danych będących podstawą polityki opartej na dowodach oraz obiektywnej oceny skuteczności podejmowanych przez administrację miejską działań.

KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Rozwój usług publicznych o wysokiej jakości i dostępności

- 1.1. Dalsza profesjonalizacja usług publicznych świadczonych przez urząd miejski oraz miejskie jednostki organizacyjne na rzecz mieszkańców, przedsiębiorców i inwestorów.
- 1.2. Zwiększenie dostępności, jakości oraz integracji e-usług, w tym tych o najwyższym poziomie dojrzałości, świadczonych przez urząd miejski oraz miejskie jednostki organizacyjne.
- 1.3. Rozwój i integracja systemu zarządzania w ramach urzędu miejskiego oraz miejskich jednostek organizacyjnych.

2. Wzmocnienie kadr na potrzeby rozwoju miasta

- 2.1. Stworzenie dostosowanego do potrzeb oraz specyfiki pracy urzędu miejskiego systemu szkoleń pracowniczych.
- 2.2. Budowa potencjału analitycznego i planistycznego kadr jako podstawy skutecznego systemu zarządzania miejskimi politykami rozwojowymi.

3. Przebudowa struktury urzędu miejskiego w kierunku zintegrowanego zarządzania procesami rozwojowymi

- 3.1. Wdrożenie modelu zarządzania urzędem miejskim oraz miejskimi jednostkami organizacyjnymi czerpiącego z idei *smart city*.
- 3.2. Rozwijanie kultury współpracy na rzecz planowania, wdrażania i monitorowania skuteczności miejskich polityk rozwojowych w ramach urzędu miejskiego oraz pomiędzy urzędem a mieszkańcami.
- 3.3. Koncentracja kompetencji niezbędnych do efektywnej koordynacji planowania, wdrażania i monitorowania miejskich polityk rozwojowych w ramach jednej komórki organizacyjnej urzędu miejskiego.
- 3.4. Inicjowanie i realizacja przedsięwzięć rozwojowych wykraczających poza granice administracyjne miasta w oparciu o partnerskie relacje z samorządami Aglomeracji Beskidzkiej.

4. Budowa systemu zarządzania rozwojem miasta

- 4.1. Opracowanie i wdrożenie procedur projektowania polityk publicznych opartych na dowodach oraz scenariuszowych ścieżkach rozwoju miasta (podsystem planowania).
- 4.2. Budowa zintegrowanego, hierarchicznego oraz spójnego pod względem metodycznym pakietu dokumentów (programów i planów) oraz instrumentów wykonawczych operacjonalizujących strategię rozwoju miasta (podsystem wdrażania).
- 4.3. Wdrożenie procedur i narzędzi umożliwiających systematyczną oraz obiektywną ocenę skuteczności polityk miejskich (podsystem monitorowania i ewaluacji) poprzez:
 - 4.3.1 stworzenie zintegrowanej bazy danych wspierającej procesy decyzyjne w mieście oraz stanowiącej podstawowe źródło informacji o mieście;

4.3.2 cykliczną realizację i publikację *Barometru Bielska-Białej* jako instrumentu monitorowania jakości życia mieszkańców.

TABELA 5. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO

KIERUNEK DZIAŁANIA	MIERNIK	ŹRÓDŁO	MIARA	WSKAŹNIK WARTOŚĆ BAZOWA (ROK)	WSKAŹNIK WARTOŚĆ DOCELOWA (ROK)
Z1	Liczba usług publicznych świadczonych przez urząd miejski przez Internet (e-usługi)	UM	Liczba	268 (2022)	350 (2030)
Z1	Odsetek mieszkańców pozytywnie oceniających jakość obsługi w urzędzie miejskim i miejskich jednostkach organizacyjnych (Barometr BB)	UM	%	50 (2021)	65 (2030)
Z2	Udział rocznych wydatków na szkolenia i rozwój zawodowy w wydatkach bieżących gminy	UM	%	0,0156 (2020)	0,0217 (2030)
Z3	Liczba rejestrów danych o przestrzeni miejskiej dostępnych w miejskich systemach informatycznych	UM	Liczba	104 (2021)	150 (2030)
Z4	Odsetek dokumentów (strategii, planów, programów) spójnych ze Strategią Rozwoju Bielska-Białej do 2030 r.	UM	%	0 (2020)	100 (2030)

Opracowanie własne

OCZEKIWANYMI REZULTATAMI INTERWENCJI PUBLICZNEJ ZAPLANOWANEJ W OBSZARZE **ZARZĄDZANIE** SĄ:

- wyższa jakość i dostępność usług publicznych świadczonych na rzecz mieszkańców;
- wyższe kompetencje i umiejętności kadry urzędniczej;
- większa sprawność i efektywność funkcjonowania administracji miejskiej;
- skuteczny system zarządzania rozwojem miasta.

OBSZAR:

CEL STRATEGICZNY:

Bielsko-Biała miastem kompaktowym, rozwijającym ekologiczny system transportowy

OPIS INTERWENCJI

W perspektywie roku 2030 Bielsko-Biała będzie kontynuować działania na rzecz urzeczywistnienia idei miasta kompaktowego, w którym odległości między miejscami zamieszkania, pracy, nauki, usług czy wypoczynku są niewielkie, zaś znaczną część podróży można odbyć na rowerze bądź pieszo, a komunikacja publiczna stanowi atrakcyjny i popularny wśród mieszkańców środek transportu.

W tym celu zaplanowano działania ukierunkowane na zmianę dotychczasowych preferencji mieszkańców odnośnie sposobów przemieszczania się po mieście. Pożądanym stanem jest ograniczenie wykorzystania samochodu, na rzecz częstszych podróży pieszych bądź rowerowych. Z tego też wynika potrzeba stworzenia rozbudowanego systemu tras pieszo-rowerowych, autonomicznych względem sieci drogowej, gwarantujących sprawne i bezpieczne dotarcie do miejsc zamieszkania, pracy, nauki, usług i rekreacji, zlokalizowanych w granicach administracyjnych miasta, jak i poza nimi. Podobnie w odniesieniu do inwestycji w infrastrukturę lokalnej sieci drogowej priorytetem będą działania prowadzące do zwiększenia bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu. Usuwane będą funkcjonujące w przestrzeni miasta bariery architektoniczne, utrudniające piesze przemieszczanie się osobom o ograniczonej mobilności, zaś w centrum będzie następowało systematyczne wyciszenie ruchu, co wpłynie na wzrost jego atrakcyjności jako miejsca spotkań, rekreacji i wypoczynku.

Również komunikacja miejska stanie się atrakcyjnym i popularnym wśród mieszkańców środkiem podróżowania. Będzie to możliwe m.in. poprzez zwiększanie częstotliwości kursowania autobusów, skracanie czasu podróży, zwiększanie standardu podróży, atrakcyjną cenowo i dopasowaną do potrzeb pasażerów ofertę biletową oraz integrację z pozostałymi funkcjonującymi w Bielsku-Białej formami przemieszczania się. Ponadto systematyczne zwiększanie wykorzystania ekologicznego taboru pozwoli ograniczyć skalę negatywnych skutków emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz hałasu.

W ramach niniejszego Obszaru *Strategii* przewidziano zestaw działań zwiększających możliwość korzystania w trakcie jednej podróży z różnych środków komunikacji. Integracja systemów transportowych ma służyć ułatwieniu przemieszczania się w obrębie miasta, jak również usprawnieniu podróżowania poza jego granice. W tym celu podejmowane będą zarówno działania o charakterze inwestycyjnym, polegające na budowie, przebudowie i modernizacji infrastruktury pozwalającej podróżnym na sprawną zmianę środka transportu oraz szybkie dotarcie do destynacji końcowej, jak i działania o charakterze organizacyjnym (m.in. zintegrowana oferta biletowa). Poza wyżej opisanymi sposobami przemieszczania się (pieszo, rowerem, komunikacją miejską) integracja obejmie również kolej, co wpłynie na zwiększenie jej popularności wśród mieszkańców.

Przedstawione w niniejszym Obszarze działania wynikają z założeń planowania zrównoważonej mobilności miejskiej.

KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Wspieranie zmian preferencji komunikacyjnych mieszkańców w kierunku bardziej ekologicznych form mobilności

- 1.1. Rozbudowa infrastruktury dla ruchu pieszego, m.in. poprzez łączenie, budowę nowych i poszerzanie istniejących chodników oraz przejść dla pieszych, ukierunkowane na zwiększanie komfortu oraz bezpieczeństwa pieszych.
- 1.2. Likwidacja występujących w przestrzeni miasta barier architektonicznych utrudniających poruszanie się osobom o szczególnych potrzebach.
- 1.3. Rozwój miejskich tras rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w celu stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu zaspokajającego komunikacyjne oraz rekreacyjne potrzeby mieszkańców i turystów.
- 1.4. Koordynacja planów rozbudowy miejskiej sieci tras rowerowych z działaniami planowanymi na poziomie ponadlokalnym, subregionalnym i regionalnym.
- 1.5. Dalszy rozwój systemu wypożyczalni rowerów miejskich, w tym poszerzenie oferty o udostępnianie rowerów elektrycznych.
- 1.6. Systematyczne działania (o charakterze infrastrukturalnym i finansowym) na rzecz wyciszenia ruchu samochodowego (w tym tranzytowego) w centrum miasta.

2. Rozwój zintegrowanego, zrównoważonego, zielonego oraz kosztowo efektywnego systemu miejskiej komunikacji zbiorowej

- 2.1. Działania na rzecz poprawy atrakcyjności sieci komunikacji miejskiej w Bielsku-Białej polegające w szczególności na optymalizacji tras i przebiegu linii, synchronizacji rozkładów jazdy oraz zwiększeniu częstotliwości kursowania.
- 2.2. Działania ukierunkowane na stworzenie niskoemisyjnego i zeroemisyjnego, bezpiecznego, komfortowego oraz dostępnego dla osób o szczególnych potrzebach taboru miejskiego.
- 2.3. Współpraca ponadlokalna na rzecz integracji systemu transportowego Bielska-Białej oraz systemu komunikacyjnego w Aglomeracji Beskidzkiej.

3. Integracja elementów miejskiego systemu transportowego

- 3.1. Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz z rozbudową układu drogowego w Bielsku-Białej, w tym budowa Północnej Śródmiejskiej Obwodnicy Bielska-Białej.
- 3.2. Rozwój i poprawa jakości sieci dróg lokalnych przyczyniająca się do zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników, w szczególności pieszych i rowerzystów oraz upowszechniania transportu publicznego.
- 3.3. Rozwój zintegrowanego systemu punktów przesiadkowych, w tym parkingów P&R oraz infrastruktury towarzyszącej.
- 3.4. Budowa parkingów rowerowych w okolicach przystanków komunikacji miejskiej oraz dworców kolejowych.

- 3.5 Stworzenie zintegrowanej oferty biletowej umożliwiającej łatwe oraz atrakcyjne korzystanie z różnych form transportu.
- 3.6 Rozbudowa terytorialna i funkcjonalna Inteligentnego Systemu Transportowego.
- 3.7 Wspieranie działań prowadzących do poprawy połączeń kolejowych Bielska-Białej, w szczególności z Aglomeracją Górnośląską oraz Krakowem oraz połączeń transgranicznych z Czechami i Słowacją.
- 3.8 Działania na rzecz wykorzystania potencjału linii kolejowych nr 190, 139 oraz 117 jako miejskich linii dowozowych.

TABELA 6. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO

KIERUNEK DZIAŁANIA	MIERNIK	ŹRÓDŁO	MIARA	WSKAŹNIK WARTOŚĆ BAZOWA (ROK)	WSKAŹNIK WARTOŚĆ DOCELOWA (ROK)
M1	Długość ścieżek rowerowych	MZD	Kilometry	34,5 (2020)	50,7 (2030)
M1	Liczba kolizji i wypadków z udziałem pieszych	UM	Liczba	42 (2020)	21 (2030)
M2	Odsetek niskoemisyjnego lub zeroemisyjnego taboru w ogólnej liczbie taboru miejskiej komunikacji publicznej	UM	%	0 (2020)	30 (2030)
M2	Liczba osób korzystających z publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez Miasto Bielsko-Biała	UM	Liczba	15 827 060 (2019)	15 800 000 (2030)
M2	Odsetek osób deklarujących zadowolenie z poziomu usług transportu publicznego wewnątrz miasta (Barometr BB)	UM	%	49 (2021)	60 (2030)
M3	Dobowa liczba połączeń kolejowych ze stacji Bielsko-Biała Główna do stacji Katowice	Koleje Śląskie, PKP Intercity	Liczba	30 w dni robocze, 27 w dni wolne (2020)	35 w dni robocze, 30 w dni wolne (2030)
M3	Liczba miejsc parkingowych w systemie P&R	MZD	Liczba	0 (2020)	2000 (2030)
M3	Liczba zintegrowanych węzłów przesiadkowych	MZD	Liczba	0 (2020)	1 (2030)

Opracowanie własne

OCZEKIWANymi REZULTATAMI INTERWENCJI PUBLICZNEJ ZAPLANOWANEJ W OBSZARZE MOBILNOŚĆ SA:

- większa mobilność miejska oparta na ekologicznych formach transportu;
- wyższy poziom bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego;
- lepsza organizacja transportu zbiorowego;
- wyższy stopień zintegrowania poszczególnych elementów transportu miejskiego;
- większy zakres wykorzystania kolei przez mieszkańców.

OBSZAR:

CEL STRATEGICZNY:

Bielsko-Biała miastem zielonej transformacji, wykorzystującym racjonalnie i odpowiedzialnie zasoby środowiska naturalnego, prowadzącym świadomą transformację energetyczną oraz skutecznie zarządzającym ryzykami wynikającymi ze zmian klimatu

OPIS INTERWENCJI

Ochrona środowiska naturalnego, transformacja energetyczna oraz przeciwdziałanie skutkom kryzysu klimatycznego to zagadnienia, których zagospodarowanie wymaga strategiczny interes Bielska-Białej. Dlatego też miasto, zarówno względem mieszkańców, przedsiębiorców, jak i przybywających doń gości, zobowiązuje się podjąć wyzwanie zielonej transformacji.

Bogate i zróżnicowane zasoby przyrodnicze przesądzają o wyjątkowości Bielska-Białej, nie tylko jako miejsca zamieszkania, ale również jako przestrzeni oferującej szeroką paletę możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców oraz turystów. Jednocześnie zasoby te stanowią jedną z przewag konkurencyjnych miasta wpływających na jego rozwój gospodarczy. Mając na uwadze ową dwoistą rolę zasobów przyrodniczych w funkcjonowaniu Bielska-Białej, konieczne staje się wypracowanie takiego modelu zarządzania nimi, który z jednej strony zapewni ich ochronę oraz racjonalne użytkowanie, zaś z drugiej, przy respektowaniu zasady zrównoważonego rozwoju, pozwoli na ich włączenie w procesy rozwojowe.

W perspektywie 2030 r. zaplanowano szereg działań prowadzących do rozwiązania problemu niskiej jakości powietrza w Bielsku-Białej. Niepodjęcie działań w tym zakresie będzie skutkowało nie tylko negatywnymi skutkami dla zdrowia mieszkańców, obniżeniem jakości życia w mieście, ale również zahamowaniem jego dalszego rozwoju. Dlatego też interwencja publiczna opisana w *Strategii* będzie koncentrować się na działaniach zmierzających do ograniczenia poziomu zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza w postaci niskiej emisji), których głównymi źródłami są sektor komunalno-bytowy oraz transport. Jednocześnie wdrażane będą przedsięwzięcia mające na celu zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, w szczególności w zakresie ochrony powietrza. Mając świadomość, iż problem zanieczyszczeń powietrza ma charakter ponadlokalny i ponadregionalny, Bielsko-Biała będzie inicjować działania ponad granicami administracyjnymi służące jego rozwiązaniu.

Konsekwencją zaplanowanych w *Strategii* działań w zakresie transformacji energetycznej będzie nie tylko poprawa jakości powietrza, ale również obniżenie kosztów wytwarzania energii. Oba cele planuje się osiągnąć poprzez zwiększenie udziału ekologicznych źródeł energii w bilansie energetycznym miasta oraz systematyczne podłączanie budynków do miejskiego systemu ciepłowniczego przy jednoczesnym zwiększaniu ich efektywności energetycznej. Skuteczność tych działań będzie wspierana poprzez zastosowanie nowoczesnych technologii gwarantujących efektywne wytwarzanie, dystrybucję oraz wykorzystanie ciepła i energii.

W perspektywie 2030 r. podejmowane będą działania na rzecz ograniczenia hałasu w mieście, generowanego zwłaszcza przez transport i przemysł. Co istotne, działania w tym zakresie podejmowane będą na obszarze całego miasta, gdyż zjawisko to znacząco obniża zarówno komfort zamieszkania, jak i chęć mieszkańców oraz gości do korzystania z miejskiej oferty czasu wolnego.

W ciągu najbliższej dekady w Bielsku-Białej konsekwentnie wdrażane będą przedsięwzięcia prowadzące do zamknięcia obiegu gospodarki odpadami. W tym celu podejmowane będą działania ukierunkowane na przywrócenie do ponownego wykorzystania możliwie największej oraz racjonalnie uzasadnionej ilości odpadów, co z kolei umożliwi zastąpienie nimi surowców pierwotnych w procesach produkcyjnych. Zgodnie z tym podejściem pozostałości po przetworzeniu odpadów, których nie można poddać recyklingowi, będą trafiać w pierwszej kolejności do odzysku termicznego. Dlatego też w ramach *Strategii* przewiduje się podejmowanie działań, w uspołecznionym modelu decyzyjnym, na rzecz inwestycji dotyczącej

budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów, mającą na celu energetyczne wykorzystanie odpadów w układzie wysokosprawnej kogeneracji. Jednocześnie kontynuowane będą działania zachęcające mieszkańców i przedsiębiorców do segregacji odpadów oraz ograniczające ich powstawanie.

Systematycznie zwiększana będzie odporność Bielska-Białej na zmiany klimatyczne. W tym celu realizowane będą przedsięwzięcia, związane w szczególności z rozwojem wysokiej jakości zielonej i błękitnej infrastruktury, prowadzące do przeciwdziałania oraz ograniczania negatywnych skutków suszy, zjawiska miejskiej wyspy ciepła oraz nagłych i gwałtownych zjawisk pogodowych, w szczególności w postaci deszczy nawalnych. Skuteczność działań w tym zakresie przyczyni się nie tylko do zwiększenia jakości i bezpieczeństwa życia w mieście, ale również ograniczy koszty związane z usuwaniem szkód spowodowanych przez negatywne zjawiska atmosferyczne.

KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Uwzględnienie zasobów przyrodniczych Bielska-Białej w procesach zrównoważonego rozwoju

- 1.1. Stworzenie i rozwój systemu zieleni miasta z uwzględnieniem racjonalnego wykorzystywania zasobów przyrodniczych Bielska-Białej na cele rekreacyjne i błękitno-zielonej infrastruktury.
- 1.2. Przeprowadzenie waloryzacji zasobów przyrodniczych miasta.

2. Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców

- 2.1. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła opartych na paliwach stałych.
- 2.2. Ograniczanie zanieczyszczeń komunikacyjnych w centrum miasta.
- 2.3. Rozwijanie współpracy w ramach Aglomeracji Beskidzkiej na rzecz wspólnego rozwiązywania problemu zanieczyszczenia powietrza.
- 2.4. Doskonalenie systemu monitorowania poziomu zanieczyszczeń powietrza.
- 2.5. Systematyczne zwiększanie udziału OZE w bilansie energetycznym miasta, m.in. poprzez wspieranie rozwoju energetyki prosumenckiej.
- 2.6. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych.
- 2.7. Miejski program wymiany źródeł ciepła w budynkach wielomieszaniowych, w szczególności obejmujący przyłączanie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej.
- 2.8. Wykorzystanie w gospodarce komunalnej nowoczesnych, inteligentnych i ekologicznych technologii.
- 2.9. Podejmowanie działań na rzecz produkcji ciepła i energii w wysokosprawnej kogeneracji.
- 2.10. Prowadzenie działań z zakresu ekodoradztwa oraz realizacja stałej kampanii edukacyjnej służącej promocji oraz podnoszeniu wiedzy mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie ochrony powietrza.

3. Zwiększenie komfortu akustycznego w mieście

- 3.1. Kontynuacja działań na rzecz ograniczenia hałasu generowanego przez transport oraz przemysł.
- 3.2. Bieżący monitoring w zakresie oddziaływania hałasu na jakość życia w mieście.

4. Budowa racjonalnego i efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi

- 4.1. Edukacja ekologiczna mieszkańców i przedsiębiorców, szczególnie w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów (m.in. poprzez ponowne użycie produktów i recykling) oraz ich prawidłowej segregacji.
- 4.2. Działania wspierające ograniczanie powstawania odpadów, w tym poprzez wdrożenie odpowiedniej polityki zakupowej urzędu miejskiego oraz miejskich jednostek organizacyjnych.
- 4.3. Rozwój systemu punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.
- 4.4. Realizacja inwestycji służących wdrażaniu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) oraz rozwój współpracy w ramach Aglomeracji Beskidzkiej w tym zakresie.
- 4.5. Podejmowanie działań, w uspołecznionym modelu decyzyjnym, na rzecz budowy instalacji termicznego przekształcania odpadów jako:
 - sposobu na zwiększenie wpływu na stabilizację opłat za gospodarowanie odpadami;
 - źródła ciepła i energii elektrycznej na potrzeby zasilania miejskich systemów energetycznych (energetyczne wykorzystanie odpadów w układzie wysokosprawnej kogeneracji);
 - możliwości odzyskania terenów przeznaczanych dotychczas na potrzeby składowania odpadów.

5. Zwiększanie poziomu odporności miasta na zmiany klimatyczne

- 5.1. Działania zabezpieczające przed występowaniem nagłych powodzi oraz podtopień.
- 5.2. Zwiększenie poziomu retencji wodnej, w szczególności poprzez wprowadzanie rozwiązań spowalniających spływ wody (np. rozszczelnianie powierzchni nieprzepuszczalnych, tworzenie małych zbiorników retencyjnych, zwiększanie powierzchni zadrzewień, rozwój systemu kanalizacji opadowej, wyposażenie budynków w urządzenia mikroretencji – w tym w ramach dotacji miejskich, zwiększanie powierzchni zielonych dachów i ogrodów deszczowych).
- 5.3. Opracowanie katalogu zaleceń (dobrych praktyk) dla wykonawców inwestycji, których wdrażanie będzie przyczyniać się do zwiększenia poziomu retencji w mieście.
- 5.4. Minimalizowanie zjawiska tzw. miejskiej wyspy ciepła.
- 5.5. Stworzenie kompleksowego planu rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury oraz realizacja inwestycji w tym zakresie.
- 5.6. Nawiązanie współpracy w ramach Aglomeracji Beskidzkiej na rzecz wspólnego rozwiązania problemu adaptacji do zmian klimatu.

6. Działania na rzecz dobrostanu zwierząt bezdomnych oraz dzikich

TABELA 7. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO

KIERUNEK DZIAŁANIA	MIERNIK	ŹRÓDŁO	MIARA	WSKAŹNIK WARTOŚĆ BAZOWA (ROK)	WSKAŹNIK WARTOŚĆ DOCELOWA (ROK)
Ś1	Udział powierzchni prawnie chronionych w ogólnej powierzchni miasta	UM	%	23,58 (2020)	25 (2030)
Ś1	Powierzchnia terenów zieleni objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	BRM	Hektar	1620 (2020)	2500 (2030)
Ś2	Średnie stężenie roczne pyłu zawieszonego PM 2,5	UM	Mikrometr /metr ³	27 (2020)	18 (2030)
Ś2	Liczba gospodarstw domowych, w których zlikwidowano źródła ciepła na paliwa stałe (narastająco)	UM	Liczba	2464 (2007-2020)	9000 (2030)
Ś2	Liczba instalacji OZE na terenie miasta zainstalowanych w budynkach jednorodzinnych przy wykorzystaniu dotacji z gminy (narastająco)	UM	Liczba	1063 (2020)	4000 (2030)
Ś2	Liczba gospodarstw domowych podłączonych pod ciepło systemowe	Therma	Liczba	35 000 mieszkań 70 domów (2020)	40 000 mieszkań 79 domów (2030)
Ś3	Odsetek terenów objętych poziomem hałasu o wartości powyżej 70 db L _{dwn}	UM	%	3,77 (2020)	3 (2030)
Ś4	Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	UM	%	50 (2020)	60 (2030)
Ś4	Liczba punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych działających w mieście	UM	Liczba	2 (2020)	3 (2030)
Ś5	Liczba punktów adresowych posiadających urządzenia do mikroretencji, dzięki dotacjom miasta	UM	Liczba	1278 (2020)	4500 (2030)
Ś6	Liczba zwierząt w Miejskim Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt	UM	Liczba	233 (2021)	150 (2030)

Opracowanie własne

OCZEKIWANymi REZULTATAMI INTERWENCJI PUBLICZNEJ ZAPLANOWANEJ W OBSZARZE ŚRODOWISKO SA:

- lepsza ochrona zasobów przyrodniczych;
- poprawa jakości powietrza w mieście;
- obniżenie zużywanej ilości energii w sektorze mieszkalnictwa i przedsiębiorstw;
- poprawa efektywności gospodarowania odpadami komunalnymi;
- redukcja poziomu hałasu w mieście;
- zwiększona świadomość ekologiczna mieszkańców;
- wzrost zdolności retencyjnej miasta, w tym małej retencji.

OBSZAR:

CEL STRATEGICZNY:

Bielsko-Biała wiodącym ośrodkiem gospodarczym województwa śląskiego, rozwijającym się w oparciu o lokalne zasoby

OPIS INTERWENCJI

Bezpośredni wpływ samorządu miejskiego na oddolne procesy gospodarcze jest ograniczony. Mimo to miasto dysponuje szeroką paletą instrumentów pozwalających mu na tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości oraz kreowanie przestrzeni na rzecz innowacji. W dobie wychodzenia gospodarki z kryzysu wywołanego pandemią Covid-19, jej dynamicznej internacjonalizacji oraz transformacji w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego, bazującej na zrównoważonym i efektywnym wykorzystaniu zasobów, czy też wzrostu znaczenia innowacji w przedsiębiorstwach, zaplanowanie oraz wdrożenie interwencji publicznej ukierunkowanej na promocję, zwiększanie odporności na przyszłe kryzysy oraz kształtowanie korzystnych warunków dla rozwoju gospodarczego Bielska-Białej, nabiera szczególnego znaczenia.

Podstawą sukcesów gospodarczych miast i regionów są wykwalifikowane kadry posiadające wiedzę i doświadczenie pozwalające im skutecznie funkcjonować w ramach współczesnych systemów ekonomicznych. Dlatego też w ramach *Strategii* zaplanowano działania, których celem jest zwiększanie atrakcyjności lokalnego rynku pracy, tak aby w perspektywie 2030 r. Bielsko-Biała było miejscem stwarzającym nie tylko możliwości zarobkowania, ale również rozwoju zawodowego i realizacji aspiracji życiowych. Tymi działaniami obejmowani będą zarówno ludzie młodzi, którym stworzone zostaną warunki zachęcające do rozpoczęcia kariery zawodowej w Bielsku-Białej, osoby bierne zawodowo, którym praca oraz wynikające z niej zarobkowanie pozwoli poradzić sobie z trudną sytuacją życiową, jak również pracownicy bielsko-bialskich firm, którym doskonalenie kompetencji umożliwi sprostanie wyzwaniom dynamicznie zmieniającej się gospodarki, a tym samym otworzy nowe perspektywy rozwoju zawodowego. Atrakcyjność bielsko-bialskiego rynku pracy będzie również stanowić magnes przyciągający do miasta nowych mieszkańców, chcących tutaj rozpocząć bądź też kontynuować karierę zawodową.

Interwencja publiczna opisana w *Strategii*, ukierunkowana na tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju lokalnej gospodarki, czerpać będzie z tradycji Bielska-Białej jako „miasta stu przemysłów”. Dlatego też zaplanowano działania promujące rozwój branży samochodowej, IT oraz przemysłów czasu wolnego. Odpowiedzią na wyzwania demograficzne miasta, związane zwłaszcza ze starzeniem się jego populacji, będzie wsparcie rozwoju tzw. srebrnej gospodarki, rozumianej jako system usług i wytwarzania dóbr ukierunkowany na wykorzystanie potencjału nabywczego seniorów i zaspokajający ich potrzeby konsumpcyjne, bytowe oraz zdrowotne. Podejmowane będą inicjatywy na rzecz dywersyfikacji lokalnej gospodarki polegające m.in. na wspieraniu rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz startupów.

Istotną rolę w procesie wspierania rozwoju lokalnej gospodarki pełnić będą bielsko-bialskie szkoły wyższe. W szczególności wspierane będą działania mające na celu wzmocnienie ich funkcji jako kuźni kadr na potrzeby rynku pracy. Priorytetem będzie zarówno dopasowanie programów kształcenia do potrzeb i wymagań pracodawców, jak i zwiększenie ich atrakcyjności dla studentów, w tym zagranicznych. Ponadto miasto będzie wspierać uczelnie w ich staraniach na rzecz zawiązywania partnerstw z ośrodkami naukowo-badawczymi z Europy Środkowo-Wschodniej.

KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Rozwój wykwalifikowanej kadry jako fundamentu innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki Bielska-Białej

- 1.1. Pierwsza praca w Bielsku-Białej - tworzenie warunków zachęcających młodych do rozpoczynania życia zawodowego w mieście, m.in. poprzez:
 - 1.1.1. wspieranie atrakcyjności bielsko-bialskiego rynku pracy;
 - 1.1.2. wdrażanie miejskiej polityki mieszkaniowej przewidującej preferencje w najmie mieszkań przez młodych;
 - 1.1.3. zwiększanie atrakcyjności warunków pracy w centrum miasta.
- 1.2. Aktywizacja osób biernych zawodowo, w szczególności tych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.
- 1.3. Działania na rzecz doskonalenia kompetencji i umiejętności pracowników dostosowanych do wymagań innowacyjnej gospodarki (uczenie się przez całe życie).
- 1.4. Działania o zasięgu krajowym i międzynarodowym ukierunkowane na przyciąganie do miasta zasobów ludzkich, w tym młode talenty.

2. Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej

- 2.1. Promowanie rozwoju branży samochodowej oraz IT jako filarów lokalnej gospodarki, w tym w zakresie wzmocnienia ich potencjału badawczo-rozwojowego oraz wdrażania czystych technologii.
- 2.2. Rozwój potencjału przemysłów czasu wolnego:
 - 2.2.1. budowa i promocja oferty turystyczno-rekreacyjnej zintegrowanej oraz komplementarnej z ofertą gmin Aglomeracji Beskidzkiej;
 - 2.2.2. wsparcie rozwoju marek i produktów turystycznych Bielska-Białej i Aglomeracji Beskidzkiej;
 - 2.2.3. inwestycje w infrastrukturę turystyczną, okołoturystyczną i rekreacyjną na terenie miasta.
- 2.3. Wspieranie rozwoju srebrnej gospodarki.
- 2.4. Identyfikacja branż mających największy potencjał, by w przyszłości stanowić o przewagach konkurencyjnych gospodarki Bielska-Białej.
- 2.5. Dywersyfikacja lokalnej gospodarki poprzez rozwój małych i średnich przedsiębiorstw działających w sektorze usług.
- 2.6. Wsparcie finansowe, doradcze oraz organizacyjne dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą w Bielsku-Białej.
- 2.7. Wspieranie rozwoju lokalnej sceny startupowej.
- 2.8. Tworzenie warunków dla rozwoju międzysektorowej współpracy przedsiębiorstw.

3. Rozwój współpracy transgranicznej oraz na poziomie subregionu południowego poprzez działalność Aglomeracji Beskidzkiej w zakresie wspólnych i zintegrowanych przedsięwzięć

4. Wspieranie rozwoju uczelni wyższych jako zaplecza innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki Bielska-Białej

- 4.1. Intensyfikacja współpracy pomiędzy miastem, przedsiębiorcami oraz uczelniami wyższymi na rzecz lepszego dopasowania programów kształcenia do potrzeb bielsko-bialskiego rynku pracy.
- 4.2. Rozwój oferty kształcenia ukierunkowanej na pozyskiwanie studentów, w tym pochodzących spoza Unii Europejskiej, poprzez poszerzenie oferty kształcenia o:
 - kierunki studiów (w tym podyplomowych) w formie zdalnej (on-line);
 - kierunki studiów w językach ukraińskim i angielskim;
 - kursy języka polskiego dla obcokrajowców chcących po zakończeniu kształcenia pozostać w Bielsku-Białej.
- 4.3. Promowanie działań ukierunkowanych na zacieśnianie współpracy uczelni wyższych Bielska-Białej z uczelniami Europy Środkowo-Wschodniej.

TABELA 8. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO

KIERUNEK DZIAŁANIA	MIERNIK	ŹRÓDŁO	MIARA	WSKAŹNIK WARTOŚĆ BAZOWA (ROK)	WSKAŹNIK WARTOŚĆ DOCELOWA (ROK)
E1	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej	GUS	%	98,5 (2019)	100 (2030)
E1	Udział osób bezrobotnych posiadających wyższe wykształcenie w ogólnej liczbie bezrobotnych	GUS	%	23 (2020)	20 (2030)
E2	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	GUS	Liczba	154 (2020)	170 (2030)
E2	Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców	GUS	Liczba	1527,55 (2019)	2200 (2030)
E2	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem - średnia trzyletnia	REGON	%	5,35 (2018-2020)	6 (2030)
E2	Udział podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sektorze usług	GUS	%	79 (2020)	81 (2030)
E2	Pozyskanie nowych inwestorów z zakresu usług biznesowych	UM	Liczba	0 (2022)	5 (2030)
E3	Udział Miasta w zintegrowanych partnerskich przedsięwzięciach na obszarze subregionu południowego	UM	Liczba	3 (2020)	8 (2030)
E4	Liczba studentów studiujących na bielsko-bialskich uczelniach	GUS	Liczba	6425 (2019)	5999 (2030)
E4	Wartość projektów finansowanych ze środków NCBiR, w których uczestniczyły uczelnie z Bielska-Białej (narastająco)	NCBiR	Miliony złotych	41 (2014-2020)	59 (2021-2030)

Opracowanie własne

OCZEKIWANYMI REZULTATAMI INTERWENCJI PUBLICZNEJ ZAPLANOWANEJ W OBSZARZE *EKONOMIA* SĄ:

- większa atrakcyjność bielsko-bialskiego rynku pracy;
- wyższy poziom konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki;
- rozwój wiedzy i kompetencji w obszarach kluczowych dla lokalnej gospodarki.

VI. SCENARIUSZE ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ W PERSPEKTYWIE 2030 ROKU

Przeprowadzona diagnoza pozwoliła na zidentyfikowanie grup zagadnień (wyzwań), które w najbliższej dekadzie będą w największym stopniu kształtować rozwój Bielska-Białej. Wśród nich znajdują się:

- **wyzwania demograficzne/społeczne** → zatrzymanie procesów skutkujących wyludnianiem się miasta;
- **wyzwania środowiskowe** → poprawa jakości środowiska oraz zwiększenie odporności miasta na zmiany klimatyczne;
- **wyzwania gospodarcze** → stworzenie warunków dla rozwoju konkurencyjnej, innowacyjnej i zdywersyfikowanej gospodarki rozwijającej się dzięki zasobom lokalnego rynku pracy;
- **wyzwania komunikacyjne** → budowa zintegrowanego i ekologicznego systemu transportu miejskiego;
- **wyzwania obywatelskie** → zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy miasta;
- **wyzwania zarządcze** → stworzenie skutecznego systemu zarządzania miastem.

Sposób, w jaki w perspektywie 2030 r. będą kształtować się kombinacje powyższych wyzwań, jak również sprawność i skuteczność działań podejmowanych na rzecz ich rozwiązania determinować będą przyszłą sytuację rozwojową Bielska-Białej. Pamiętać jednak należy, że nie jest możliwa, ani też nie znajduje merytorycznego uzasadnienia, identyfikacja oraz szczegółowy opis wszystkich potencjalnych konfiguracji zidentyfikowanych wyzwań oraz ich poszczególnych składowych, które mogą zmaterializować się w najbliższej dekadzie. Dlatego też zdecydowano się na zastosowanie podejścia scenariuszowego opierającego się na opisie trzech granicznych wariantów sytuacji rozwojowej Bielska-Białej w perspektywie 2030 r. Graniczny charakter scenariuszy oznacza, iż wyznaczają one szerokie spectrum potencjalnych konfiguracji wyzwań rozwojowych oraz działań podejmowanych jako reakcja na ich wystąpienie.

Każdy spośród poniższych scenariuszy został zbudowany z uwzględnieniem kryterium stopnia realizacji celów opisanych w *Strategii*. W ten sposób zidentyfikowane zostały:

- **SCENARIUSZ OPTYMISTYCZNY** → wskazujący jednoznacznie pozytywną wizję przyszłości Bielska-Białej oraz zakładający szczególnie korzystną konfigurację wyzwań rozwojowych, dużą sprawność i wysoką skuteczność działań podejmowanych na rzecz zarządzania nimi, co w konsekwencji przyczyni się do pełnej realizacji celów opisanych w *Strategii*;
- **SCENARIUSZ PESYMISTYCZNY** → kreślący najmniej pożądany obraz Bielska-Białej w perspektywie 2030 r., zakładający najmniej korzystną konfigurację wyzwań rozwojowych oraz niską sprawność i skuteczność działań wdrażanych w celu sprostania im, co przełoży się na zaledwie minimalny zakres realizacji celów zidentyfikowanych w *Strategii*;
- **SCENARIUSZ NEUTRALNY** → prezentujący wizję przyszłości Bielska-Białej pośrednią względem stanów scharakteryzowanych w ramach dwóch skrajnych scenariuszy.

SCENARIUSZ OPTYMISTYCZNY

W perspektywie 2030 r. w Bielsku-Białej zostały podjęte działania skutecznie odpowiadające na wyzwania związane ze zmianami demograficznymi zachodzącymi w mieście. Wysoki

poziom jakości życia oraz perspektywy rozwojowe sprawiają, że coraz więcej osób decyduje się rozpocząć lub kontynuować swoje życie zawodowe i rodzinne w Bielsku-Białej. Dotyczy to zarówno młodych mieszkańców miasta, którzy w coraz większym stopniu dostrzegają możliwości jakie stwarza im Bielsko-Biała, jak i nowych mieszkańców, którzy właśnie tutaj zdecydowali się kontynuować swoje życie rodzinne i zawodowe. Na atrakcyjność miasta składają się wysoka jakość i dostępność (w tym przestrzenna) usług publicznych świadczonych w zakresie edukacji, pomocy społecznej czy ochrony zdrowia, jak również bogata oferta kulturalna oraz dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjna, stwarzające mieszkańcom atrakcyjne warunki spędzania czasu wolnego. Bielsko-Biała jest miastem dostępnym dla wszystkich swoich mieszkańców, bez względu na ich sytuację życiową i materialną czy też wiek lub stan zdrowia. Racjonalnie zarządzana, estetyczna oraz bezpieczna przestrzeń umożliwi korzystanie z miasta wszystkim mieszkańcom.

Podejmowane są skuteczne działania na rzecz poprawy jakości powietrza, dzięki czemu nie tylko wzrasta atrakcyjność rezydencjonalna Bielska-Białej, ale również poprawie ulega stan zdrowia jego mieszkańców. W pełni zamknięty zostaje system gospodarki odpadami, co wpływa nie tylko na jego efektywność kosztową, ale przede wszystkim przyczynia się do poprawy jakości środowiska naturalnego. Bielsko-Biała, m.in. dzięki racjonalnemu oraz wysokiej jakości systemowi zielonej i błękitnej infrastruktury, staje się miastem odpornym na niekorzystne zjawiska atmosferyczne.

Lokalna gospodarka rozwija się w oparciu o przemysłowe tradycje miasta, czerpiąc jednocześnie z dokonującego się postępu technologicznego, dzięki czemu jest nie tylko bardziej konkurencyjna, ale również odporna na wstrząsy. Co istotne, za rozwojem gospodarczym miasta stoją przede wszystkim wysoce wykwalifikowani pracownicy, będący zarówno absolwentami bielsko-bialskich szkół wyższych, jak i przybyszami, których przyciągnęły do miasta stwarzane przez nie możliwości rozwojowe.

Bielsko-Biała jest miastem innowacyjnych, efektywnych i ekologicznych rozwiązań komunikacyjnych. Dzięki sieci tras rowerowych oplatającej całe miasto, mieszkańcy zyskali możliwość szybkiego, bezpiecznego, zdrowego i ekologicznego podróżowania do miejsca pracy, nauki czy rozrywki. Dostępna, ekologiczna oraz efektywna pod względem czasowym i kosztowym komunikacja miejska staje się atrakcyjną alternatywą dla podróży samochodem. Ruch samochodowy w centrum miasta zostaje wyciszony, co sprawia, że jest ono miejscem bezpiecznym oraz atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów. Dzięki zintegrowaniu poszczególnych elementów miejskiego systemu komunikacji możliwe staje się wygodne i sprawne podróżowanie po mieście oraz poza jego granice z wykorzystaniem różnych środków transportu.

Mieszkańcy Bielska-Białej tworzą zaangażowaną oraz świadomą społeczność lokalną, która wspólnie z władzami miejskimi projektuje inicjatywy, przedsięwzięcia i działania rozwijające miasto. Dystans pomiędzy władzą a mieszkańcem zostaje skrócony dzięki wykorzystaniu partycypacyjnych technik tworzenia i konsultowania polityk miejskich oraz relacje oparte na partnerstwie oraz wzajemnym zaufaniu. W mieście działają liczne organizacje pozarządowe, których energia i potencjał służą mieszkańcom Bielska-Białej oraz rozwojowi samego miasta. Działania te są szeroko wspierane i doceniane przez władze miejskie.

Administracja miejska w pełni oraz skutecznie wdrożyła koncepcję miasta inteligentnego. Dzięki zerwaniu z dotychczasową silosową strukturą urząd miejski oraz miejskie jednostki organizacyjne skuteczniej i efektywniej świadczą szeroką paletę usług publicznych. W strukturach miejskich z powodzeniem wdrożony został system zarządzania rozwojem

miasta, który umożliwi podejmowanie w oparciu o racjonalne i obiektywne przesłanki działań zmierzających do osiągnięcia celów rozwojowych miasta oraz przeprowadzanie oceny ich skuteczności.

SCENARIUSZ NEUTRALNY

Dzięki działaniom podjętym w oparciu o zapisy *Strategii* do roku 2030 procesy migracyjne prowadzące do wyludniania się miasta zostają spowolnione. W mieście udaje się stworzyć warunki zachęcające osoby, które w przeszłości opuściły miasto do powrotu oraz przyciągające nowych mieszkańców do osiedlania się. Pomimo tych działań Bielsko-Biała w dalszym ciągu traci swoich mieszkańców, w szczególności wskutek wyjazdów młodych (wyjeżdżających w celach edukacyjnych do innych ośrodków akademickich w kraju) oraz wypraw rodzin do okolicznych miejscowości. Jakość oraz dostępność (w tym przestrzenna) usług publicznych świadczonych w mieście ulegają poprawie, niemniej jednak jej zakres jest zbyt mały w stosunku do zmian zachodzących w pozostałych gminach i miastach województwa śląskiego oraz Małopolski Zachodniej. Dlatego usługi świadczone w Bielsku-Białej nie stanowią wystarczająco silnej przesłanki kształtującej decyzje dotyczące miejsca zamieszkania. Rozwój infrastruktury transportowej o znaczeniu regionalnym, którego efektem jest znaczące skrócenie czasu podróży, sprawia iż mieszkańcy w coraz większym stopniu za bardziej dostępną i atrakcyjną uznają ofertę kulturalną, rekreacyjną czy też systemu ochrony zdrowia, świadczoną w innych ośrodkach miejskich. Zachowawcze działania rewitalizacyjne, ukierunkowane przede wszystkim na poprawę stanu technicznego obiektów, w ograniczonym stopniu wpływają na ożywienie tkanki miejskiej poprzez rozwój społeczny, gospodarczy oraz poprawę poziomu bezpieczeństwa, przez co miasto staje się mniej atrakcyjne dla mieszkańców. Usługi publiczne związane z pomocą społeczną czy rynkiem pracy są w stanie zaspokoić potrzeby większości korzystających z nich mieszkańców, niemniej jednak okazują się nieskuteczne w przypadku osób, których sytuacja, ze względu na wiek, stan zdrowia czy też problemy życiowe, jest najtrudniejsza.

Jakość powietrza w mieście ulega poprawie. Niemniej jednak, ze względu na niską świadomość ekologiczną mieszkańców oraz niedomknięty system gospodarki odpadami, skuteczność rozwiązania tego problemu jest ograniczona, co znajduje swoje odzwierciedlenie m.in. w niższym poziomie jakości życia w mieście oraz pogarszającym się stanie zdrowia mieszkańców. Załedwie częściowe wdrożenie koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym wpływa również na obniżenie efektywności oraz wzrost kosztów związanych z funkcjonowaniem miejskiego systemu gospodarowania odpadami. Dzięki punktowym inwestycjom (dotyczącym także zieleni miejskiej) udaje się zwiększyć odporność miasta na niekorzystne zjawiska atmosferyczne. Fragmentaryczny charakter działań podjętych w tym zakresie powoduje jednak, że miasto w dalszym ciągu boryka się ze skutkami gwałtownych zjawisk atmosferycznych oraz ekonomicznymi kosztami usuwania wyrządzonych przez nie szkód.

Struktura lokalnej gospodarki opiera się na dominacji kilku branż, co czyni ją mniej odporną na kryzysy. Bielsko-bialskie firmy wdrażają w swojej codziennej działalności innowacyjne rozwiązania i technologie, lecz ich rozwój spowalniany jest przez ograniczony dostęp do wykwalifikowanych zasobów ludzkich. Profil kształcenia szkół wyższych jest w umiarkowanym stopniu powiązany z potrzebami lokalnego rynku pracy, przez co absolwenci bielsko-bialskich uczelni załedwie w ograniczonym zakresie zasilają lokalny rynek pracy.

Maleje znaczenie samochodu jako środka transportu w mieście. Dzieje się tak dzięki inwestycjom w rozwój komunikacji miejskiej, tras rowerowych oraz likwidację barier architektonicznych utrudniających poruszanie się po Bielsku-Białej. Z powodu braku koordynacji podejmowanych działań, co skutkuje ich fragmentarycznością oraz brakiem zintegrowania, nie udaje się jednak stworzyć nowoczesnego systemu komunikacyjnej obsługi miasta.

Mieszkańcy włączani są w sprawy miasta. Dotyczy to jednak tylko działań, inicjatyw czy projektów najważniejszych z perspektywy rozwoju Bielska-Białej, posiadających największy potencjał do generowania niezadowolenia i oporu społecznego. W pozostałych przypadkach mieszkańcy angażowani są wyłącznie z wykorzystaniem tradycyjnych form konsultacyjnych (spotkania, zgłaszanie uwag poprzez formularze internetowe itp.). Dominującą formą kontaktu przedstawicieli miasta z jego mieszkańcami są narzędzia komunikacji zdalnej (aplikacje, poczta elektroniczna), co przyczynia się do utrwalenia zbiurokratyzowanego charakteru tej relacji. Bezpośrednie kontakty z mieszkańcami mają charakter sporadyczny, przez co niemożliwe jest ich trwałe nawiązanie oraz rozwijanie. Organizacje pozarządowe angażowane są w kwestie miejskie głównie poprzez zlecenie realizacji zadań publicznych w stosunkowo niewielkiej liczbie obszarów.

W ramach administracji miejskiej wdrażane są rozwiązania umożliwiające świadczenie coraz większej liczby usług publicznych w sposób zdalny. Cyfryzacja przyczynia się do systematycznego podnoszenia jakości funkcjonowania struktur miejskich, niemniej jednak efekt ten jest ograniczany poprzez tylko częściowe wdrożenie idei miasta inteligentnego. Jedynym elementem spajającym funkcjonowanie poszczególnych komórek organizacyjnych jest właśnie cyfryzacja części świadczonych przez nie usług. W pozostałym zakresie w działaniach komórek organizacyjnych dominuje podejście sektorowe, w którym zasadniczym punktem odniesienia dla podejmowanych aktywności jest wyłącznie przypisany im zakres odpowiedzialności, a nie szersza perspektywa wyznaczana przez misję całego urzędu miejskiego. W strukturach miejskich rozwijany jest system zarządzania miastem, którym m.in. poprzez utrzymującą się silosowość struktury, nie zostało objęte pełne spektrum polityk miejskich, co powoduje nie tylko obniżenie jego rangi, ale również skuteczności.

SCENARIUSZ PESYMISTYCZNY

Obniżenie poziomu jakości życia w Bielsku-Białej, ograniczenie dostępności i skuteczności usług publicznych (w zakresie kształcenia, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i rynku pracy), brak perspektyw rozwoju osobistego i zawodowego oraz nieskuteczność (zaniechanie) działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie tym negatywnym trendom, skutkują przyspieszeniem procesów wyludniania się miasta. Młodzi opuszczają Bielsko-Białą nie tylko w celach edukacyjnych, ale również po to, by rozpocząć swoje życie rodzinne i zawodowe w ośrodkach, które stworzą im lepsze możliwości realizacji ich życiowych aspiracji. Miasto nie posiada atrybutów, które mogłyby skłonić nowych mieszkańców do osiedlenia się, co dodatkowo pogłębia kryzys demograficzny, w którym się znajduje. Wyjazdy młodych osób, które nie są rekompensowane napływem nowych mieszkańców, powodują dramatyczne przyspieszenie zjawiska starzenia się populacji. Ponadto zmniejszająca się liczba mieszkańców powoduje, że wzrastają jednostkowe koszty świadczenia usług publicznych oraz realizacji i utrzymania inwestycji miejskich. Ograniczony popyt na usługi świadczone przez sektor kultury oraz niewielkie wykorzystanie infrastruktury rekreacyjnej stanowią poważną barierę dla ich dalszego

rozwoju. Bielsko-Biała traci swój największy kapitał – ludzi, których aktywności, talenty i zaangażowanie stanowią kluczowe warunki jej rozwoju i witalności.

Jakość życia w mieście obniżają również nierozwiązane, a przez to nawarstwiają się, problemy środowiskowe. Utrzymujące się wysokie poziomy zanieczyszczenia powietrza negatywnie wpływają na zdrowie mieszkańców oraz znacząco ograniczają możliwość wykorzystania w większości zdewastowanych elementów środowiska naturalnego na rzecz wzmocnienia procesów rozwojowych. System gospodarowania odpadami komunalnymi, budowany w oderwaniu od koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym, okazuje się nie tylko nieefektywny, ale z czasem generuje po stronie mieszkańców znaczące koszty niezbędne do sfinansowania jego funkcjonowania. Miasto nie zdołało zwiększyć swojej odporności klimatycznej, co skutkuje obniżeniem poziomu bezpieczeństwa w związku z gwałtownymi zjawiskami atmosferycznymi oraz wzrastającymi kosztami likwidacji spowodowanych przez nie szkód.

Zdywersyfikowana w niewystarczającym stopniu gospodarka Bielska-Białej okazuje się niezdolna do nawiązania rywalizacji z bardziej innowacyjnymi i konkurencyjnymi ośrodkami. Deficyty występujące na lokalnym rynku pracy nie tylko ograniczają poziom nowych inwestycji, ale w coraz większym stopniu skłaniają przedsiębiorców do rozważania możliwości zmiany lokalizacji prowadzenia działalności gospodarczej. Niezdolność bielsko-bialskich uczelni do wyposażenia absolwentów w wiedzę i umiejętności pozwalające im na znalezienie atrakcyjnego zatrudnienia na lokalnym rynku pracy sprawia, że młodzi coraz częściej decydują się kontynuować edukację oraz rozpocząć karierę zawodową w innych miastach.

Brak inwestycji w rozwój tras pieszo-rowerowych oraz komunikację miejską powoduje, że w dalszym ciągu najpopularniejszym środkiem transportu w mieście jest samochód. Wzmógłony ruch samochodowy wpływa na pogorszenie klimatu akustycznego, jakości powietrza oraz poziomu bezpieczeństwa. Wydłuża się czas oraz obniża się komfort podróżowania po Bielsku-Białej, przez co miasto oraz świadczone przez nie usługi stają się mniej dostępne dla mieszkańców.

Mieszkańcy oraz organizacje pozarządowe mają znikomy wpływ na sprawy miasta. Standard prowadzenia konsultacji społecznych ogranicza się wyłącznie do tzw. ustawowego minimum. Mieszkańcy mają jedynie możliwość zareagowania na gotowe rozwiązania przygotowane przez urzędników, ekspertów bądź projektantów. Marginalizowana jest rola organizacji pozarządowych, które jedynie sporadycznie i nieregularnie włączane są przez urząd miejski w realizację zadań publicznych. Ograniczanie roli mieszkańców w sprawach miasta prowadzi do ich zubożnienia i apatii, a w konsekwencji do znaczącego ograniczenia ich aktywności obywatelskiej.

Administracja miejska świadczy usługi publiczne na rzecz mieszkańców na zaledwie akceptowalnym przez nich poziomie. Wzrasta nieufność względem urzędników oraz nasilają się negatywne oceny ich pracy. W ramach struktur miejskich utrwała się silosowość, która uniemożliwia im efektywne zarządzanie środkami publicznymi oraz sprawne reagowanie na pojawiające się w przestrzeni miasta wyzwania. Tworzone polityki miejskie nie stanowią urzeczywistnienia zintegrowanej wizji rozwoju Bielska-Białej, a jedynie fragmentaryczne, niespójne i bardzo często nieskuteczne inicjatywy będące przejawem aktywności poszczególnych elementów silosowej struktury administracji. Władza publiczna, w ramach której dominują inercja, pasywność i minimalizm, nie zarządza miastem, lecz jedynie nim administruje.

VII. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ BIELSKA-BIAŁEJ ORAZ USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia system powiązanych ze sobą elementów zagospodarowania, które funkcjonują w granicach miasta, przy czym model pokazuje stan docelowy obszarów, układów i sieci, z uwzględnieniem relacji między nimi.

STREFY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE

Struktura urbanistyczna Bielska-Białej wynika z historycznego rozwoju dwóch odrębnych organizmów miejskich Bielska i Białej położonych po dwóch stronach rzeki Białej, połączonych w 1951 r. Rozwój przestrzenny miasta jest uzależniony od warunków naturalnych, położenia na rozległych wzgórzach podzielonych potokami spływającymi do Białej, u podnóża dwóch pasm górskich Beskidu Śląskiego i Beskidu Małego.

O przeznaczeniu, funkcji terenów, decydują uwarunkowania środowiskowe, społeczno-gospodarcze i historyczne. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej wyróżniają się cztery strefy definiowane przez dominujące funkcje oraz przeznaczenie terenów, wynikające z dokumentów planistycznych:

- strefa śródmiejska,
- strefa mieszkalnictwa,
- strefa usługowo-wytwórcza,
- strefa środowiska przyrodniczego.

Poszczególne strefy stanowią fragmenty obszaru miasta o dominujących i dopełniających się wzajemnie oraz niekolizyjnych funkcjach, charakteryzujące się podobnymi uwarunkowaniami środowiskowymi i przestrzennymi. Ukształtowanie stref zostało ustalone w oparciu o analizę uwarunkowań związanych z dotychczasowym przeznaczeniem terenów, stanem ładu przestrzennego i wymogami jego ochrony oraz stanem środowiska, z uwzględnieniem aktualnych potrzeb i możliwości rozwoju miasta (w tym prognoz demograficznych) oraz obowiązującego stanu formalno-prawnego.

Strefa śródmiejska

Strefa śródmiejska jest położona centralnie, po obu stronach rzeki Białej, obejmuje zwartą intensywną zabudowę o funkcji mieszkalno-usługowej, w tym zabytkowe obszary Bielska i Białej. Jest to strefa o wielkim potencjale w zakresie rozwoju funkcji centrotwórczych oraz kształtowania reprezentacyjnych przestrzeni publicznych, wykorzystujących naturalne i historyczne walory centrum miasta (rzeka Biała, liczne obiekty zabytkowe). Od wielu lat trwa proces stopniowego przekształcania na funkcje usługowe historycznej zabudowy przemysłowej w śródmieściu.

W odniesieniu do strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym, wyznaczenie strefy śródmiejskiej służy w szczególności realizacji następujących kierunków działania:

- obszar *Życie*: 1.1, 1.2, 5.2, 5.4, 7.1, 7.2, 8.2, 8.3,
- obszar *Mobilność*: 1.1, 1.2, 1.3, 1.6, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.8,
- obszar *Środowisko*: 2.2, 5.2, 5.4, 5.5,
- obszar *Ekonomia*: 1.1.2, 1.1.3, 2.2.1, 2.2.3.

Strefa mieszkalnictwa

Strefa mieszkalnictwa obejmuje obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej oraz usługi podstawowe służące zaspokojeniu codziennych potrzeb mieszkańców. Obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej położone są głównie wokół śródmieścia oraz wzdłuż ulicy Cieszyńskiej. Intensywność zabudowy maleje wraz z oddalaniem się od śródmieścia. Obszary zabudowy jednorodzinnej ekstensywnej położone są na południu w strefie podstokowej oraz w północno-wschodniej części miasta w sąsiedztwie kompleksów leśnych.

W odniesieniu do strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym, wyznaczenie strefy mieszkalnictwa służy w szczególności realizacji następujących kierunków działania:

- obszar *Życie*: 1.1, 1.2, 5.2, 5.4, 7.1, 7.2,
- obszar *Mobilność*: 1.1, 1.2, 1.3, 3.2, 3.3, 3.4, 3.8,
- obszar *Środowisko*: 5.2, 5.4, 5.5,
- obszar *Ekonomia*: 1.1.2.

Strefa usługowo-wytwórcza

Strefa usługowo-wytwórcza koncentruje się w północnej i północno-zachodniej części miasta (wzdłuż drogi ekspresowej S52) oraz w mniejszym stopniu w części wschodniej. Są to obszary aktywności gospodarczej o profilu usługowym oraz produkcyjno-składowym.

W odniesieniu do strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym, wyznaczenie strefy usługowo-wytwórczej służy w szczególności realizacji następujących kierunków działania:

- obszar *Życie*: 1.1,
- obszar *Mobilność*: 1.3, 3.2, 3.3, 3.4, 3.8,
- obszar *Środowisko*: 5.2, 5.4, 5.5,
- obszar *Ekonomia*: 2.2.1, 2.2.3.

Strefa środowiska przyrodniczego

Strefa środowiska przyrodniczego jest strefą szczególną ze względu na pełnione funkcje (m.in. kształtuje warunki przestrzenne i zdrowotne życia w mieście, modyfikuje klimat lokalny, wpływa na walory estetyczne krajobrazu, jest miejscem wypoczynku i rekreacji mieszkańców).

Strefa środowiska przyrodniczego to przede wszystkim zwarte kompleksy leśne Beskidu Śląskiego i Beskidu Małego, doliny rzek i potoków, tereny wód powierzchniowych śródlądowych, różne typy zieleni, w tym zieleni urządzonej (parki, skwery, ogrody działkowe, cmentarze). Poza zwartymi kompleksami leśnymi położonymi w części południowej i północno-wschodniej miasta, strefa środowiska przyrodniczego to różnej wielkości niezabudowane obszary rozproszone, w tym wzdłuż cieków wodnych. Fragmenty tej strefy objęte są różnymi formami ochrony przyrody.

W odniesieniu do strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym, wyznaczenie strefy środowiska przyrodniczego służy w szczególności realizacji następujących kierunków działania:

- obszar *Życie*: 1.1, 5.2, 5.3, 5.4,
- obszar *Mobilność*: 1.1, 1.2, 1.3,
- obszar *Środowisko*: 1.1, 5.2, 5.4, 5.5,
- obszar *Ekonomia*: 2.2.1, 2.2.3.

SYSTEM KOMUNIKACYJNY MIASTA

System komunikacyjny Bielska-Białej tworzą:

- układ drogowo-uliczny,
- układ kolejowy,
- system komunikacji autobusowej,
- komunikacja lotnicza,
- kolej linowa,
- ciągi i szlaki piesze i rowerowe.

Układ drogowo-uliczny

Bielsko-Biała jest ważnym węzłem komunikacyjnym ze względu na przebiegające w granicach miasta drogi ekspresowe. W północno-wschodniej części miasta zlokalizowany jest główny węzeł drogowy o nazwie Suchy Potok, gdzie krzyżować się będą:

- droga ekspresowa S1 relacji Pyrzowice – Kosztowy – Bielsko-Biała – Zwardoń. Jako przedłużenie S1 na terenie Słowacji ustalono słowacką autostradę D3 w kierunku Bratysławy,
- droga ekspresowa S52 relacji Głogoczów – Bielsko-Biała – Cieszyn, gdzie na terenie Czech łączy się z drogą ekspresową R48.

W obszarze Bielska-Białej projektowany odcinek drogi ekspresowej S1 biegnie od północnej granicy miasta, równoległe do wschodniej granicy z gminą Kozy, do projektowanego węzła Suchy Potok. Następnie od węzła Suchy Potok zrealizowany odcinek S1 biegnie w kierunku południowym do Żywca. Droga ekspresowa S52 przebiega od węzła Suchy Potok zrealizowanym odcinkiem, poprzez węzeł Rosta, Komorowice, do granicy miasta z gminą Jasienica i dalej w kierunku Cieszyna do granicy państwa. W przygotowaniu jest projektowany

odcinek S52 na terenie miasta przebiegający od wschodniej granicy miasta do węzła Suchy Potok.

Równolegle do odcinków dróg ekspresowych zaplanowano przebieg łącznika tzw. obwodnicy Hałcnowa, omijający centrum dzielnicy.

Drogi ekspresowe przebiegające przez miasto stanowią układ przenoszący ruch zewnętrzny o charakterze tranzytowym i docelowo-źródłowym. Miasto posiada dogodnie usytuowane węzły drogowe z układem dróg miejskich, które zapewniają prawidłową dostępność poszczególnych dzielnic miasta do sieci dróg ekspresowych.

Ważną rolę w układzie dróg głównych pełni obwodnica śródmieścia Bielska-Białej. Jej podstawową funkcją jest obsługa ruchu docelowo-źródłowego w zakresie jego rozproszania do poszczególnych dzielnic miasta i odpowiednio rozproszanie tego ruchu do systemu dróg zapewniających powiązanie miasta z obszarami zewnętrznymi. Obwodnica śródmieścia podwiązana jest w dwóch punktach bezpośrednio do drogi ekspresowej S52. Do tego układu podłączone są odcinki dróg głównych, które obsługują ruch zewnętrzny o charakterze docelowo-źródłowym na kierunkach: wschód-zachód i północ-południe. Uzupełnieniem dróg ekspresowych i głównych jest układ ulic zbiorczych. Ulice te obsługują poszczególne dzielnice i zapewniają funkcjonalne powiązania poszczególnych rejonów miasta. Układ ulic zbiorczych tworzy podstawową siatkę dla funkcjonowania linii autobusowych komunikacji zbiorowej. Do sieci ulic zbiorczych podwiązane są ulice lokalne i dojazdowe, które obsługują przyległe zagospodarowanie terenu.

Model uwzględnia realizację planowanych odcinków dróg ekspresowych oraz rozbudowę systemu ulic zbiorczych i lokalnych obsługujących ruch docelowo-źródłowy przejęty z układu obwodnicowego i ruch lokalny generowany przez mieszkańców miasta. Zakłada się, że podstawowym problemem jest prawidłowa obsługa komunikacyjna centrum miasta. Z dotychczasowych analiz w tym zakresie wynika, że niezbędna jest budowa ulicy o przekroju dwujezdniowym, łączącej ul. Warszawską z ul. Lwowską, biegnącej stycznie do północnej granicy śródmieścia i fragmentami równoległe do linii kolejowej nr 117 relacji Bielsko-Biała – Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona. W centrum miasta ulica ta będzie obsługiwać projektowany zintegrowany węzeł przesiadkowy zlokalizowany w rejonie dworca kolejowego i ruch kołowy generowany przez użytkowników centrum. Przedłużeniem projektowanego odcinka będzie nowa trasa nawiązana do ul. Krakowskiej w rejonie istniejącego węzła z S1. W kierunku zachodnim projektowana ulica od węzła z ul. Warszawską będzie przedłużona, równoległe do drogi ekspresowej S52 do skrzyżowania z Aleją gen. Władysława Andersa. Projektowany ciąg ulic zapewni obsługę komunikacyjną planowanych do zainwestowania terenów i prawidłową obsługę centrum miasta. Uwzględniony w modelu układ ulic zbiorczych i lokalnych ma za zadanie wyeliminowanie ruchu przelotowego z centralnych obszarów miasta i uspokojenie ruchu kołowego w celu zapewnienia bezpiecznych warunków dla użytkowników centrum.

Obsługa komunikacyjna poszczególnych dzielnic miasta wymaga realizacji odcinków ulic zbiorczych w rejonie Hałcnowa, Kamienicy, Komorowic, zachodniej części śródmieścia.

W odniesieniu do strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym, układ drogowo-uliczny służy w szczególności realizacji następujących kierunków działania:

- obszar *Życie*: 1.1,
- obszar *Mobilność*: 1.1, 1.3, 1.6, 3.1, 3.2, 3.3,
- obszar *Środowisko*: 2.2,
- obszar *Ekonomia*: 2.2.1, 2.2.3.

Układ kolejowy

Przez obszar miasta przebiegają następujące linie kolejowe:

- linia kolejowa nr 117 relacji Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona – Bielsko-Biała; drugorzędna, jednotorowa, pasażersko-towarowa,
- linia kolejowa nr 139 relacji Katowice – Zwardoń; pierwszorzędna, dwutorowa, pasażersko-towarowa,
- linia kolejowa nr 190 relacji Bielsko-Biała – Cieszyn; drugorzędna, jednotorowa (linia nieczynna).

Kolej stanowi kręgosłup komunikacyjny regionu, także w zakresie obsługi pasażerskiej dla Bielska-Białej. Zakłada się modernizację ww. linii kolejowych, w tym przywrócenie ruchu na linii nr 190, i wykorzystanie ich jako miejskich linii dowozowych ze zmodernizowaną infrastrukturą przystankową (nowe przystanki kolejowe). W ramach tych założeń przewiduje się budowę węzła związanego z przewozem intermodalnych jednostek ładunkowych m.in. kontenery, naczepy (samochody ciężarowe, ciągniki siodłowe z naczepą).

Komunikacja kolejowa dla mieszkańców miasta powinna odegrać ważną rolę w obsłudze powiązań międzynarodowych, regionalnych i lokalnych. Kolej powinna obsługiwać codzienne podróże o charakterze bytowym, podróże w ruchu rekreacyjnym i turystycznym oraz transport towarowy. Linie kolejowe powinny w dużym stopniu obsłużyć podróże generowane przez sąsiednie gminy, a także podróże wewnątrz miasta. Dla przemieszczeń w skali regionu należy zorganizować przy przystankach kolejowych parkingi w systemie „Park and Ride”.

W odniesieniu do strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym, układ kolejowy służy w szczególności realizacji następujących kierunków działania:

- obszar *Życie*: 1.1,
- obszar *Mobilność*: 1.6, 3.1, 3.3, 3.4, 3.8,
- obszar *Środowisko*: 2.2,
- obszar *Ekonomia*: 2.2.1, 2.2.3.

System komunikacji autobusowej

Komunikacja zbiorowa jest oparta na systemie transportu autobusowego. Deglomeracja przemysłu z obszaru centrum miasta stwarza nowe możliwości jego zagospodarowania i założenia nowego, funkcjonalnego systemu komunikacyjnego obejmującego nowy system ulic, parkingów i wydzielonych ciągów pieszych. Pozwoli również na zorganizowanie

funkcjonalnego systemu komunikacji zbiorowej z nowym przebiegiem linii i tras autobusowych, z funkcjonalnie zlokalizowanymi przystankami, punktami przesiadkowymi i punktami integrującymi komunikację kolejową z systemem przewozów autobusowych oraz systemem parkingów dla samochodów osobowych. Zakłada się, że w centrum miasta, w rejonie dworca kolejowego, będzie zlokalizowany zintegrowany węzeł przesiadkowy, wiążący komunikację kolejową, wewnętrzną i regionalną komunikację autobusową oraz system parkingów dla samochodów osobowych. Węzeł ten powinien być funkcjonalnie powiązany z układem ulic zbiorczych bezkolizyjnymi ciągami pieszymi i rowerowymi. Zakłada się, że w centrum miasta niektóre ulice będą posiadać wydzielone pasy ruchu dla autobusów. Możliwe będzie również wyznaczenie odcinków ulic do wyłącznej obsługi ruchu autobusowego i ruchu pieszego.

Dla obsługi podróży o charakterze regionalnym i międzyregionalnym niezbędne jest uruchomienie środków przewozowych umożliwiających szybkie powiązania Bielska-Białej z Katowicami, Krakowem oraz z ośrodkami turystycznymi położonymi w rejonie Bielska-Białej. Częstotliwość takich powiązań powinna być dostosowana do obecnego i prognozowanego natężenia ruchu pasażerskiego.

W odniesieniu do strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym, system komunikacji autobusowej służy w szczególności realizacji następujących kierunków działania:

- obszar *Życie*: 1.1,
- obszar *Mobilność*: 1.6, 2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4,
- obszar *Środowisko*: 2.2,
- obszar *Ekonomia*: 2.2.1, 2.2.3.

Komunikacja lotnicza

Możliwość przebudowy lotniska sportowego w Aleksandrowicach i wyposażenia go w utwardzoną drogę startową stanowi potencjał miasta w zakresie funkcjonowania komunikacji lotniczej, co wiąże się z większym dostępem kapitału inwestycyjnego na poziomie krajowym i międzynarodowym.

W odniesieniu do strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym, komunikacja lotnicza oraz istniejąca funkcja sportowo-rekreacyjna lotniska służą w szczególności realizacji następujących kierunków działań:

- obszar *Życie*: 1.1,
- obszar *Ekonomia*: 2.2.1, 2.2.3.

Kolej linowa

Poważnym atutem rozwoju miasta jest jego bardzo atrakcyjne położenie u stóp Beskidów, co ma duży wpływ na wielkość generowanego ruchu o charakterze turystycznym i wypoczynkowym.

Kolej linowa na Dębowiec oraz Szyndzielnię pozwala na intensyfikację funkcji turystyczno-weekendowej, a po ewentualnej rozbudowie daje możliwość powiązania koleją linową Bielska-Białej ze Szczyrkem.

W odniesieniu do strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym, kolej linowa służy w szczególności realizacji następujących kierunków działań:

- obszar *Życie*: 1.1, 5.3,
- obszar *Ekonomia*: 2.2.1, 2.2.3.

Ciągi i szlaki piesze i rowerowe

Ciągi piesze i rowerowe powinny stanowić system transportu, obsługujący docelowo wszystkie dzielnice miasta. Ścieżki rowerowe mają za zadanie stanowić alternatywę dla ruchu samochodowego. Podstawowym założeniem w zakresie obsługi ruchu rowerowego jest budowa ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Białej, której dolina, jako ważny korytarz zieleni, stanowi naturalną trasę dogodną do podróżowania rowerem. Ścieżka ta stanowić będzie główną oś dla ścieżek prostopadłych, obsługujących poszczególne dzielnice i osiedla. Uzupełnieniem układu są ścieżki rowerowe, które wiążą bezpośrednio poszczególne dzielnice miejskie. Zakłada się, że w nawiązaniu do układu podstawowego będą powstawały lokalne ścieżki rowerowe, obsługujące codzienne podróże w ruchu rowerowym, jak również ruch rekreacyjny. Przedłużenie układu podstawowego stanowić będą szlaki rowerowe na terenach turystycznych i rekreacyjnych. Realizacja tego układu wymaga ścisłej koordynacji między władzami samorządowymi sąsiednich gmin.

Ruch pieszy powinien być ruchem dominującym w centrum miasta. Zakłada się wyznaczenie ciągów pieszych bezkolizyjnych w stosunku do ruchu kołowego i kolejowego oraz przekształcenie ulic w zabytkowym centrum miasta na ciągi piesze z dopuszczeniem ruchu rowerowego.

W odniesieniu do strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym, ciągi i szlaki piesze i rowerowe służą w szczególności realizacji następujących kierunków działań:

- obszar *Życie*: 1.1, 5.3,
- obszar *Mobilność*: 1.1, 1.3, 1.6, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4,
- obszar *Środowisko*: 2.2,
- obszar *Ekonomia*: 2.2.1, 2.2.3.

TERENY OBSŁUGI TECHNICZNEJ MIASTA

Obszary obsługi technicznej miasta to tereny lokalizacji infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową, infrastruktury elektroenergetycznej, gazowniczej, ciepłowniczej oraz związanej z gospodarką odpadami.

W odniesieniu do strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym, wyznaczenie terenów obsługi technicznej miasta służy w szczególności realizacji odpowiednio następujących kierunków działań:

- obszar *Życie*: 1.1,
- obszar *Środowisko*: 2.7, 2.8, 2.9, 4.4, 4.5.

LOKALNA GOSPODARKA WODNA W KONTEKŚCIE ZAPISÓW STRATEGII

Z punktu widzenia strategii rozwoju niezwykle istotna jest realizacja przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, w szczególności art. 326 w związku z art. 315, określającego dokumenty planistyczne ważne w procesie gospodarowania wodami, które powinny zostać uwzględnione w strategiach rozwoju gminy. Mając to na uwadze, w niniejszej części *Strategii* scharakteryzowane zostały następujące dokumenty planistyczne: plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym i mapy zagrożenia powodziowego oraz plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Miasto Bielsko-Biała leży w obszarze zlewni rzeki Wisły, w regionie wodnym Małej Wisły oraz regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły, dwoma z czterech regionów wodnych wyróżnionych na obszarze obejmującym dorzecze Wisły. Przez miasto przepływa rzeka Biała, będąca prawobrzeżnym dopływem Wisły oraz liczne mniejsze ciek powierzchniowe, np. Niwka, Straconka, Olszówka, Słonnica, Krzywa Kamieniczanka i inne. W północnej i północno-wschodniej części miasta, w dolinach Białej i Słonnicy, zlokalizowane są stawy hodowlane. W odległości ok. 15 km na północny wschód od miasta, znajduje się zbiornik wodny Goczałkowice, który spiętrza wody Wisły, a także pełni funkcje retencyjne i gospodarcze (gospodarka rybacka).

Plany gospodarowania wodami wskazują ustalone cele środowiskowe dla jednolitych części wód i obszarów chronionych wraz z prezentacją wyników przeprowadzonej oceny stopnia osiągnięcia celów środowiskowych. Wyznaczając cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) brano pod uwagę ocenę stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Zgodnie z tym, celem środowiskowym dla JCWP rzecznych jest:

- w zakresie stanu chemicznego – dobry stan chemiczny;
- w zakresie elementów hydromorfologicznych – dobry stan tych elementów.

Aby osiągnąć wskazane cele środowiskowe istotne jest umożliwianie swobodnej migracji organizmom wodnym, przez zachowanie lub przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków. Z uwagi na to, dla niektórych JCWP rzecznych, wskazano uszczegółowiony cel środowiskowy – „dobry stan lub potencjał ekologiczny” oraz „możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciek istotnego”.

Z kolei działania służące osiągnięciu ustalonych dla JCWPd celów środowiskowych polegają w szczególności na stopniowym redukowaniu zanieczyszczenia wód podziemnych przez

odwracanie znaczących i utrzymujących się tendencji wzrostowych zanieczyszczenia powstałego w wyniku działalności człowieka.

Poniższe tabele przedstawiają szczegółowe informacje na temat JCWP i JCWPd zlokalizowanych na terenie Bielska-Białej. Można zauważyć, że większość cieków na terenie miasta zakwalifikowano jako stan zły (5 na 6 JCWP), a ich ocenę ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych wskazano jako zagrożoną (5 na 6 JCWP). W odniesieniu do wód podziemnych, na terenie miasta w większości posiadają one status dobry, a osiągnięcie celów środowiskowych jest niezagrażone (3 na 4 JCWPd).

Tabela 9. Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta Bielska-Białej

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW200012211499	Biała	12 – potok fliszowy	silnie zmienione części wód	zły	zły	poniżej stanu dobrego, przekroczone stężenia średnioroczne	zagrożona
RW20000211329	Młynówka Komorowicka	0 – typ nieokreślony	sztuczne części wód	zły	poniżej dobrego	poniżej stanu dobrego, przekroczone stężenia średnioroczne	zagrożona
RW2000122112849	Rudawka	12 – potok fliszowy	silnie zmienione części wód	dobry	dobry i powyżej dobrego	dobry	niezagrożona
RW200012211289	Wapienica	12 – potok fliszowy	silnie zmienione części wód	zły	umiarkowany	dobry	zagrożona
RW2000621329789	Pisarzówka	6 – potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	silnie zmienione części wód	zły	dobry i powyżej dobrego	dobry	zagrożona
RW20006211489	Kromparek	6 – potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	silnie zmienione części wód	zły	słaby	poniżej stanu dobrego, przekroczone stężenia średnioroczne	zagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Hydroportalu (www.isok.gov.pl/hydroportal.html) i Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Tabela 10. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Miasta Bielska-Białej

Numer JCWPd	Ocena stanu ogólnego	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działanie	Rodzaj działania	Zakres	Termin
PLGW2000157	słaby	dobry	słaby	zagrożona	racjonalne gospodarowanie wodą przeznaczoną do spożycia	podstawowe	podjęcie działań mających na celu racjonalne gospodarowanie wodą w tym np. selektywne ujmowanie wód dobrej jakości w celu ich wykorzystania (w zależności od ich jakości do picia lub np. do uzupełniania obiegów wodnych mechanicznej przeróbki węgla, do zasilania rurociągów przeciwpożarowych itp.)/ograniczenie zrzutu wód zasolonych po ich wypompowaniu na powierzchnię	IV kw. 2021 r.
					przeгляд pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych	podstawowe	przeгляд i wydawanie nowych pozwoleń wodnoprawnych przez prezydenta miasta/ starostę/ marszałka/ dyrektora RZGW uwzględniających faktyczne zapotrzebowanie na wodę oraz dostępne zasoby wód podziemnych a nie możliwości techniczne poboru wody z ujęcia	działanie ciągłe
					coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia	podstawowe	wykonanie rocznego raportu i badań z prowadzonych pomiarów dla każdego ujęcia, w tym dla każdej jego studni z przekazaniem do organu właściwego do wydania pozwolenia	działanie ciągłe

Numer JCWPd	Ocena stanu ogólnego	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działanie	Rodzaj działania	Zakres	Termin
					coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia	podstawowe	wykonanie sprawozdania z wielkości dopływów wód podziemnych do wyrobisk górniczych oraz wielkości ich wykorzystania na terenie zakładu z przekazaniem do organu właściwego do wydania pozwolenia	działanie ciągłe
					ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych	uzupełniające	ustalenie wartości granicznej dla dobrego stanu dla parametrów, dla których obniżono cel środowiskowy: stan ilościowy	IV kw. 2021 r.
					prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m ³ /d	uzupełniające	wykonanie sieci monitoringu mającej na celu obserwację stanów i chemizmu wód na obszarze zasobowym ujęcia/weryfikacja istniejącego i ewentualne uzupełnienie o nowe punkty oraz prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć, którego wyniki przekazywane są do organu właściwego do wydania pozwolenia wodnoprawnego	po zmianie przepisów
					Identyfikacja występowania przyczyn pojedynczych stwierdzonych zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego	uzupełniające	działanie WIOŚ polegające na inspekcjach w podmiotach które odmówiły udostępnienia informacji o ilości wytwarzanych ścieków i odpadów	działanie ciągłe

Numer JCWPd	Ocena stanu ogólnego	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działanie	Rodzaj działania	Zakres	Termin
					przekazywanie raz w roku przez zarządzających obiektami prowadzącymi odwodnienia w skali regionalnej i lokalnej (kopalnie wgłębne i odkrywkowe) danych dotyczących wielkości odwodnienia i zasięgu leja depresji	uzupełniające	opracowanie raportu dot. wielkości dopływów do wyrobiska oraz zasięgu leja depresji wraz z oceną wpływu z przekazaniem do WUG, PSH oraz kopia do RZGW	po zmianie przepisów
					stworzenie podstaw do umożliwienia przeprowadzenia pomiarów i raportowania ilości nierejestrowanych poborów wód podziemnych	uzupełniające	opracowanie wytycznych do pomiarów wielkości poboru wód podziemnych w ilości poniżej 5m ³ /d ze studni	IV kw. 2019 r.
					przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu ustalenia przyczyn słabego stanu wód	uzupełniające	przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu ustalenia przyczyn słabego stanu wód	IV kw. 2020 r.

Numer JCWPd	Ocena stanu ogólnego	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działanie	Rodzaj działania	Zakres	Termin
					przekazywanie raz w roku przez zarządcę zakładu górniczego danych o stanie wyrobiska, w którym zaprzestano eksploatacji (prowadzone odwodnienia, stan rekultywacji, prowadzenie monitoringu)	uzupełniające	wykonanie rocznego raportu dot. wielkości odwodnienia, jakości odprowadzanych wód sposobu ich zagospodarowania. Wynik i przekazywane do organu właściwego do wydania pozwolenia, WUG oraz PSH, kopia do RZGW	po zmianie przepisów
					zmiana zapisów w ustawach <i>Prawo wodne</i> oraz <i>Prawo ochrony środowiska</i>	uzupełniające	zmiana zapisów w ustawach dotycząca obowiązku raportowania poborów wód podziemnych w ilościach mniejszych niż 5 m ³ /d z pojedynczej studni, obowiązku prowadzenia monitoringu ostonowego dużych ujęć komunalnych oraz konieczności przekazywania informacji z prowadzonych badań w zakładach górniczych do katastru wodnego prowadzonego przez dyrektora RZGW	IV kw. 2021 r.
PLGW2000158	dobry	dobry	dobry	niezagrożona	coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia	podstawowe	wykonanie rocznego raportu i badań z prowadzonych pomiarów dla każdego ujęcia, w tym dla każdej jego studni z przekazaniem do organu właściwego do wydania pozwolenia	działanie ciągłe

Numer JCWPd	Ocena stanu ogólnego	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działanie	Rodzaj działania	Zakres	Termin
PLGW2000162	dobry	dobry	dobry	niezagrożona	analiza wykorzystania wód z odwodnień i wód powierzchniowych	podstawowe	opracowanie analizy wykorzystania dobrych jakościowo wód np. z odwodnień górniczych do celów komunalnych. Analiza przekazywana do WUG, PSH oraz kopia do RZGW	IV kw. 2020 r.
					racjonalne gospodarowanie wodą przeznaczoną do spożycia	podstawowe	podjęcie działań mających na celu racjonalne gospodarowanie wodą w tym np. selektywne ujmowanie wód dobrej jakości w celu ich wykorzystania (w zależności od ich jakości do picia lub np. do uzupełniania obiegów wodnych mechanicznej przeróbki węgla, do zasilania rurociągów przeciwpożarowych itp.)/ ograniczanie zrzutu wód zasolonych po ich wypompowaniu na powierzchnię	IV kw. 2021 r.
					przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych	podstawowe	przegląd i wydawanie nowych pozwoleń wodnoprawnych przez prezydenta miasta/ starostę/ marszałka/ dyrektora RZGW uwzględniających faktyczne zapotrzebowanie na wodę oraz dostępne zasoby wód podziemnych a nie możliwości techniczne poboru wody z ujęcia	działanie ciągłe
					coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/ użytkownika ujęcia	podstawowe	wykonanie rocznego raportu i badań z prowadzonych pomiarów dla każdego ujęcia w tym dla każdej jego studni z przekazaniem do organu właściwego do wydania pozwolenia	działanie ciągłe

Numer JCWPd	Ocena stanu ogólnego	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działanie	Rodzaj działania	Zakres	Termin
PLGW2000163	dobry	dobry	dobry	niezagrożona	przeгляд pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych	podstawowe	przeгляд i wydawanie nowych pozwoleń wodnoprawnych przez prezydenta miasta/starostę/marszałka /dyrektora RZGW uwzględniających faktyczne zapotrzebowanie na wodę oraz dostępne zasoby wód podziemnych a nie możliwości techniczne poboru wody z ujęcia	działania ciągłe
					coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia	podstawowe	wykonanie rocznego raportu i badań z prowadzonych pomiarów dla każdego ujęcia w tym dla każdej jego studni z przekazaniem do organu właściwego do wydania pozwolenia	działania ciągłe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Hydroportalu (www.isok.gov.pl/hydroportal.html) i Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

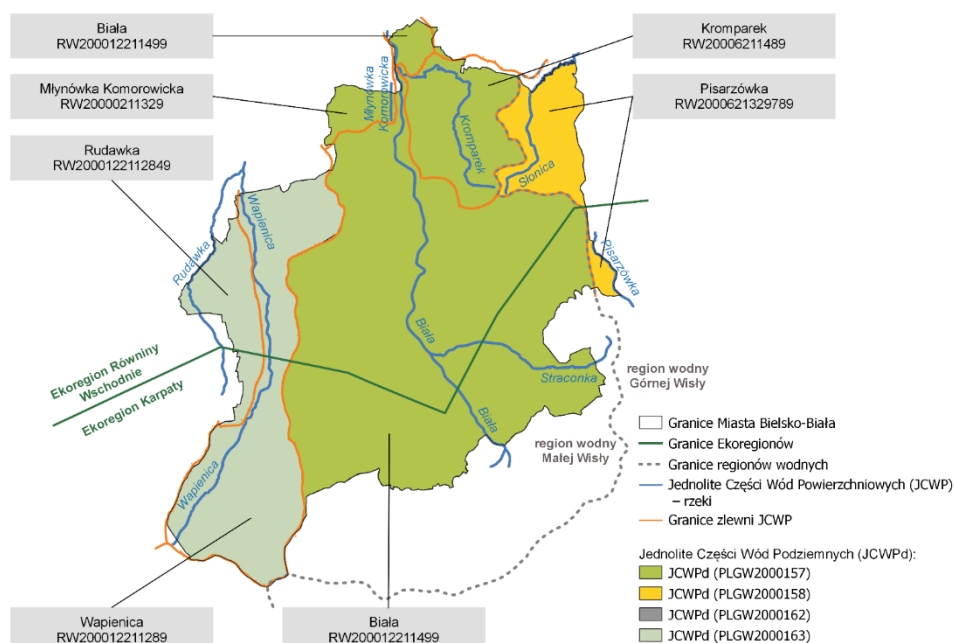
Investycje kierunkowe w gospodarce wodnej lub związane z wodami na terenie Bielska-Białej zostały wskazane w poniższej tabeli.

Tabela 11. Zestawienie kierunkowych inwestycji w gospodarce wodnej lub związanych z wodami na terenie Miasta Bielska-Białej

Lp.	Nazwa cieku	Główny cel inwestycji	Zakres inwestycji
1.	Biała	Ochrona przed powodzią	Odbudowa urządzeń wodnych zabudowy regulacyjnej potoku Straconka w km 0+000 – 6+500, m. Bielsko-Biała, woj. śląskie
2.	Biała	Ochrona przed powodzią	Zakończenie realizacji budowy regulacyjnej rz. Białej w km 18+000 – 21+500 – roboty na odcinku od przelewu stopnia w km 20+595 do stopnia w km 21+532
3.	Wapienica	Ochrona przed powodzią	Odbudowa i modernizacja koryta cieku Wapienicki w km 8+200 – 9+930 w m. Bielsko-Biała, gm. Bielsko-Biała i w m. Międzyrzecze Górne, gm. Jasienica (w zakresie odcinka 8+721 – 8+910)
4.	Wapienica	Ochrona przed powodzią	Odbudowa i modernizacja koryta cieku Wapienicki w km 8+200 – 9+930 w m. Bielsko-Biała, gm. Bielsko-Biała i w m. Międzyrzecze Górne, gm. Jasienica (8+200 – 8+721, 8+910 – 9+930)
5.	Kromparek	Ochrona przed powodzią	Regulacja i odbudowa koryta cieku Kromparek w km 0+000 – 3+166 (odcinkowo na dł. 2,9 km) w m. Bielsko-Biała, gm. Bielsko-Biała

Źródło: opracowanie własne na podstawie aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Rysunek 2. Jednolite części wód w Mieście Bielsko-Biała

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Hydroportalu (www.isok.gov.pl/hydroportal.html).

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju

Program Wodno-Środowiskowy Kraju to jeden z podstawowych dokumentów planistycznych w zakresie ochrony, zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami w Polsce. Opisywany dokument jest pierwszą aktualizacją opracowanego w 2008 r. Programu wodno-środowiskowego kraju. Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju uwzględnia podział na poszczególne kategorie jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych. W Polsce wyznaczonych jest 10 obszarów dorzeczy. Z punktu widzenia niniejszej Strategii, istotne będzie dorzecze Wisły, w którego obrębie znajduje się Bielsko-Biała.

Poniżej wskazano działania wyróżnione dla poszczególnych cieków zlokalizowanych na terenie miasta.

Tabela 12. Działania dla cieków zlokalizowanych na terenie Miasta Bielska-Białej

Kod JCWP	Presja	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
RW200012211499	Niska emisja	weryfikacja Programu ochrony środowiska dla gminy	przeprowadzenie weryfikacji Programu ochrony środowiska dla gminy w zakresie ograniczania emisji do atmosfery wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych
RW200012211499	Gospodarka komunalna	budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w Aglomeracji Bielsko-Biała Komorowice	budowa 15,75 km sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja 1,98 km
RW200012211499	Gospodarka komunalna	budowa sieci kanalizacyjnej w Aglomeracji Bielsko-Biała Komorowice	budowa 64,8 km sieci kanalizacyjnej
RW200012211499		opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	opracowanie oceny obszarowej jakości wody
RW200012211499	Wszystkie istotne presje występujące w zlewni	weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni	weryfikacja zgodności warunków korzystania z wód zlewni Małej Wisły z celami środowiskowymi
RW200012211499	Gospodarka komunalna	regularny wywóz nieczystości płynnych	regularny wywóz nieczystości płynnych
RW20006211489	Wszystkie istotne presje występujące w zlewni	weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni	weryfikacja zgodności warunków korzystania z wód zlewni Małej Wisły z celami środowiskowymi
RW20006211489	Gospodarka komunalna	regularny wywóz nieczystości płynnych	regularny wywóz nieczystości płynnych
RW20006211489	Gospodarka komunalna	budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w Aglomeracji Bielsko-Biała Komorowice	budowa 3,5 km sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja 0,44 km
RW2000621329789	Gospodarka komunalna	budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w Aglomeracji Bielsko-Biała Komorowice	budowa 3,5 km sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja 0,4 km
RW2000621329789		opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności	opracowanie oceny obszarowej jakości wody

Kod JCWP	Presja	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy
		w wodę przeznaczoną do spożycia	
RW2000621329789	Gospodarka komunalna	regularny wywóz nieczystości płynnych	regularny wywóz nieczystości płynnych
RW2000621329789	Wszystkie istotne presje występujące w zlewni	weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni	weryfikacja zgodności warunków korzystania z wód zlewni rzeki Soły z celami środowiskowymi
RW20000211329	Gospodarka komunalna	budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w Aglomeracji Bielsko-Biała Komorowice	budowa 1,75 km sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja 0,22 km
RW20000211329	Gospodarka komunalna, Przemysł	kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata	przeprowadzenie kontroli
RW20000211329	Gospodarka komunalna, Przemysł	kontrola postępowania z zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata	przeprowadzenie kontroli
RW20000211329	Wszystkie istotne presje występujące w zlewni	weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni	weryfikacja zgodności warunków korzystania z wód zlewni Małej Wisły z celami środowiskowymi
RW20000211329	Gospodarka komunalna	regularny wywóz nieczystości płynnych	regularny wywóz nieczystości płynnych
RW2000122112849	Gospodarka komunalna	budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w Aglomeracji Bielsko-Biała Komorowice	budowa 3,5 km sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja 0,44 km
RW2000122112849	Gospodarka komunalna	regularny wywóz nieczystości płynnych	regularny wywóz nieczystości płynnych
RW2000122112849	Wszystkie istotne presje występujące w zlewni	weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni	weryfikacja zgodności warunków korzystania z wód zlewni Małej Wisły z celami środowiskowymi
RW200012211289	Gospodarka komunalna	budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w Aglomeracji Bielsko-Biała Komorowice	budowa 7 km sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja 0,88 km
RW200012211289		opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	opracowanie oceny obszarowej jakości wody
RW200012211289	Wszystkie istotne presje występujące w zlewni	weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni	weryfikacja zgodności warunków korzystania z wód zlewni Małej Wisły z celami środowiskowymi
RW200012211289	Gospodarka komunalna	regularny wywóz nieczystości płynnych	regularny wywóz nieczystości płynnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Aktualizacji Programu Wodno-Środowiskowego Kraju.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Podstawą prawną dla planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP), w tym ich przeglądu i aktualizacji, są trzy akty:

- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.),
- Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 4 października 2018 roku w sprawie opracowywania map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2031).

Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych. W ramach każdego z planów określono 3 cele główne:

- 1) Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego.
- 2) Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego.
- 3) Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Zgodnie z zapisami Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, Bielsko-Biała leży w obszarze problemowym, obejmującym teren zlewni Małej Wisły, która położona jest w południowej części regionu wodnego Małej Wisły. W zakresie oceny ryzyka powodziowego w zlewni Małej Wisły, Bielsko-Biała znalazła się w kategorii bardzo wysokiego poziomu ryzyka powodziowego (5 stopień).

Należy także podkreślić, że część miasta Bielska-Białej znajduje się również w regionie wodnym Górnej Wisły, w zlewni rzeki Soły. Zgodnie z zestawieniem na podstawie analiz obszaru objętego Programem ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły, Bielsko-Biała znalazła się w kategorii nadmiernego poziomu ryzyka powodziowego (4 stopień). Rzeka Soła wskazana jest również jako ciek szczególnie istotny dla zachowania ciągłości morfologicznej, o czym świadczy występowanie w niej jednego z gatunków ryb określających wymagania ciągłości morfologicznej – łososia.

W Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły w zakresie inwestycji strategicznych, tj. o najwyższym priorytecie – technicznych i nietechnicznych, przeanalizowanych i wpływających na ograniczenie ryzyka powodziowego w obszarze dorzecza Wisły wymieniono m.in. następujące kwestie:

- a) w zlewni Małej Wisły (region wodny Małej Wisły):
 - inwestycje techniczne:
 - zakończenie realizacji budowy regulacyjnej rz. Białej w km 18+000 – 21+500;
 - odbudowa urządzeń wodnych zabudowy regulacyjnej potoku Straconka w km 0+000 - 6+500, m. Bielsko-Biała, woj. śląskie;

- remont koryta potoków Starobielski, Niwka, Kamienicki I i Kamienicki II w zlewni rzeki Białej w Bielsku-Białej;
- inwestycje nietechniczne:
 - analiza programów inwestycyjnych w zlewni Małej Wisły wraz z analizą skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i rekomendacjami zmian;
 - budowa systemu prognozowania powodzi i ostrzegania w tym prognozowania napływu do zbiorników Goczałkowice i Kozłowa Góra;
 - budowa lokalnego systemu prognozowania powodzi i podtopień w Bielsku-Białej, Bieruniu i Czechowicach- Dziedzicach;
 - opracowanie Katalogu Dobrych Praktyk;
 - poprawa i rozwój krajowego systemu prognoz, monitoringu i ostrzeżeń (podniesienie poziomu ich jakości i wiarygodności);
 - wprowadzenie nowych regulacji prawnych, w tym opracowanie szczegółowych warunków pod jakimi Dyrektor RZGW będzie mógł zwolnić z zakazów wynikających z art. 88l ustawy – Prawo wodne;
 - wypracowanie warunków technicznych pod jakimi będzie można lokalizować i budować obiekty na obszarach zagrożonych w skutek awarii obwałowań;
 - opracowanie aktów prawnych wprowadzających zasady zagospodarowania na terenach zagrożonych powodzią, które ochronią społeczności przed nadmiernym ryzykiem i ograniczą straty w przyszłości i kierowanie ich do prac legislacyjnych;
 - analizy skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i rekomendacje zmian (określenie miejsc newralgicznych, które utrudniają przepływ wód wezbraniowych; zabezpieczenie środków finansowych na wykonanie koniecznych ekspertyz; wykonanie zaleceń zgodnych z wynikami przeprowadzonych ekspertyz);
 - opracowanie metodyki oceny ryzyka powodziowego na terenach górniczych zagrożonych osiadaniem gruntów wraz z wykonaniem opracowania pilotażowego dla wybranego obszaru;
- b) w zlewni Soły i Skawy (region wodny Górnej Wisły):
 - inwestycje techniczne – brak;
 - inwestycje nietechniczne:
 - budowa regionalnego systemu prognozowania powodzi w zlewni Soły;
 - opracowania analityczne i koncepcyjne mające na celu przygotowanie rozwiązań i działań do aktualizacji PZRP obejmujące analizę przesiedleń w zlewni Soły;
 - przesiedlenia i indywidualne zabezpieczenia obiektów w zlewni Soły.

Szczegółowym celem zarządzania ryzykiem powodziowym w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły przypisano grupy działań. Interwencje, które w sposób bezpośredni będą dotyczyły Bielska-Białej, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Lista działań strategicznych w regionie wodnym Małej Wisły i w regionie wodnym Górnej Wisły na terenie Miasta Bielska-Białej

Region wodny/ Zlewnia	ID	Nazwa inwestycji	Ciek	Zakres inwestycji	Rodzaj inwestycji
Mała Wisła	81016	Zakończenie realizacji budowy regulacyjnej rz. Białej w km 18+000 – 21+500	Biała	Odbudowa i regulacja koryta na odcinku 3,5 km.	prace w korycie
Mała Wisła	2_235_W	Odbudowa urządzeń wodnych zabudowy regulacyjnej potoku Straconka w km 0+000 – 6+500, m. Bielsko-Biała, woj. śląskie	Straconka	Inwestycja obejmuje: kształtowanie przekroju poprzecznego, umocnienie brzegów i dna na długości 6,5 km.	prace w korycie
Mała Wisła	2_242_W	Remont koryta potoków Starobielski, Niwka, Kamienicki I i Kamienicki II w zlewni rzeki Białej w Bielsku-Białej	Potok Starobielski, potok Niwka, potok Kamienicki	Remont koryta potoków na terenie zurbanizowanym Bielska-Białej.	prace w korycie
Mała Wisła	81004	Analiza programów inwestycyjnych w zlewni Małej Wisły wraz z analizą skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i rekomendacjami zmian	cała zlewnia	Opracowanie programu działań do drugiego cyklu planistycznego.	inne
Mała Wisła	81006	Budowa lokalnego systemu prognozowania powodzi i podtopień w Bielsku-Białej, Bieruniu i Czechowicach Dziedzicach.	cała zlewnia	Stacje pomiarowe, asymilacja danych pomiarowych i prognozy meteorologicznej, wykonanie hydrologicznych i hydrodynamicznych modeli operacyjnych, wykonanie systemu prognozowania i ostrzegania.	inne
Mała Wisła	81007	Analiza możliwości przeniesienia/zmiany sposobu użytkowania/adaptacji konstrukcji budynków/ indywidualnych zabezpieczeń obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów zagrażających środowisku. Opracowanie planów przesiedleń	cała zlewnia	Opracowanie programu działań do drugiego cyklu planistycznego.	inne
Mała Wisła	81009	Poprawa i rozwój krajowego systemu prognoz, monitoringu i ostrzeżeń (podniesienie poziomu ich jakości i wiarygodności)	cała zlewnia	Podniesienie poziomu jakości i wiarygodności monitoringu i ostrzeżeń powodziowych.	inne
Mała Wisła	81011	Opracowanie Katalogu Dobrych Praktyk	cała zlewnia	Uwzględnianie obszarów górniczych, zwłaszcza zjawiska osiadania koryt rzek, powstawania obszarów bezodpływowych i niecek; propozycję poprawy finansowania wycinek zadrzewień w międzywalu i uregulowanie własności gruntów w międzywalu; ujednoczenie organizacji służb zarządzania kryzysowego; odbudowę systemów melioracji celem zwiększenia retencji; powstanie MZP dla gmin celem usprawnienia procesów decyzyjnych i wydawania warunków zabudowy, opracowanie warunków technicznych lokalizacji obiektów na obszarach zagrożonych.	inne

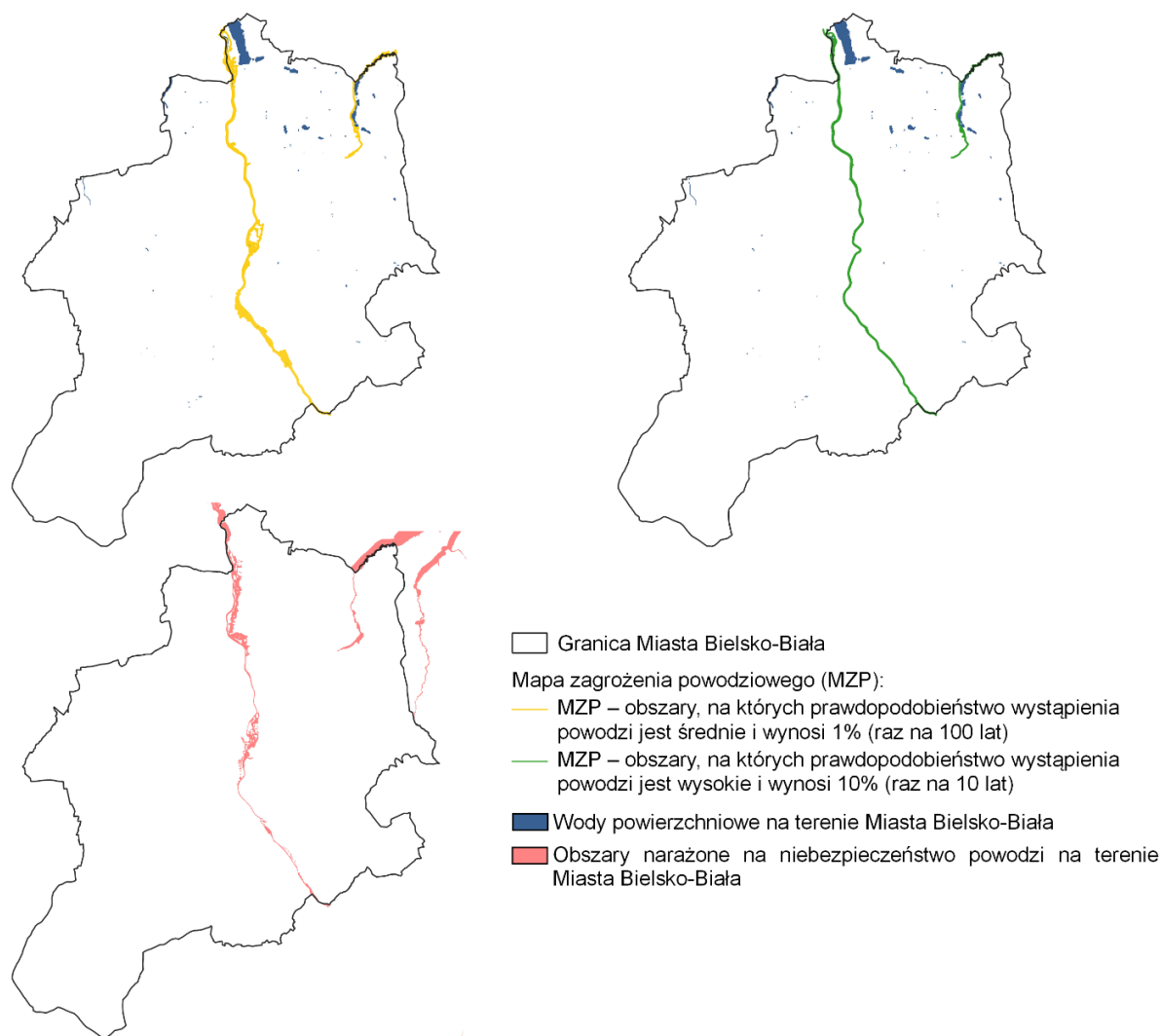
Region wodny/ Zlewnia	ID	Nazwa inwestycji	Ciek	Zakres inwestycji	Rodzaj inwestycji
Mała Wisła	81012	Wprowadzenie nowych regulacji prawnych, w tym opracowanie szczegółowych warunków pod jakimi Dyrektor RZGW będzie mógł zwolnić z zakazów wynikających z art. 88l ustawy – Prawo wodne	cała zlewnia	Regulacje prawne.	inne
Mała Wisła	81013	Wypracowanie warunków technicznych pod jakimi będzie można lokalizować i budować obiekty na obszarach zagrożonych w skutek awarii obwałowań	cała zlewnia	Regulacje prawne.	inne
Mała Wisła	81014	Opracowanie aktów prawnych wprowadzających zasady zagospodarowania na terenach zagrożonych powodzią, które ochronią społeczność przed nadmiernym ryzykiem i ograniczą straty w przyszłości i kierowanie ich do legislacji	cała zlewnia	Regulacje prawne.	inne
Mała Wisła	81015	Analizy skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i rekomendacje zmian (określenie miejsc newralgicznych, które utrudniają przepływ wód wezbraniowych; zabezpieczenie środków finansowych na wykonanie koniecznych ekspertyz; wykonanie zaleceń zgodnych z wynikami przeprowadzonych ekspertyz)	cała zlewnia	Opracowanie programu działań do drugiego cyklu planistycznego.	inne
Mała Wisła	82030	Zwiększenie dostępności mobilnych systemów ochrony przeciwpowodziowej dla mieszkańców terenów zalewowych	cała zlewnia	Wdrożenie dodatkowych systemów zabezpieczeń, mobilnych zapór. Opracowanie odpowiedniego programu dofinansowania dla mieszkańców lub samorządów.	inne
Mała Wisła	82031	Kontrola i udrożnienie przepustowości koryt rzecznych	cała zlewnia	Kontrola stanu koryt (szczególnie po zimie)- usuwanie powalonych drzew ograniczających przepływ, demontaż barier ograniczających przepływ w postaci przewężeń, nielegalnych mostków i kładek.	inne
Mała Wisła	2_227_W	Odbudowa i modernizacja koryta ciek Wapienica w km 8+200 – 9+930 w m. Bielsko-Biała, gm. Bielsko-Biała i w m. Międzyrzecze Górne, gm. Jasienica	Wapienica	Odbudowa koryta ciek na długości 1,73 km wraz z naprawą i przebudową istniejących elementów ubezpieczeń brzegów i dna w celu przywrócenia odpowiedniego przekroju hydraulicznego, umożliwiającego przeprowadzenie wód powodziowych oraz zapewniającego stabilność i stateczność koryta ciek w okresach wezbraniowych.	prace w korycie

Region wodny/ Zlewnia	ID	Nazwa inwestycji	Ciek	Zakres inwestycji	Rodzaj inwestycji
Mała Wiśła	3_2080_W	Regulacja i odbudowa koryta cieków Kromparek w km 0+000-3+166 (odcinkowo na długości 2,9 km) w m. Bielsko-Biała, gm. Bielsko-Biała	Kromparek	Powstrzymanie i naprawa szkód powstałych w wyniku erozyjnego oddziaływania przepływającej wody w korycie oraz poprawa warunków spływu w okresie występowania "wysokich stanów wody". Działanie obejmuje: umocnienie dna i skarp koryta oraz stopy skarp, odbudowę przejazdów i przepustów.	prace w korycie
Mała Wiśła	81030	Zwiększenie dostępności mobilnych systemów ochrony przeciwpowodziowej dla mieszkańców terenów zalewowych	cała zlewnia	Wdrożenie dodatkowych systemów zabezpieczeń, mobilnych zapór. Opracowanie odpowiedniego programu dofinansowania dla mieszkańców lub samorządów.	inne
Mała Wiśła	81031	Kontrola i udrożnienie przepustowości koryt rzecznych	cała zlewnia	Kontrola stanu koryt (szczególnie po zimie)- usuwanie powalonych drzew ograniczających przepływ, demontaż barier ograniczających przepływ w postaci przewężeń, nielegalnych kładek.	inne
Górna Wiśła/ zlewnia Soły i Skawy	71401	Przesiedlenia i indywidualne zabezpieczenia obiektów w zlewni Soły	cała zlewnia	Przesiedlenia i zabezpieczenia obiektów indywidualnych niechronionych przez wariant proponowany.	inne
Górna Wiśła/ zlewnia Soły i Skawy	71008	Budowa regionalnego systemu prognozowania powodzi w zlewni Soły	cała zlewnia	Asymilacja danych pomiarowych i prognozy meteorologicznej, wykonanie hydrologicznych i hydrodynamicznych modeli operacyjnych, wykonanie systemu prognozowania i ostrzegania.	inne
Górna Wiśła/ zlewnia Soły i Skawy	71009	Opracowania analityczne i koncepcyjne mające na celu przygotowanie rozwiązań i działań do aktualizacji PZRP obejmujące analizę przesiedleń w zlewni Soły	cała zlewnia	Analiza możliwości przeniesienia/zmiany sposobu użytkowania/ adaptacji konstrukcji budynków/ indywidualnych zabezpieczeń obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów zagrażających środowisku. Opracowanie planów przesiedleń w zlewni Soły.	inne

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły.

Na podstawie map zagrożenia powodziowego stwierdzono, iż w granicach miasta Bielska-Białej występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%), oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%) – są to obszary zlokalizowane przy rzece Biała oraz przy potoku Słonica (lewobrzeżny dopływ Pisarzówki).

Rysunek 3. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie Miasta Bielska-Białej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Hydroportalu (www.isok.gov.pl/hydroportal.html).

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) sporządzony został na podstawie art. 183-185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624 z późn.zm.). Susza, podobnie jak i powódź, jest jednym z dotkliwszych w skutkach zjawisk naturalnych, które oddziałują na środowisko, gospodarkę, a także na społeczeństwo. Głównym celem planu jest „przeciwdziałanie skutkom suszy”, natomiast do celów szczegółowych, zalicza się:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Zgodnie z *Planem przeciwdziałania skutkom suszy* (przyjętym w dniu 3 września 2021 r., w drodze Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r., poz. 1615), Bielsko-Biała znajduje się na obszarze, który został zakwalifikowany w klasach zagrożenia suszą rolniczą do klasy I – słabo zagrożone, w klasach zagrożenia suszą hydrologiczną do klasy III – bardzo zagrożone, a w przypadku zagrożenia suszą hydrogeologiczną – do klasy I – słabo zagrożone. Według klas łącznego zagrożenia suszą, obszar miasta zaklasyfikowano do umiarkowanie zagrożonego suszą.

Na terenie Bielska-Białej nie wskazano żadnych zadań inwestycyjnych z zakresu budowy i przebudowy urządzeń wodnych służących przeciwdziałaniu skutkom suszy, zaplanowanych do realizacji przez Wody Polskie w latach 2021-2027.

KLUCZOWE INWESTYCJE PLANOWANE DO REALIZACJI DO 2030 R.

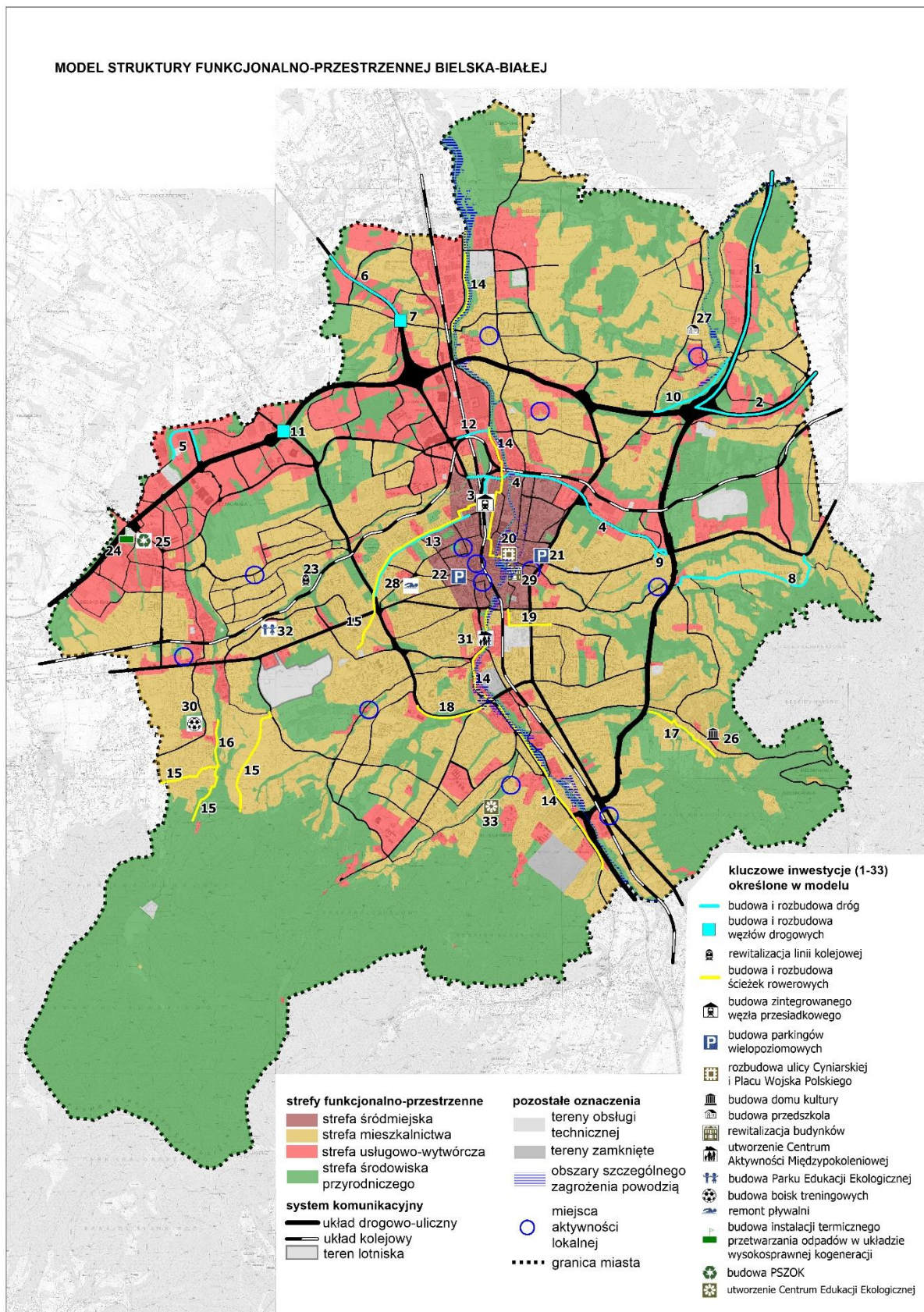
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej uwzględnia kluczowe inwestycje stanowiące realizację strategicznych celów rozwoju miasta w wymiarze przestrzennym. Są to:

1. Odcinek drogi ekspresowej S1 od projektowanego węzła Suchy Potok w Hałcnowie w kierunku północnym (inwestycja GDDKiA);
2. Odcinek drogi ekspresowej S52, tzw. Beskidzkiej Drogi Integracyjnej, od projektowanego węzła Suchy Potok w Hałcnowie w kierunku wschodnim (inwestycja GDDKiA);
3. Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz z rozbudową układu drogowego;
4. Budowa Północnej Śródmiejskiej Obwodnicy miasta;
5. Rozbudowa ulicy Rudawka i ulicy Hodowców wraz z włączeniem do drogi ekspresowej S52 – etap I;
6. Remont (modernizacja) ul. Warszawskiej na odcinku od projektowanego węzła u zbiegu ulic Warszawska – Mazańcowicka do granicy miasta;

7. Rozbudowa węzła drogowego na skrzyżowaniu drogi krajowej nr 1, tj. ul. Warszawskiej z ulicą Mazańcowicką;
8. Rozbudowa ulicy Polnej;
9. Rozbudowa ulicy Krzyżowej;
10. Budowa drogi zbiorczej – obwodnicy Hałcnowa (przy współpracy z GDDKiA);
11. Rozbudowa węzła drogowego na skrzyżowaniu drogi ekspresowej S52 z Aleją gen. Władysława Andersa;
12. Rozbudowa ulicy Eugeniusza Kwiatkowskiego wraz z budową obiektu mostowego nad LK nr 139;
13. Rozbudowa ulicy Piastowskiej na odcinku od ulicy Romualda Traugutta do ronda Hulanka;
14. Trasa rowerowa Velo Biała;
15. Trasa rowerowa 604;
16. Rozbudowa ulicy Biwakowej i ulicy Kopytko wraz z budową ścieżki rowerowej na terenach leśnych do ulicy Zaporą;
17. Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż potoku Straconka w kierunku wschodnim od Bulwarów Straceńskich do ulicy Małej Straconki;
18. Rozbudowa Alei gen. Władysława Andersa w zakresie przebudowy istniejących ciągów pieszych i rowerowych na odcinku od rejonu skrzyżowania z ulicą gen. Kazimierza Sosnkowskiego do ulicy Partyzantów;
19. Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ramach rozbudowy ulicy Juliana Tuwima od ulicy Władysława Broniewskiego do ulicy Joachima Lelewela oraz ulicy Władysława Broniewskiego od ulicy PCK do ulicy Juliana Tuwima;
20. Rozbudowa ulicy Cyniarskiej i pl. Wojska Polskiego;
21. Budowa parkingu wielopoziomowego przy ulicy Lwowskiej;
22. Budowa parkingu wielopoziomowego przy ulicy Mikołaja Kopernika;
23. Rewitalizacja linii kolejowej nr 190 na odcinku Skoczów – Bielska-Biała jako niezbędny element połączenia Śląska Cieszyńskiego z Krakowem (Cieszyn – Skoczów – Bielsko-Biała – Wadowice – Kraków);
24. Budowa instalacji termicznego przekształcania odpadów (energetyczne wykorzystanie odpadów w układzie wysokosprawnej kogeneracji);
25. Budowa PSZOK w Wapienicy;
26. Budowa Domu Kultury w Straconce;
27. Budowa przedszkola przy ul. Janowickiej w Hałcnowie;
28. Remont pływalni „Panorama”;
29. Rewitalizacja budynków przy ul. Romana Dmowskiego 6 i 10 jako część zadania „Nowe życie w starych–nowych budynkach. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - etap I”;
30. Kompleks boisk treningowych w Wapienicy;
31. Utworzenie Centrum Aktywności Międzypokoleniowej przy ul. Partyzantów 59;

32. Budowa Parku Edukacji Ekologicznej „AQUA” przy ul. Czesława Tańskiego;
33. Utworzenie Centrum Edukacji Ekologicznej przy ul. Grotowej 11.

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Bielska-Białej (skala 1 : 50 000)

Źródło: Biuro Rozwoju Miasta w Bielsku-Białej.

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

W nawiązaniu do strategicznych celów rozwoju miasta oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej formułuje się następujące ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

1. uwzględnianie idei miasta zwartej - ograniczanie rozpraszania zabudowy, prowadzącego do zawłaszczania terenów otwartych, zielonych (tzw. *greenfield*) i wykorzystywanie do zabudowy terenów o wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz przeznaczonych dotychczas pod zabudowę (tzw. *brownfield*), w tym obszarów zdegradowanych wymagających rewitalizacji; planowanie rozwoju miasta na miarę realnych potrzeb i możliwości, wyłącznie w oparciu o rzetelne analizy demograficzne,
2. poprawa warunków zamieszkania, obsługi i wypoczynku mieszkańców, w szczególności poprzez: dbałość o ochronę zdrowia oraz bezpieczeństwo ludzi i mienia, a także kształtowanie ładu przestrzennego, w tym atrakcyjnych, powiązanych z zielenią, przestrzeni publicznych, wysokie walory architektoniczne zabudowy, kompleksową rewitalizację obszarów zdegradowanych, realizację programów konserwatorskich w odniesieniu do kwartałów miejskich i poszczególnych obiektów o wysokiej klasie artystycznej; podnoszenie standardów mieszkaniowych, rozwój usług podstawowych oraz terenów zielonych i rekreacyjnych, towarzyszących zabudowie mieszkaniowej,
3. ograniczanie konfliktów przestrzennych, wynikających w szczególności z uciążliwości dla środowiska, poprzez właściwe relacje lokalizacyjne stref funkcjonalno-przestrzennych, stosowanie zasady przezorności i ostrożności, strefowania kolizyjnych funkcji,
4. ochrona krajobrazu; stworzenie i rozwój systemu zieleni oraz jego racjonalne wykorzystywanie na rzecz rozwoju miasta (w szczególności dla funkcji turystyczno-rekreacyjnej na wybranych obszarach), dążenie do zachowania lub odtworzenia powiązań przyrodniczych pomiędzy różnymi formami zieleni, zapewnienie warunków przewietrzania miasta, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury; ochrona przyrody, w tym powietrza oraz wód (powierzchniowych i podziemnych); adaptacja do zmian klimatu,
5. ograniczanie i uspokajanie ruchu samochodowego, stwarzanie warunków do uprzywilejowania ruchu pieszego i rowerowego oraz komunikacji zbiorowej, zwłaszcza w centrum miasta; rozwój zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego systemu transportu publicznego; wykształcenie optymalnej sieci ciągów pieszych i rowerowych oraz ulic układu podstawowego i obsługującego,
6. prowadzenie polityki przestrzennej głównie w oparciu o dokumenty planistyczne, dążenie do zwiększania pokrycia miasta planami miejscowymi, zwłaszcza na terenach kluczowych z punktu widzenia osiągnięcia strategicznych celów rozwoju miasta.

VIII. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszarami strategicznej interwencji (OSI) są określone w strategii rozwoju obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł lub rozwiązania regulacyjne.

W Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku zidentyfikowano dwojakiego rodzaju OSI:

1. obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” – OSI o charakterze ponadlokalnym;
2. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla rozwoju gminy – OSI lokalne.

VI.1. OSI o charakterze ponadlokalnym

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wyodrębniono dwa zasadnicze rodzaje obszarów strategicznej interwencji:

1. OSI krajowe – zidentyfikowane w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
2. OSI regionalne – stanowiące przejaw terytorializacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Śląskiego w perspektywie 2030 r.

Bielsko-Biała zostało uwzględnione wyłącznie w ramach niektórych spośród OSI regionalnych wyznaczonych przez Samorząd Województwa. Są nimi OSI:

- Subregiony – Subregion Południowy;
- Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza;
- Ośrodki wzrostu;
- Obszary miejskie;
- Obszary cenne przyrodniczo.

Poniżej przedstawiono syntetyczny opis każdego z przytoczonych obszarów strategicznej interwencji wraz z opisem planowanego zakresu interwencji wynikającej z Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” oraz Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku.

Subregion Południowy

Na podstawie identyfikacji wspólnych potencjałów oraz problemów rozwojowych, istniejących powiązań funkcjonalnych, gospodarczych i społeczno-historycznych obszar województwa śląskiego podzielony został na cztery Subregiony: Centralny, Południowy, Zachodni oraz Północny. Bielsko-Biała znalazło się na obszarze Subregionu Południowego.

Dla każdego z subregionów wskazanych w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”* zidentyfikowano główne potencjały oraz wyzwania rozwojowe. W przypadku Subregionu Południowego są nimi:

Tabela 14. Potencjały Subregionu Południowego

POTENCJAŁY ROZWOJOWE	WYZWANIA ROZWOJOWE
<ul style="list-style-type: none"> położenie przygraniczne; rozwijająca się współpraca transgraniczna; infrastruktura transportowa stwarzająca możliwości dostępu do nowych terenów inwestycyjnych, wysoka atrakcyjność inwestycyjna; silnie rozwijająca się nowoczesna gospodarka ośrodka aglomeracyjnego; duży potencjał kulturowy i turystyczny; występowanie obszarów o wysokich walorach środowiskowych i krajobrazowych; wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> rozwój współpracy na rzecz tworzenia atrakcyjnych produktów turystycznych; rozwój i integracja wysokiej jakości infrastruktury turystycznej; podniesienie jakości drogowych powiązań wewnętrznych i zewnętrznych, w tym również dróg pieszych i rowerowych; poprawa jakości środowiska, w szczególności powietrza i wód powierzchniowych; poprawa bezpieczeństwa powodziowego oraz przeciwdziałanie skutkom suszy; rozwój pasażerskiego transportu zbiorowego, w tym zintegrowanego systemu transportu, również na obszarze peryferyjnie położonych obszarów wiejskich.

Źródło: *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”*.

W okresie programowania funduszy europejskich na lata 2021-2027, na obszarze subregionów przewidziano wsparcie w formule zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT).

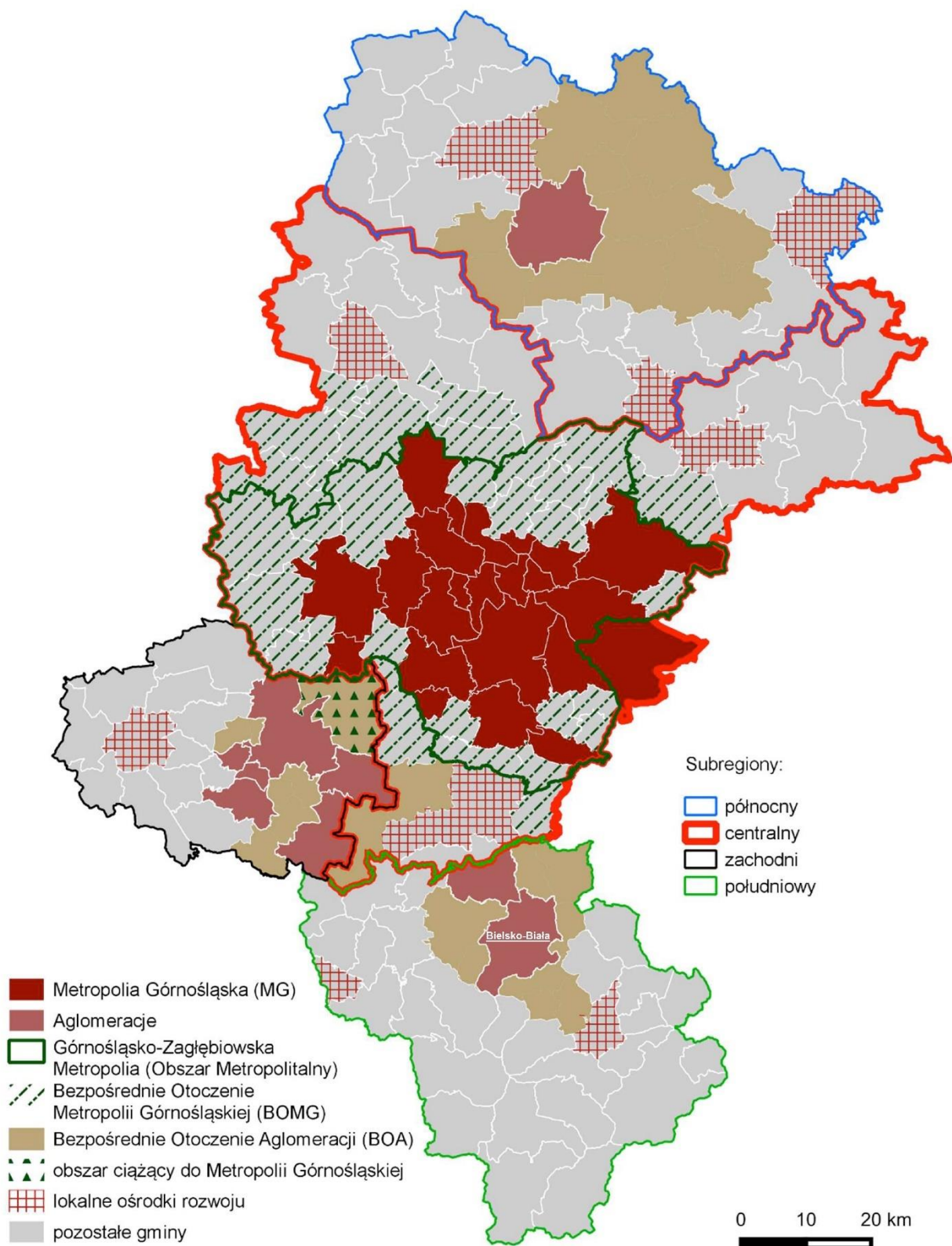
Strategia Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku przewiduje szereg działań, których wdrożenie z jednej strony będzie przyczyniać się do wzmocnienia potencjałów rozwojowych, zaś z drugiej stanowić będzie skuteczną odpowiedź na wyzwania rozwojowe Subregionu Południowego zidentyfikowane w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”*. W poniższej tabeli przedstawiono cele strategiczne oraz kierunki działań wpisujące się w zakres wsparcia dla Subregionu Południowego wyznaczony w strategii regionalnej.

Tabela 15. Zakres wsparcia w ramach *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030* dla OSI Subregion Południowy

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
ŻYCIE	Bielsko-Biała kulturalnym centrum Subregionu Południowego województwa śląskiego
MOBILNOŚĆ	Wspieranie zmian preferencji komunikacyjnych mieszkańców w kierunku bardziej ekologicznych form mobilności
	Rozwój zintegrowanego, zrównoważonego, zielonego oraz kosztowo efektywnego systemu miejskiej komunikacji zbiorowej
	Integracja elementów miejskiego systemu transportowego
ŚRODOWISKO	Uwzględnienie zasobów przyrodniczych Bielska-Białej w procesach zrównoważonego rozwoju
	Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
	Zwiększanie poziomu odporności miasta na zmiany klimatyczne
EKONOMIA	Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
	Rozwój współpracy transgranicznej oraz na poziomie subregionu południowego poprzez działalność Aglomeracji Beskidzkiej w zakresie wspólnych i zintegrowanych przedsięwzięć
	Wspieranie rozwoju uczelni wyższych jako zaplecza innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki Bielska-Białej

Opracowanie własne

Rysunek 5. OSI ponadlokalne: Subregiony - Subregion Południowy

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

Wśród głównych wyzwań, które wyznaczają ramy interwencji w zakresie poprawy jakości powietrza, *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”* wskazuje na:

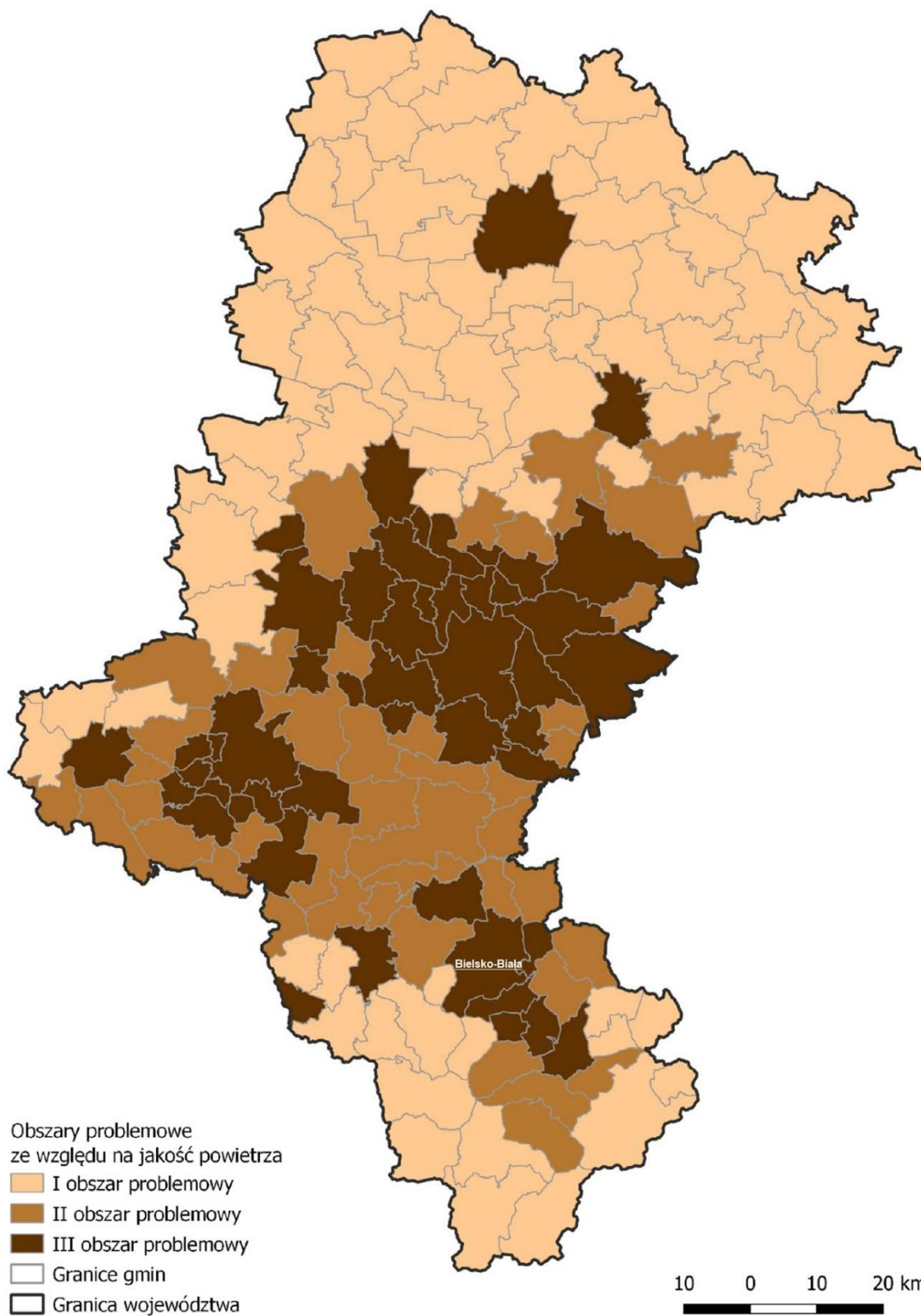
- ograniczenie niskiej emisji;
- wsparcie rozbudowy sieci ciepłowniczej oraz włączenie w nią możliwie największej liczby budynków mieszkalnych;
- generowanie i wdrażanie innowacji ograniczających negatywny wpływ na środowisko;
- egzekwowanie przepisów tzw. „uchwały antysmogowej”;
- zapewnienie odpowiedniej profilaktyki i opieki medycznej.

Strategia Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku przewiduje szereg działań, których wdrożenie przyczyni się do skutecznego rozwiązywania problemów związanych z jakością powietrza w mieście oraz okolicznych gminach. W tym zakresie wskazać należy przede wszystkim na działania ujęte w kierunku pn. *Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców* (Obszar: Środowisko), a dotyczące m.in.:

- wymiany nieefektywnych źródeł ciepła opartych na paliwach stałych jako głównego źródła niskiej emisji;
- ograniczania zanieczyszczeń komunikacyjnych w centrum miasta;
- rozwoju współpracy w ramach Aglomeracji Beskidzkiej na rzecz wspólnego rozwiązania problemu zanieczyszczenia powietrza;
- doskonalenia systemu monitorowania poziomu zanieczyszczeń powietrza;
- poprawy efektywności energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych;
- miejskiego programu wymiany źródeł ciepła w budynkach wielomieszkaniowych;
- wykorzystania w gospodarce komunalnej nowoczesnych, inteligentnych i ekologicznych technologii;
- produkcji ciepła i energii w wysokosprawnej kogeneracji;
- ekodoradztwa oraz realizacji stałej kampanii edukacyjnej służącej promocji oraz podnoszeniu wiedzy mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie ochrony powietrza.

Szczegółowe zestawienie kierunków działania planowanych do podjęcia w ramach OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza na podstawie zapisów *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”* oraz *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* przedstawia Tabela nr 24 stanowiąca element Załącznika do niniejszej *Strategii*.

Rysunek 6. OSI ponadlokalne: gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

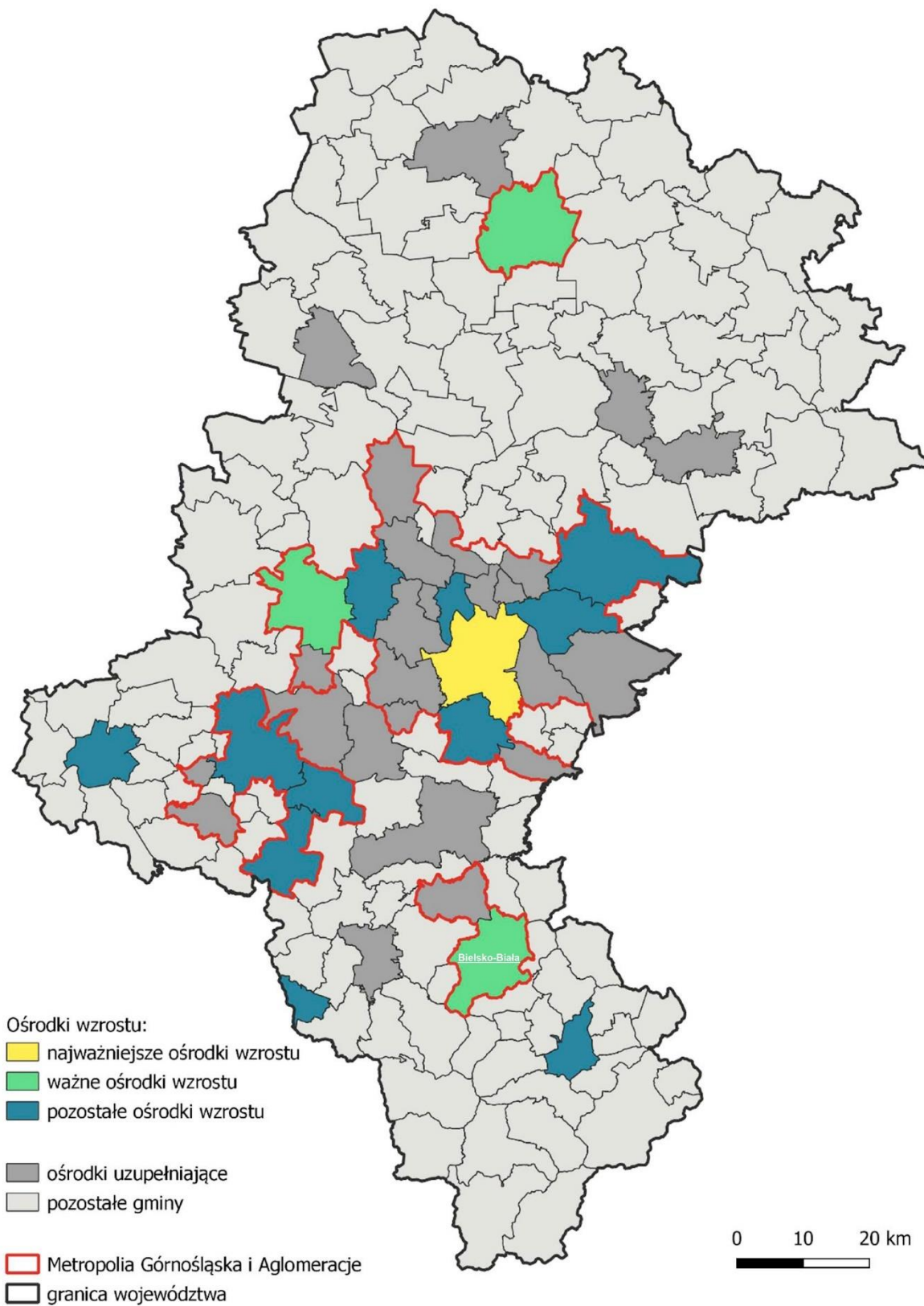
Ośrodki wzrostu

Proponowany w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”* zakres wsparcia w ramach OSI – Ośrodki wzrostu będzie ukierunkowany na:

- podniesienie poziomu innowacyjności w sektorze przedsiębiorstw;
- wzmocnienie potencjału i skali oddziaływania oraz pozycji na arenie międzynarodowej ośrodków akademickich oraz sektora B+R;
- utrzymanie pozycji ośrodka wzrostu;
- rozwój funkcji metropolitalnych;
- poprawę jakości środowiska i przestrzeni;
- tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy poprzez rozwój potencjału gospodarczego i zwiększenie poziomu inwestycji, pozwalających na zatrzymanie procesu „drenażu mózgów” przez inne atrakcyjne ośrodki metropolitalne.

Strategia Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku przewiduje szereg działań (zaplanowanych zwłaszcza w ramach Obszaru: *Ekonomia*) korespondujących z powyższym zakresem wsparcia. Szczegółowe zestawienie kierunków działania planowanych do podjęcia w ramach OSI Ośrodki wzrostu zapisów *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”* oraz *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* przedstawia Tabela nr 25 stanowiąca element Załącznika do niniejszej *Strategii*.

Rysunek 7. OSI ponadlokalne: ośrodki wzrostu

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Obszary miejskie

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” nie określa szczegółowego wsparcia dla miast objętych OSI, odsyłając w tym zakresie do *Regionalnej Polityki Miejskiej*. Strategia regionalna formułuje natomiast główne wyzwania i problemy miast, które wyznaczają ramy przyszłego wsparcia. Zaliczono do nich m.in.:

- demografię (starzenie się społeczeństwa, depopulacja, migracje);
- przestrzeń („kurczenie się” miast i suburbanizacja);
- negatywne zjawiska społeczne (wzrost przestępczości, ograniczone poczucie bezpieczeństwa);
- pogarszającą się jakość środowiska (zwłaszcza zanieczyszczenie powietrza);
- obniżenie jakości życia związane z obciążeniem i zagęszczeniem infrastruktury technicznej i transportowej;
- poprawę jakości i efektywności infrastruktury technicznej oraz promocję transportu przyjaznego środowisku;
- zapewnienie zdolności adaptacyjnych do zagrożeń wynikających ze zmian klimatu (w tym kształtowanie systemu przyrodniczego miast).

W *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* zaplanowano interwencję, której wdrożenie będzie stanowić skuteczną odpowiedź na wyzwania rozwojowe miast zidentyfikowane w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”* w ramach OSI – Obszary miejskie. W poniższej tabeli przedstawiono cele strategiczne oraz kierunki działań wpisujące się w opisany na poziomie regionalnym ramowy zakres wsparcia:

Tabela 16. Zakres wsparcia w ramach *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030* dla OSI Obszary miejskie

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
ŻYCIE	Skuteczne zarządzanie zmianami demograficznymi i migracyjnymi oraz ich konsekwencjami dla rozwoju miasta
	Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
MOBILNOŚĆ	Wspieranie zmian preferencji komunikacyjnych mieszkańców w kierunku bardziej ekologicznych form mobilności
	Rozwój zintegrowanego, zrównoważonego, zielonego oraz kosztowo efektywnego systemu miejskiej komunikacji zbiorowej
	Integracja elementów miejskiego systemu transportowego
ŚRODOWISKO	Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
	Zwiększenie komfortu akustycznego w mieście
	Zwiększanie poziomu odporności miasta na zmiany klimatyczne

Opracowanie własne.

Obszary cenne przyrodniczo

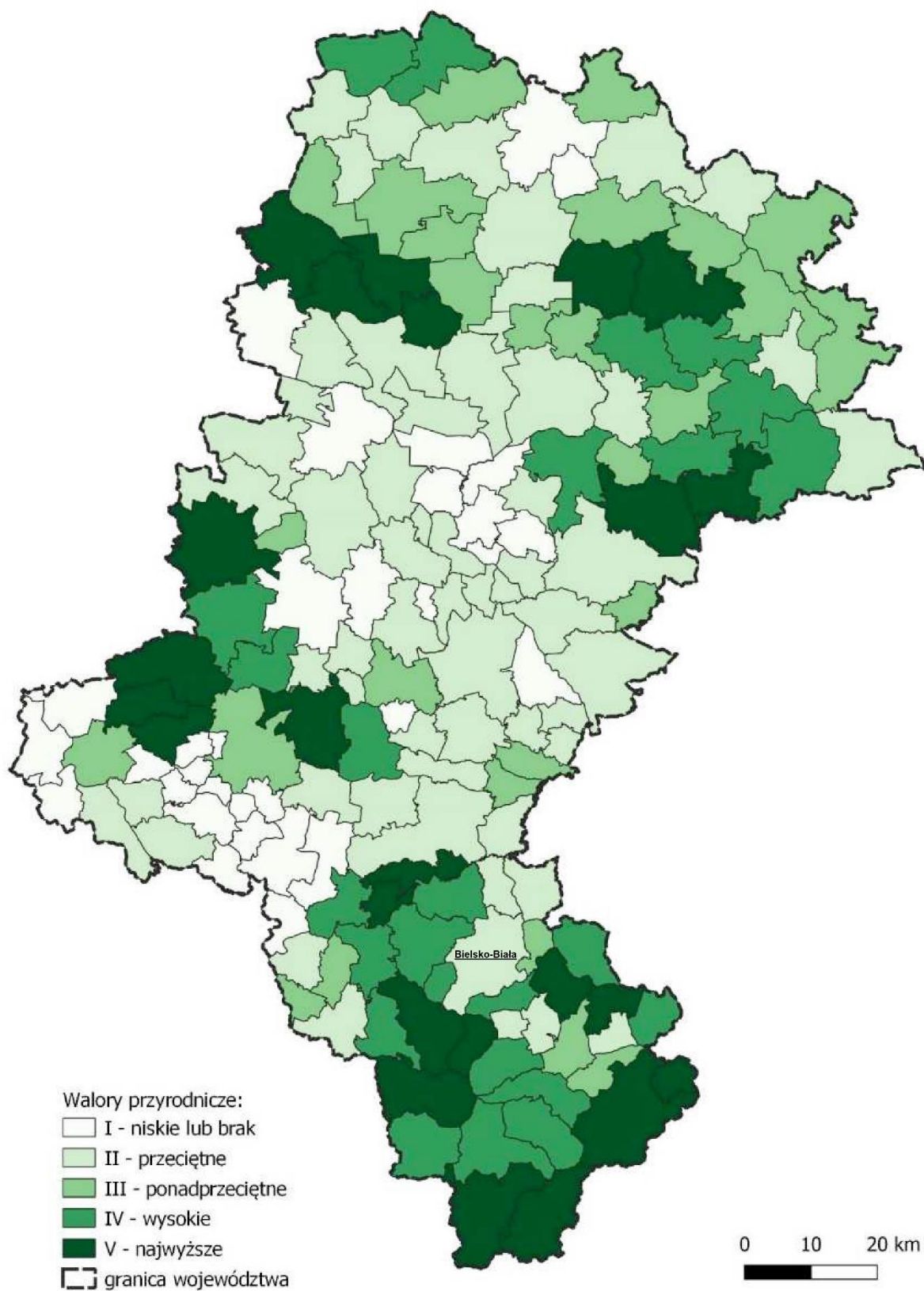
Proponowany w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”* zakres wsparcia w ramach OSI – Obszary cenne przyrodniczo będzie ukierunkowany na:

- ochronę różnorodności biologicznej i georóżnorodności;
- poprawę stosunków wodnych i ochronę siedlisk wodno-błotnych na obszarach chronionych;
- zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych.

W *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”* zwrócono uwagę na konieczność programowania i prowadzenia na obszarach cennych przyrodniczo zrównoważonej polityki rozwoju, godzącej interesy ochrony przyrody z ich rozwojem gospodarczym, ukierunkowanym na wykorzystanie lokalnych potencjałów.

Pomimo, iż na poziomie regionalnym walory przyrodnicze Bielska-Białej sklasyfikowane zostały jako „przeciętne” (II klasa w pięciostopniowej skali), w *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* przewidziano szereg działań ukierunkowanych na wsparcie przyrodniczych zasobów miasta. Szczegółowe zestawienie kierunków działania planowanych do podjęcia w ramach OSI *Obszary cenne przyrodniczo* na podstawie zapisów *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”* oraz *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* przedstawia Tabela nr 26 stanowiąca element Załącznika do niniejszej *Strategii*.

Rysunek 8. OSI ponadlokalne - Obszary cenne przyrodniczo

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

VI.2. OSI lokalne

Interwencja publiczna wynikająca z zapisów *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* (tj. zidentyfikowanych w jej ramach celów strategicznych, kierunków interwencji i działań) ukierunkowana jest na poprawę jakości życia, zwiększenie konkurencyjności gospodarki oraz poprawę stanu środowiska na całym terytorium miasta. Niemniej jednak w trakcie prac nad tym dokumentem w przestrzeni miasta zidentyfikowane zostały obszary, które ze względu na swoje specyficzne właściwości odnoszące się do ich sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej lub przestrzennej oraz ze względu na swoje znaczenie dla rozwoju Bielska-Białej, wymagają podjęcia specjalnej interwencji, polegającej w szczególności na koncentracji ograniczonych zasobów finansowych i organizacyjnych w celu pełnego wykorzystania ich potencjałów rozwojowych. Do OSI lokalnych zaliczono:

1. budowę zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz z rozbudową układu drogowego oraz budową Północnej Śródmiejskiej Obwodnicy miasta;
2. inwestycje w ramach budowy sieci dróg rowerowych w mieście:
 - trasa rowerowa Velo Biała,
 - trasa rowerowa 604,
 - rozbudowa ulicy Biwakowej i ulicy Kopytko wraz z budową ścieżki rowerowej na terenach leśnych do ulicy Zaporą,
 - budowa ścieżki rowerowej wzdłuż potoku Straconka w kierunku wschodnim od Bulwarów Straceńskich do ulicy Małej Straconki,
 - rozbudowa Alei gen. Władysława Andersa w zakresie przebudowy istniejących ciągów pieszych i rowerowych na odcinku od rejonu skrzyżowania z ulicą gen. Kazimierza Sosnkowskiego do ulicy Partyzantów,
 - budowa ciągu pieszo-rowerowego w ramach rozbudowy ulicy Juliana Tuwima od ulicy Władysława Broniewskiego do ulicy Joachima Lelewela oraz ulicy Władysława Broniewskiego od ulicy PCK do ulicy Juliana Tuwima;
3. obszary strategicznej interwencji dla systemu zieleni miasta;
4. obszar strategicznej interwencji – rewitalizacja.

Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz z rozbudową układu drogowego oraz budową Północnej Śródmiejskiej Obwodnicy miasta

Nadrzędnym celem identyfikacji tego OSI jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń generowanych przez zmotoryzowany ruch indywidualny w zabytkowym centrum Bielska-Białej. Ograniczenie emisji ma nastąpić poprzez uporządkowanie systemu komunikacji kolejowej i miejskiej oraz lokalizację w rejonie istniejącego dworca kolejowego i autobusowego węzła przesiadkowego (centrum komunikacyjnego) integrującego wszystkie rodzaje komunikacji zbiorowej i indywidualnej, z jednoczesną budową drogi łączącej ul. Warszawską z ul. Krakowską, z rozbudową niezbędnego układu lokalnego ulic, chodników i ścieżek rowerowych, a także systemu parkingów. Interwencja publiczna podejmowana w ramach OSI ma doprowadzić do przekształcenia terenów przemysłowych Dolnego Przedmieścia na nowe śródmieście z przeznaczeniem na realizację usług (administracja, biura, uzupełniająco handel i gastronomia) oraz funkcje mieszkalne, a także do stworzenia strefy pieszej w historycznym centrum miasta i wyeliminowania z niej ruchu samochodowego, co pozwoli nie

tylko na eliminację zagrożeń środowiskowych (emisji zanieczyszczeń i hałasu), ale także przywróci głównej arterii (ulicom 3 Maja, Zamkowej, Partyzantów) reprezentacyjny charakter.

Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w Bielsku-Białej wraz z rozbudową układu drogowego ma znacząco przyczynić się do wzrostu atrakcyjności turystycznej głównego ośrodka miejskiego Aglomeracji Beskidzkiej oraz całego Subregionu Południowego Województwa Śląskiego poprzez polepszenie warunków skomunikowania oraz integrację różnych form transportu w ramach jednej (zespolonej) infrastruktury. Miasto Bielsko-Biała oraz pobliskie powiaty: bielski, cieszyński i żywiecki charakteryzują się bardzo atrakcyjnym położeniem w Beskidach. Dzięki budowie węzła przesiadkowego możliwe będzie skomunikowanie turystów i mieszkańców w kierunku miejskich i górskich atrakcji turystycznych oraz instytucji kulturalnych położonych w Bielsku-Białej. Węzeł przesiadkowy stanowić będzie istotny punkt komunikacyjny w kierunku rozwijającego się kurortu narciarskiego, jakim jest Szczyrk.

Lokalizację węzła przesiadkowego (centrum komunikacyjnego) planuje się na obszarze nieużytkowanych terenów Dworca Kolejowego, dzięki czemu zostanie osiągnięte najkrótsze i najdogodniejsze powiązanie podstawowych elementów węzła, tj.: dworca kolejowego, dworca autobusowego, przystanków autobusowych i parkingów.

Dzięki rozbudowie/przebudowie istniejącej infrastruktury powstanie miejskie centrum komunikacyjne – węzeł integrujący różne typy komunikacji samochodowej: autobusowej, indywidualnej, prywatnej i publicznej, w powiązaniu z komunikacją kolejową. Przebudowa układu komunikacji publicznej w tym rejonie spowoduje skrócenie czasu przejścia pomiędzy różnymi środkami transportu publicznego, a także indywidualnego.

Kluczowym elementem związanym z budową zintegrowanego węzła przesiadkowego będzie skomunikowanie tego węzła z układem drogowym miasta oraz połączenie z siecią TEN-T poprzez budowę Północnej Śródmiejskiej Obwodnicy miasta Bielska-Białej, tj. drogi łączącej ul. Warszawską z ul. Krakowską na północ od projektowanego węzła. Realizacja drogi pozwoli na znaczne ograniczenie lub nawet eliminację ruchu indywidualnego w zabytkowym centrum miasta. Budowa drogi pozwoli ograniczyć ruch tranzytowy na obszarze śródmiejskim. Wyeliminowanie ruchu kołowego znacząco podniesie walory ekologiczne śródmieścia poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i pyłów, emisji gazów cieplarnianych i zmniejszenie hałasu oraz drgań, a także poprawi bezpieczeństwo i zdrowie oraz warunki zamieszkania. W perspektywie długofalowej zmiana sposobu połączeń komunikacyjnych i ograniczenie ruchu samochodowego wyraźnie wpłyną na jakość środowiska, a tym samym osiągnięcie celów klimatycznych.

Wspólnie z planowanym przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. rozwojem linii kolejowej nr 139 (Katowice – Zwardoń) na odcinku Czechowice-Dziedzice – Bielsko-Biała – Zwardoń, projekt wpłynie na usprawnienie podróży pasażerskich (w tym do nowych miejsc pracy) oraz przewozu ładunków na terenie województwa śląskiego, a także w kierunku granicy ze Słowacją. Przewiduje się, że efekt synergii oraz wzmocnienie spójności terytorialnej i społeczno-gospodarczej zostanie również uzyskany dzięki planowanej w przyszłości rewitalizacji linii kolejowych o numerach 190 (Bielsko-Biała – Cieszyn) oraz 117 (Kalwaria Zebrzydowska – Bielsko-Biała), a również dzięki włączeniu Bielska-Białej do sieci połączeń kolei dużych prędkości (w kierunku planowanego Centralnego Portu Komunikacyjnego).

Tabela 17. Zakres wsparcia w ramach *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030* dla OSI Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz z rozbudową układu drogowego oraz budową Północnej Śródmiejskiej Obwodnicy miasta

CEL STRATEGICZNY: MOBILNOŚĆ	
KIERUNKI DZIAŁANIA	DZIAŁANIA
Wspieranie zmian preferencji komunikacyjnych mieszkańców w kierunku bardziej ekologicznych form mobilności	Rozbudowa infrastruktury dla ruchu pieszego, m.in. poprzez łączenie, budowę nowych i poszerzanie istniejących chodników oraz przejść dla pieszych, ukierunkowane na zwiększanie komfortu oraz bezpieczeństwa pieszych.
	Systematyczne działania (o charakterze infrastrukturalnym i finansowym) na rzecz wyciszenia ruchu samochodowego (w tym tranzytowego) w centrum miasta.
Integracja elementów miejskiego systemu transportowego	Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz z rozbudową układu drogowego w Bielsku-Białej, w tym budowa Północnej Śródmiejskiej Obwodnicy Bielska-Białej.
	Rozwój i poprawa jakości sieci dróg lokalnych, przyczyniająca się do zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników, w szczególności pieszych i rowerzystów oraz upowszechniania transportu publicznego.
	Wspieranie działań prowadzących do poprawy połączeń kolejowych Bielska-Białej, w szczególności z Aglomeracją Górnośląską oraz Krakowem oraz połączeń transgranicznych z Czechami i Słowacją.
	Działania na rzecz wykorzystania potencjału linii kolejowych nr 190, 139 oraz 117 jako miejskich linii dowozowych.
CEL STRATEGICZNY: ŚRODOWISKO	
KIERUNKI DZIAŁANIA	DZIAŁANIA
Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców	Ograniczanie zanieczyszczeń komunikacyjnych w centrum miasta.
Zwiększenie komfortu akustycznego w mieście	Kontynuacja działań na rzecz ograniczenia hałasu generowanego przez transport oraz przemysł.

Opracowanie własne

Inwestycje w ramach niniejszego OSI będą realizowane poprzez:

- próby wyprzedzających wykupów terenów prywatnych przewidzianych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod rozbudowę układu drogowego,
- przygotowanie dokumentacji koncepcyjnej,
- przygotowanie dokumentacji projektowej umożliwiającej realizację robót budowlanych,
- pozyskiwanie stosownych decyzji administracyjnych zezwalających na realizację inwestycji drogowych w trybie *ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych*,
- wykupy gruntów w trybie *ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych*,
- pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania na realizację robót budowlanych (dotacje unijne i krajowe),
- racjonalne planowanie realizacji robót budowlanych w świetle ograniczeń finansowych miasta,
- realizację robót budowlanych.

Inwestycje w ramach budowy sieci dróg rowerowych w mieście:

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego do 2015 r. określił Bielsko-Białą regionalnym węzłem komunikacji rowerowej, przez który mają przebiegać dwie trasy rowerowe pierwszorzędne na kierunku: północ-południe i wschód-zachód. Z istotą

zrównoważonego transportu związane jest pojęcie „miękkiej mobilności”, charakteryzujące zachowania komunikacyjne, redukujące pracę przewozową i preferujące środki lokomocji przyjazne środowisku. Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Bielska-Białej na lata 2014-2023 przyjmuje, że polityka transportowa Bielska-Białej oparta jest na zasadach zrównoważonego rozwoju. Wpłyne to na zachowania komunikacyjne mieszkańców, w szczególności na wybór rodzaju środka transportu, jakim będą podróżować, i przyczyni się do wzrostu liczby podróży odbywanych publicznym transportem zbiorowym. Na preferencje wyboru rodzaju środka transportu pozytywnie wpływa również rozwój transportu rowerowego. Rower, obok komunikacji zbiorowej i indywidualnej, stał się w wielu europejskich miastach istotnym środkiem transportu. System roweru miejskiego pozwala mieszkańcom na przemieszczanie się w obrębie miasta na stosunkowo niewielkie odległości w sposób niskokosztowy i ekologiczny. Zlokalizowanie stacji roweru miejskiego w pobliżu przystanków komunikacyjnych pozwoli na realizację podróży w systemie B&R (Bike and Ride).

Rozwój ruchu rowerowego jest zbieżny z realizacją wielu celów racjonalnej polityki transportowej, formułowanej dla obszarów zurbanizowanych. W szczególności do celów tych należą: zapewnienie rozwoju systemu transportu zrównoważonego, racjonalność (oszczędność) kosztów inwestycyjnych i kosztów eksploatacyjnych, poprawa lub przynajmniej utrzymanie obecnej prędkości i warunków podróży, oszczędność terenów miejskich, oszczędność energii, redukcja emisji spalin, redukcja hałasu, redukcja niedogodności funkcjonalnych, ochrona wartości naturalnych i kulturowych, racjonalne wykorzystanie stanu istniejącego, powstrzymanie procesów rozpraszania osadnictwa, zapewnienie dostępności do systemu transportowego osobom niepełnosprawnym, kształtowanie proekologicznych zachowań komunikacyjnych mieszkańców, umożliwienie rozwoju alternatywnych do samochodu form transportu.

Tabela 18. Zakres wsparcia w ramach *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030* dla OSI Inwestycje w ramach budowy sieci dróg rowerowych w mieście

CEL STRATEGICZNY: MOBILNOŚĆ	
KIERUNKI DZIAŁANIA	DZIAŁANIA
Wspieranie zmian preferencji komunikacyjnych mieszkańców w kierunku bardziej ekologicznych form mobilności	Rozwój miejskich tras rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w celu stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu zaspokajającego komunikacyjne oraz rekreacyjne potrzeby mieszkańców i turystów.
	Koordynacja planów rozbudowy miejskiej sieci tras rowerowych z działaniami planowanymi na poziomie ponadlokalnym, subregionalnym i regionalnym.
	Dalszy rozwój systemu wypożyczalni rowerów miejskich, w tym poszerzenie oferty o udostępnianie rowerów elektrycznych.
Integracja elementów miejskiego systemu transportowego	Budowa parkingów rowerowych w okolicach przystanków komunikacji miejskiej oraz dworców kolejowych.
CEL STRATEGICZNY: ŚRODOWISKO	
KIERUNKI DZIAŁANIA	DZIAŁANIA
Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców	Ograniczanie zanieczyszczeń komunikacyjnych w centrum miasta.
Zwiększenie komfortu akustycznego w mieście	Kontynuacja działań na rzecz ograniczenia hałasu generowanego przez transport oraz przemysł.

Opracowanie własne

Inwestycje w ramach niniejszego OSI będą realizowane poprzez:

- próby wyprzedzających wykupów terenów prywatnych przewidzianych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod rozbudowę układu drogowego,
- przygotowanie dokumentacji koncepcyjnej,
- przygotowanie dokumentacji projektowej umożliwiającej realizację robót budowlanych,
- pozyskiwanie stosownych decyzji administracyjnych zezwalających na realizację inwestycji drogowych w trybie *ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych*,
- wykupy gruntów w trybie *ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych*,
- pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania na realizację robót budowlanych (dotacje unijne i krajowe),
- racjonalne planowanie realizacji robót budowlanych w świetle ograniczeń finansowych miasta,
- realizację robót budowlanych.

Obszary strategicznej interwencji dla systemu zieleni miasta

Podstawowym celem wyznaczenia OSI dla systemu zieleni miasta jest odbudowa jego ciągłości. Najważniejszym elementem warunkującym osiągnięcie tego stanu jest przepływająca przez centrum rzeka Biała, stanowiąca południkową oś miasta. Jest to równocześnie ponadlokalny korytarz ekologiczny pomiędzy obszarami cennymi przyrodniczo położonymi na południu miasta, tj. Beskidem Śląskim i Beskidem Małym, a położonymi na północy Stawami Komorowickimi i dalej doliną Wisły. W Białej mają ujście liczne potoki przepływające przez miasto. Rzeka wraz z dopływami to także ciągi korytarzy ekologicznych, pozwalające na swobodną migrację gatunków roślin i zwierząt. Oprócz Białej ważnymi elementami systemu zieleni są: dolina rzeki Wapienica oraz doliny potoków stanowiących dopływy Białej (Olszówka, Kamienicki I, Kamienicki II, Starobielski w rejonie linii kolejowej relacji Bielsko-Biała – Cieszyn, Starobielski ze źródłiskiem w rejonie ulicy Rafowej, Mazańcowicki, Kromparek, Krzywa, Niwka, Straconka). Doliny potoków: Kamienicki I, Kamienicki II i Olszówka oraz Straconka i Niwka zapewniają powiązanie przyrodnicze rzeki Białej z Parkami Krajobrazowymi Beskidu Śląskiego i Beskidu Małego oraz powiązanie dzielnic podstokowych z centrum miasta.

Istotnymi elementami świadczącymi o wysokich wartościach przyrodniczych systemu zieleni są obszary objęte ochroną prawną oraz proponowane do objęcia ochroną lub inne cenne przyrodniczo tereny, stanowiące ostoje chronionych gatunków i siedlisk, które nie zostały dotychczas zwaloryzowane przyrodniczo. Powiązania dolin cieków wodnych z obszarami cennymi przyrodniczo często są przerywane przez zbyt blisko lokalizowaną zabudowę lub infrastrukturę drogową, tymczasem ciągłość systemu zieleni to potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej, komunikacji pieszej i rowerowej lokalizowanej w atrakcyjnych, komfortowych, relaksujących warunkach, a tym samym skrócenia dróg przejścia pieszego bądź dojazdu rowerowego do określonych punktów miasta.

Tabela 19. Zakres wsparcia w ramach *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030* dla OSI system zieleni miasta

CEL STRATEGICZNY: ŚRODOWISKO	
KIERUNKI DZIAŁANIA	DZIAŁANIA
Uwzględnienie zasobów przyrodniczych Bielska-Białej w procesach zrównoważonego rozwoju	Stworzenie i rozwój systemu zieleni miasta z uwzględnieniem racjonalnego wykorzystywania zasobów przyrodniczych Bielska-Białej na cele rekreacyjne i błękitno-zielonej infrastruktury.
	Przeprowadzenie waloryzacji zasobów przyrodniczych miasta.
CEL STRATEGICZNY: ŻYCIE	
KIERUNKI DZIAŁANIA	DZIAŁANIA
Zwiększenie dostępności i rozwój infrastruktury oraz oferty rekreacyjnej Bielska-Białej	Przeprowadzenie inwentaryzacji nieużytków miejskich w celu identyfikacji tzw. terenów wakujących możliwych do zagospodarowania na cele rekreacyjne.
	Stworzenie systemu parków kieszonkowych i linearnych (w tym rzecznych, rozmieszczonych wzdłuż rzeki Białej oraz jej dopływów) jako odpowiedź na zidentyfikowane w poszczególnych częściach miasta deficyty terenów zielonych.

Opracowanie własne

Przykładowe działania, w ramach niniejszego OSI będą realizowane poprzez:

- wykupy terenów w celu realizacji zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego i sportowego (ścieżki piesze i rowerowe, trasy rowerowe, trasy narciarstwa biegowego, pump tracki, wrotowiska, place zabaw, gym parki, zespoły boisk, miejsca wypoczynku itp.), a także w celu ochrony oraz udostępnienia w formie oferty dydaktyczno-edukacyjnej terenów prawnie chronionych oraz proponowanych do objęcia taką ochroną,
- realizację ww. celów związanych z zagospodarowaniem turystyczno-rekreacyjnym, a także sportowym oraz edukacyjnym,
- nasadzenia,
- usuwanie obcych, inwazyjnych gatunków roślin,
- czynną ochronę przyrody, np. budowa przepustów dla zwierząt,
- renaturyzację fragmentów cieków wodnych,
- rewitalizację dolin rzek i potoków,
- inwestycje z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury, tj. wyznaczenie polderów przeciwpowodziowych, niecek retencyjnych, ogrodów deszczowych, zielonych dachów, zielonych ścian itp.,
- realizację parków kieszonkowych, skwerów,
- opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu ochrony terenów przed zabudową.

Poszczególne działania mogą być dedykowane dla konkretnych terenów w ramach OSI, np. w wyniku przeprowadzonej waloryzacji przyrodniczej, odpowiednio do późniejszych etapów inwestycji.

Oczekiwane rezultaty prowadzonych działań:

- **podstawowe:** poprawa funkcjonowania siedlisk, wzmocnienie różnorodności biologicznej, zwiększenie retencji, zmniejszanie zanieczyszczenia powietrza, zmniejszenie zjawiska miejskiej wyspy ciepła, łagodzenie hałasu, zwiększanie

wilgotności powietrza, korzystny wpływ na zdrowie ludzi, zwiększenie odporności miasta na zmiany klimatyczne,

- **kulturowe**: możliwość rekreacji, turystyki, edukacji, poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych,
- **niematerialne**: estetyczne, duchowe, psychiczne (czerpane z kontaktu z naturą),
- **promocja**: budowanie marki miasta zrównoważonego, zielonego.

Obszar strategicznej interwencji – rewitalizacja

Przeprowadzona diagnoza pokazała, że jednym z celów rozwojowych miasta jest potrzeba prowadzenia kompleksowych działań rewitalizacyjnych służących ożywieniu obszarów zdegradowanych. Przesłanką do podjęcia takich działań jest również wzrastająca liczba terenów i obiektów poprzemysłowych wymagających adaptacji do nowych funkcji.

W celu kontynuacji polityki rewitalizacyjnej miasta konieczne jest wyznaczenie do końca 2023 r. obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, a następnie opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji, który wskaże kierunki i działania niezbędne do podjęcia w celu niwelowania niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych i infrastrukturalnych na obszarze rewitalizacji.

Tabela 20. Zakres wsparcia w ramach *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030* dla OSI rewitalizacja

CEL STRATEGICZNY: ŻYCIE	
KIERUNKI DZIAŁANIA	DZIAŁANIA
Kompleksowa rewitalizacja obszarów miejskich	Realizacja zadań związanych z rewitalizacją przestrzeni miejskich, w tym poprzemysłowych, rozumiana jako proces o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym, aktywnie angażujący społeczność lokalną.
	Preferowanie działań rewitalizacyjnych o kompleksowym (pod względem przedmiotowym i przestrzennym) charakterze, zamiast działań punktowych i jednostkowych.
	Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji na podstawie <i>ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji</i> .
	Podjęcie działań mających na celu zwiększenie udziału prywatnych środków finansowych w realizacji zadań z zakresu rewitalizacji.
	Wspieranie oddolnych inicjatyw mieszkańców w zakresie rewitalizacji.

Opracowanie własne

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z *ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 485), dalej jako *ustawa o rewitalizacji* lub *ustawa*) wyznaczenie obszaru zdegradowanego musi być poprzedzone analizą sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej na terenie gminy (art. 9 ust. 1 ustawy). Zjawiska te powinny być przeanalizowane na poziomie wewnątrzgminnym, z użyciem obiektywnych i weryfikowalnych mierników i metod badawczych, dostosowanych do lokalnych uwarunkowań (art. 4 ust. 1 ustawy).

Aby zidentyfikować części miasta o największym nasileniu niekorzystnych zjawisk, obszar Bielska-Białej podzielony został na 88 zamieszkałych jednostek urbanistycznych (z analizy wyłączono tereny leśne położone w południowej części miasta). Diagnozę przeprowadzono

w oparciu o analizę wskaźnikową oraz badania jakościowe³. Przeanalizowano łącznie 71 wskaźników, z których wybrano 38, najlepiej obrazujących niekorzystne zjawiska w poszczególnych sferach wskazanych w ustawie o rewitalizacji. W oparciu o te 38 wskaźników cząstkowych zbudowano wskaźniki syntetyczne – w pierwszym etapie (jeśli miało to uzasadnienie) dla poszczególnych badanych zjawisk (np. bezrobocie, ubóstwo, bezpieczeństwo itd.), a następnie – dla poszczególnych sfer. Jako jednostki kryzysowe uznano jednostki o największym nasileniu problemów (zawsze w odniesieniu do średniej dla miasta).

Podstawowym warunkiem wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest (art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji) **koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej**.

Zgodnie z przywołanym art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego konieczne jest **współwystępowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk gospodarczych i/lub przestrzenno-funkcjonalnych i/lub technicznych i/lub środowiskowych**.

W tabeli poniżej przedstawiono wyniki analizy, w ramach której badano współwystępowanie koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej z nasileniem problemów w pozostałych sferach.

Tabela 21. Wyniki analizy koncentracji negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach (dla 23 jednostek z koncentracją problemów w sferze społecznej)

Nazwa jednostki	Numer jednostki	Wskaźnik syntetyczny społeczny (≥4)	Wskaźnik syntetyczny gospodarczy (=4)	Wskaźnik syntetyczny przestrz.-funkcjonalny (≥1)	Wskaźnik syntetyczny techniczny (≥1)	Wskaźnik syntetyczny środowisk. (≥1)	Liczba sfer <u>pozaspołecznych</u> , w których stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk
Stare Miasto	1	4	0	0	2	2	2
Śródmieście Bielsko	2	4	1	0	2	2	2
Śródmieście Bielsko	3	5	1	0	2	1	2
Śródmieście Bielsko	4	4	0	0	1	2	2
Osiedle Słoneczne	5	5	4	0	2	1	3
Osiedle Słoneczne	6	4	4	0	1	1	3
Górne Przedmieście	7	6	4	0	2	2	3
Górne Przedmieście	8	4	4	0	2	2	3
Górne Przedmieście	9	6	4	0	1	1	3
Biała Wschód	13	6	0	0	2	2	2
Osiedle Grunwaldzkie	15	4	4	0	0	1	2
Osiedle Grunwaldzkie	16	4	2	0	1	1	2
Bielsko Południe	17	5	3	0	2	2	2

³ Analizę wskaźnikową uzupełniono o wnioski z konsultacji społecznych prowadzonych w formie spotkań z mieszkańcami oraz wywiadów pogłębionych i ankiet (Opracowanie zintegrowanej diagnozy dla Miasta Bielsko-Biała. Etap II. Sprawozdanie z dziewięciu spotkań konsultacyjnych warsztatów z mieszkańcami Bielska-Białej, J. Jeżak, Ewa Chromniak, Marianna Starzyk, Kraków 2020) oraz wnioski z badania opinii i postaw mieszkańców przeprowadzonego w 2019 r. (Badanie opinii i postaw mieszkańców Bielska-Białej, Instytut Badań Samorządowych, sierpień 2019).

Nazwa jednostki	Numer jednostki	Wskaźnik syntetyczny społeczny (≥4)	Wskaźnik syntetyczny gospodarczy (=4)	Wskaźnik syntetyczny przestrz.-funkcjonalny (≥1)	Wskaźnik syntetyczny techniczny (≥1)	Wskaźnik syntetyczny środowisk. (≥1)	Liczba sfer <u>pozaspołecznych</u> , w których stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk
Bielsko Południe	18	4	0	0	2	2	2
Bielsko Południe	19	5	4	0	2	1	3
Osiedle Kopernika	27	6	4	0	0	1	2
Osiedle Mieszka I	29	5	3	0	1	1	2
Biała Krakowska	34	5	4	1	2	2	4
Złote Łany	38	4	3	0	1	0	1
Leszczyny	41	4	4	0	2	2	3
Leszczyny	42	5	3	0	2	2	2
Mikuszowice Śląskie	85	4	1	0	1	2	2
Mikuszowice Śląskie	87	4	3	1	1	1	3

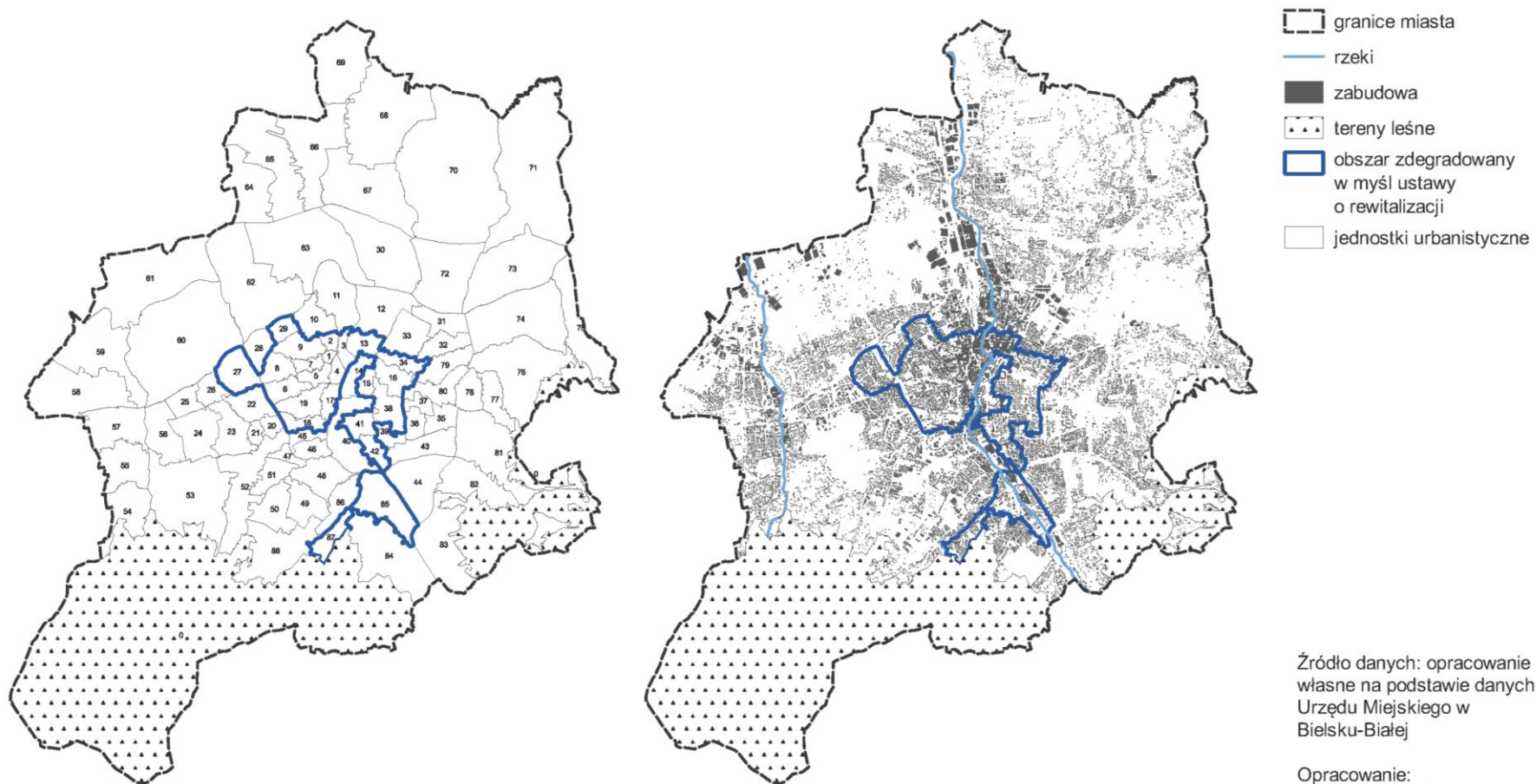
Opracowanie własne

Jak widać wszystkie jednostki, w których stwierdzono nasilenie kryzysu w sferze społecznej, spełniają ustawowy wymóg współwystępowania koncentracji negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

W efekcie jako obszar zdegradowany Bielska-Białej uznaje się 23 jednostki urbanistyczne, o łącznej powierzchni 830,8 ha, co stanowi 6,7% powierzchni miasta. Zamieszkuje go 48 992 osób, tj. 28,5% wszystkich mieszkańców miasta (uwzględniając wyłącznie osoby zameldowane na pobyt stały wartości te wynoszą odpowiednio 45 745 osób i 28,3%)⁴.

⁴ Powierzchnia obszaru mieści się zatem w granicach wyznaczonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji, tj. nie przekracza 20% powierzchni gminy, podobnie jak liczba ludności która nie przekracza ustawowego limitu 30% liczby mieszkańców.

Rysunek 9. Obszar zdegradowany Bielska-Białej

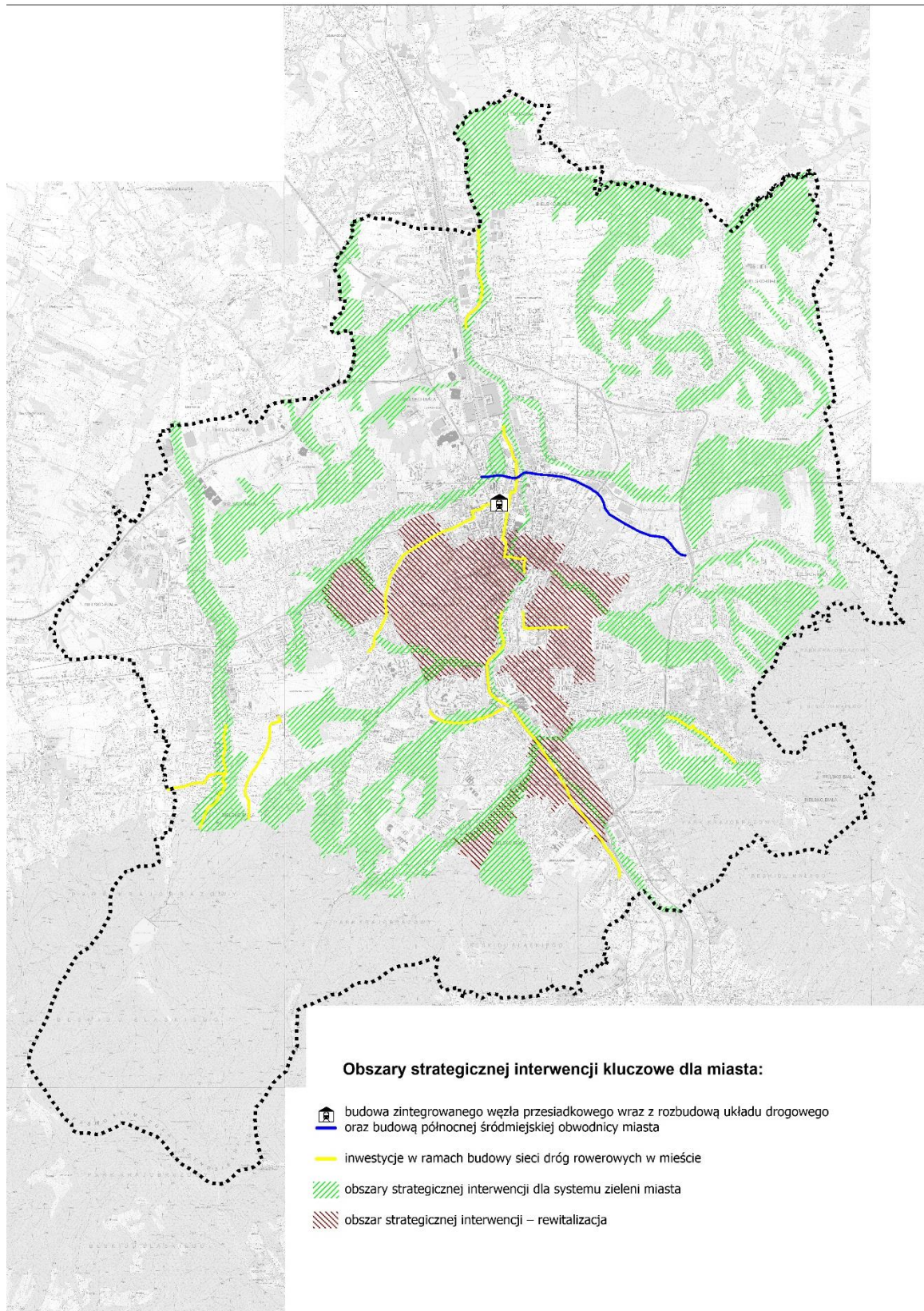
Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Opracowanie:
dr Janusz Jeżak,
Agnieszka Majkowska

INSTYTUT EKONOMIKI PRZESTRZENI
Odkrywamy wartość przestrzeni

Opracowanie własne.

Rysunek 10. OSI kluczowe dla rozwoju gminy

Źródło: Biuro Rozwoju Miasta w Bielsku-Białej.

IX. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

Podstawowym zadaniem systemu realizacji *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* jest stworzenie warunków wspierających efektywne oraz skuteczne osiągnięcie celów rozwojowych wyznaczonych w tym dokumencie. Stąd też pojawia się konieczność wyposażenia *Strategii* w instrumentarium oraz procedury służące zarówno podejmowaniu inicjatyw wdrażających jej zapisy, jak i stałemu, usystematyzowanemu i obiektywnemu monitorowaniu oraz ocenie ich skuteczności.

Mając na uwadze powyższe, nierozzerwalnie ze sobą powiązane funkcje systemu realizacji *Strategii*, w jego strukturze wyodrębniono:

- **podsystem wdrażania** - określający zakres zaangażowania (zadań) oraz odpowiedzialności podmiotów uczestniczących w realizacji *Strategii*, zasady określające sposób ich działania oraz zestaw wykorzystywanych w tym zakresie instrumentów;
- **podsystem monitorowania i ewaluacji** - definiujący procedury i powiązane z nimi narzędzia służące identyfikacji, opisowi oraz ocenie skuteczności działań podejmowanych na rzecz realizacji *Strategii*.

Podsystem wdrażania *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku*

Osiągnięcie celów *Strategii*, ze względu na ich kompleksowy i zróżnicowany charakter, wymaga nie tylko efektywnego zarządzania zasobami organizacyjnymi, finansowymi oraz ludzkimi pozostającymi w bezpośredniej dyspozycji administracji miejskiej, ale również zaangażowania w ten proces potencjału i energii partnerów *Strategii*. Do tej ostatniej kategorii zaliczyć należy te podmioty, które pozostając poza bezpośrednią formalną zależnością od samorządu gminnego, w dalszym ciągu podejmują działania przyczyniające się do realizacji *Strategii*. Partnerami *Strategii* są zatem działający w Bielsku-Białej przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, szkoły wyższe, organy administracji rządowej (w tym służby i straże) oraz mieszkańcy. Dlatego też, dążąc do stworzenia optymalnych warunków realizacji *Strategii*, zakłada się, że proces ten będzie przebiegał z poszanowaniem następujących zasad:

- **partnerstwa i współpracy** - gwarantującej, że cele rozwojowe sformułowane dla Bielska-Białej w perspektywie najbliższej dekady realizowane będą przy aktywnym udziale partnerów *Strategii*, opierającym się na trwałych i partnerskich relacjach, zaufaniu oraz wzajemnym szacunku, ukierunkowanych na świadome i usystematyzowane współdziałanie ludzi, instytucji i organizacji;
- **zrównoważonego rozwoju** - zakładającej, że rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, będzie odbywać się z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb społeczności lokalnej tak obecnego, jak i przyszłych pokoleń;
- **koncentracji tematycznej** - ukierunkowującej interwencję publiczną opisaną w *Strategii* na działania w największym stopniu przyczyniające się do podniesienia jakości życia mieszkańców oraz konkurencyjności gospodarki Bielska-Białej;
- **zintegrowanego podejścia terytorialnego** - zakładającej przygotowanie i wdrażanie kompleksowej interwencji publicznej, łączącej w sobie zróżnicowane typy działań (infrastrukturalne i tzw. miękkie) oraz integrującej wymiary (społeczny, gospodarczy, środowiskowy i przestrzenny) rozwoju Bielska-Białej, dzięki czemu możliwe będzie

skuteczniejsze wykorzystanie potencjałów miasta oraz reagowanie na problemy spowalniające jego harmonijny rozwój;

- **spójności** - zakładającej zgodność *Strategii* z dokumentami strategiczno-programowymi wyższego rzędu, w szczególności ze *Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”*;
- **podjęcia działań w oparciu o dowody** - opierającej się na przeświadczeniu, zgodnie z którym politykom miejskim, zarówno na etapie ich planowania, jak i wdrażania, powinna towarzyszyć wnikliwa i obiektywna ocena ich wpływu na rozwój Bielska-Białej w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym.

Wymiar podmiotowy podsystemu wdrażania *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030r.*

Samorząd Miasta Bielska-Białej

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku) wskazuje, iż samorzady lokalne powinny, w większym niż miało to miejsce dotychczas zakresie, przejąć odpowiedzialność za rozwój społeczno-gospodarczy. Przeprowadzone w 2020 r. nowelizacje: ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wyposażają samorząd gminny w instrumentarium pozwalające mu na skuteczne pełnienie roli lidera oraz koordynatora lokalnych procesów rozwojowych. Taką właśnie rolę w procesie wdrażania niniejszej *Strategii* pełnić będzie Samorząd Miasta Bielska-Białej, co odbywać się będzie zarówno poprzez realizację, samodzielnie lub wspólnie z partnerami, działań przyczyniających się bezpośrednio do realizacji celów opisanych w *Strategii*, jak również poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie tych działań, motywowanie partnerów *Strategii* do angażowania się w realizację jej celów, koordynację współpracy w wymiarze ponadlokalnym czy też poprzez lobbing na rzecz lokowania w mieście prywatnych i publicznych inwestycji przyczyniających się do jego rozwoju.

Wiodąca rola w tym zakresie przypada Prezydentowi Miasta Bielska-Białej, jako organowi wykonawczemu samorządu, który zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym odpowiedzialny jest za wykonywanie uchwały Rady Miejskiej w Bielsku-Białej w sprawie przyjęcia strategii rozwoju miasta oraz zobowiązany jest do corocznego przedkładania Radzie Miejskiej raportu o stanie miasta, stanowiącego podsumowanie jego działalności w roku poprzednim.

W działaniach tych Prezydent wspierany będzie przez swoich zastępców, skarbnika miasta, sekretarza miasta, wydziały merytoryczne urzędu miejskiego oraz podległe mu miejskie jednostki organizacyjne i spółki prawa handlowego z udziałem miasta.

Działania Prezydenta Miasta Bielska-Białej związane z realizacją *Strategii* nadzorowane będą przez Radę Miejską w Bielsku-Białej, co będzie odbywać się w szczególności poprzez:

- rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu;
- rozpatrywanie raportu o stanie miasta oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia wotum zaufania z tego tytułu.

Ponadto Rada Miejska realizować będzie istotne zadania związane z wdrażaniem *Strategii*, poczynając od jej uchwalenia, poprzez przyjmowanie dokumentów wobec niej wykonawczych (m.in. w formie programów rozwoju czy gminnego programu rewitalizacji).

Komitet ds. Rozwoju Bielska-Białej w perspektywie 2030 r.

Komitet ds. Rozwoju Bielska-Białej w perspektywie 2030 r. będzie stanowił organ opiniotwórczo-doradczy Prezydenta Miasta w zakresie działań związanych z wdrażaniem *Strategii*. W jego skład wejdą w szczególności przedstawiciele społecznych gremiów doradczych działających przy Prezydencie Miasta Bielska-Białej, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, szkół wyższych, instytucji kultury, funkcjonujących w mieście służb oraz pozostałych partnerów *Strategii*.

Komitet będzie stanowić miejskie forum dyskusji oraz formułowania ocen i rekomendacji dotyczących sposobów, tempa oraz postępów w osiąganiu celów *Strategii*. Obsługę funkcjonowania Komitetu będzie zapewniał urząd miejski. Skład, kompetencje oraz zasady funkcjonowania Komitetu określone zostaną zarządzeniem Prezydenta Miasta.

Zespół zadaniowy ds. Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 r.

W ramach urzędu miejskiego powołany zostanie Zespół zadaniowy ds. *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku*. Zespół zadaniowy stanowił będzie platformę wymiany informacji oraz mechanizm koordynacji działań związanych z wdrażaniem i monitorowaniem *Strategii* podejmowanych przez poszczególne wydziały urzędu miejskiego, miejskie jednostki organizacyjne oraz spółki z udziałem miasta. Ponadto w ramach Zespołu zadaniowego prowadzona będzie bieżąca dyskusja dotycząca postępów w realizacji *Strategii*, z której wnioski posłużą do formułowania rekomendacji dotyczących dalszych (kontynuacji lub modyfikacji) sposobów jej wdrażania.

W skład Zespołu zadaniowego wejdą:

- Zastępcy Prezydenta Miasta Bielska-Białej;
- Skarbnik Miasta Bielska-Białej;
- Sekretarz Miasta Bielska-Białej;
- Naczelnik Wydziału Strategii i Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej (jako sekretarz Zespołu zadaniowego odpowiedzialny w szczególności za organizację jego prac, w tym ustalenie merytorycznego zakresu prac w trakcie jego posiedzeń);
- Przedstawiciele (w randze osób kierujących bądź też ich formalnych zastępców) wydziałów urzędu miejskiego, miejskich jednostek organizacyjnych oraz spółek z udziałem miasta zaangażowanych w realizację *Strategii*.

Skład, kompetencje oraz zasady funkcjonowania Zespołu zadaniowego określone zostaną zarządzeniem Prezydenta Miasta.

Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

W strukturze urzędu miejskiego wiodącą rolę w zakresie zarządzania (tj. planowania, koordynacji wdrażania, monitorowania i ewaluacji) *Strategią* odgrywa Wydział Strategii

i Rozwoju Gospodarczego. Wydział realizuje również zadania dotyczące monitorowania bieżącej sytuacji rozwojowej miasta.

Wydziały merytoryczne Urzędu Miejskiego Bielska-Białej, miejskie jednostki organizacyjne oraz spółki miejskie

Pozostałe wydziały urzędu, miejskie jednostki organizacyjne oraz spółki z udziałem miasta zobowiązane są do ścisłej współpracy z Wydziałem Strategii i Rozwoju Gospodarczego w zakresie realizowanych przez siebie działań (projektów, inwestycji, inicjatyw itp.) służących osiągnięciu celów strategicznych, w tym do bieżącego informowania o postępach (rzeczowych i finansowych) w tym zakresie.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych względem *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku*

Operacjonalizacji *Strategii* służyć będzie zintegrowany, hierarchiczny oraz spójny pod względem metodycznym pakiet dokumentów (programów i planów) wykonawczych oraz instrumentów wdrożeniowych. Dokumenty te opracowywane będą zarówno w wyniku realizacji przez Miasto obowiązku wynikającego z obowiązujących przepisów prawa, jak również będą stanowić przejaw jego własnych inicjatyw w zakresie miejskich polityk rozwojowych ukierunkowanych na pełniejsze wykorzystywanie potencjałów rozwojowych miasta, bądź też skuteczniejsze reagowanie na problemy hamujące jego rozwój.

Mając na uwadze zintegrowany, hierarchiczny oraz spójny charakter systemu, każdy spośród tworzących go dokumentów wykonawczych względem *Strategii* musi:

1. posiadać zbliżoną strukturę, na którą będą składać się co najmniej⁵:
 - wnioski z istniejącej diagnozy lub diagnoza strategiczna,
 - cele oraz niezbędne do ich realizacji działania,
 - opis spodziewanych efektów interwencji,
 - system wskaźników,
 - potencjalne źródła finansowania,
 - zasady prowadzenia monitoringu i ewaluacji.
2. być spójny z celami określonymi w *Strategii*;
3. określać realizowane przez siebie kierunki działania wynikające ze *Strategii*, a także uszczegóławiać ich zakres nadając im tym samym operacyjny (wdrożeniowy) charakter;
4. identyfikować (tam gdzie to możliwe) wymiar przestrzenny planowanych działań, ze szczególnym uwzględnieniem zidentyfikowanych w *Strategii* obszarów strategicznej interwencji;
5. wskazywać (jeśli jest to możliwe) projekty (zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i nieinwestycyjnym) niezbędne do realizacji celów w nim opisanych;
6. wskazywać źródła finansowania opisanych w nim działań, w tym środki budżetu miasta oraz środki zewnętrzne;

⁵ Zmiana struktury dokumentu dopuszczalna jest wyłącznie w sytuacji, gdy wynika to z przepisów prawa lub ze specyfiki obszaru (zakresu tematycznego), do którego odnosi się interwencja w nim opisana.

7. wskazywać podmiot (wydział urzędu miejskiego, miejską jednostkę organizacyjną, spółkę miejską itp.) odpowiedzialny za jego realizację;
8. posiadać horyzont czasowy niewykraczający poza okres, na który uchwalona została *Strategia* (z wyjątkiem sytuacji, w których konieczność wyznaczenia dłuższego horyzontu czasowego wynika z przepisów prawa lub ze specyfiki obszaru zakresu tematycznego, do którego odnosi się interwencja opisana w dokumencie);
9. realizować zasadę partnerstwa i współpracy poprzez zapewnienie udziału partnerom *Strategii* w jego przygotowaniu, realizacji i monitorowaniu;
10. uzyskać, przed skierowaniem do uchwalenia/przyjęcia, pozytywną opinię Wydziału *Strategii* i *Rozwoju Gospodarczego* w zakresie spełnienia wytycznych, o których mowa powyżej.

Ze względu na ramowy charakter niniejszych wytycznych przewiduje się możliwość opracowania specjalnej procedury w celu ich uszczegółowienia. Za przygotowanie procedury, która przyjęta zostanie w formie zarządzenia Prezydenta Miasta, odpowiedzialny będzie Wydział *Strategii* i *Rozwoju Gospodarczego*.

Niniejsze wytyczne znajdą zastosowanie w szczególności do dokumentów opracowanych po przyjęciu przez Radę Miejską w Bielsku-Białej *Strategii*. W odniesieniu do dokumentów przyjętych wcześniej przeprowadzona zostanie analiza stopnia ich zgodności z wytycznymi. Jej wynikiem będzie określenie zasadności oraz wymaganego zakresu zmian i modyfikacji niezbędnych do wprowadzenia w dokumentach w celu uzyskania spójności ze *Strategią*. Zmiany w tych dokumentach wprowadzane będą stopniowo, zaś przyjęcie *Strategii* nie powoduje obowiązku ich natychmiastowej aktualizacji.

Kierunki działań oraz działania opisane w *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku*, zwłaszcza te o ponadlokalnym charakterze, będą realizowane także we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz pozostałymi podmiotami publicznymi i prywatnymi. W tym celu Miasto Bielsko-Biała będzie angażowało się w tworzenie oraz wdrażanie instrumentów wspierających realizację zadań w formule partnerskiej, m.in. w postaci:

- **zintegrowanych/regionalnych inwestycji terytorialnych**, o których mowa w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”*;
- **strategii rozwoju ponadlokalnego**, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- **porozumień terytorialnych**, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Podsystem monitorowania i ewaluacji *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 r.*

Zasadniczą funkcją podsystemu monitorowania i ewaluacji *Strategii* jest stałe obserwowanie zmian zachodzących w przestrzeni miasta, w tym zmian będących efektem realizacji *Strategii*, oraz szybkie reagowanie na zjawiska i procesy niezgodne z założonymi w tym dokumencie celami i kierunkami działania. W sytuacji wystąpienia rozbieżności pomiędzy przyjętymi założeniami strategicznymi a uzyskiwanymi rezultatami, informacje zebrane w ramach podsystemu stanowiąc będą podstawę do podjęcia decyzji o ewentualnej korekcie interwencji oraz wykorzystywanych w jej ramach mechanizmów i instrumentów. Pozytywna decyzja w tym zakresie może zatem prowadzić do zmiany sposobu wdrażania *Strategii* bądź też do jej

aktualizacji (której zakres uzależniony będzie od stopnia rozbieżności zidentyfikowanych w wyniku monitorowania i ewaluacji).

Dane gromadzone w ramach podsystemu będą odnosić się w szczególności do społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych konsekwencji wdrażania *Strategii*, ilustrujących dynamikę oraz stopień osiągnięcia wyznaczonych w niej celów, jak również udział działań podejmowanych przez administrację miejską na rzecz realizacji *Strategii*. Dane zasilające podsystem pochodzą w szczególności:

- ze statystyk publicznych;
- z zasobów pozostających w dyspozycji wydziałów urzędu miasta, miejskich jednostek organizacyjnych oraz spółek z udziałem miasta uczestniczących w realizacji *Strategii*;
- od podmiotów prywatnych oraz publicznych uczestniczących w realizacji *Strategii*;
- z badań oraz analiz realizowanych/zleczanych przez podmioty niezależne od urzędu miejskiego (np. funkcjonujące w ramach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Centrum Analiz Strategicznych czy też działające w strukturach Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej Krajowe Obserwatorium Terytorialne) a dotyczące sytuacji rozwojowej Bielska-Białej;
- z badań oraz analiz realizowanych samodzielnie bądź też zleczanych podmiotom zewnętrznym przez urząd miejski, w tym zwłaszcza badania opinii mieszkańców Bielska-Białej dotyczące oceny jakości życia w mieście oraz polityk publicznych wdrażanych przez urząd miejski (np. Barometr Bielska-Białej).

Z punktu widzenia sprawności i skuteczności funkcjonowania podsystemu monitorowania i ewaluacji kluczowego znaczenia nabierają dwie jego cechy:

- **kompleksowy charakter gromadzonych danych**, który będzie umożliwił całościowy opis, analizę oraz ocenę zmian zachodzących w Bielsku-Białej w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz środowiskowym;
- **łatwy dostęp do gromadzonych danych**, co zapewnione zostanie, jeżeli pozyskanie informacji z podsystemu nie będzie generowało dodatkowych kosztów finansowych, nie będzie skomplikowane oraz będzie odbywać się w czasie rzeczywistym.

Dla realizacji powyższych postulatów w ramach urzędu miejskiego stworzona zostanie zintegrowana baza danych będąca podstawowym źródłem informacji o mieście. Za opracowanie koncepcji bazy, a w dalszej kolejności także za zarządzanie jej zasobami, odpowiedzialny będzie Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego. Pozostałe wydziały urzędu miejskiego, miejskie jednostki organizacyjne oraz spółki z udziałem miasta zobowiązane będą do dostarczania Wydziałowi danych koniecznych do zachowania kompletności oraz aktualności bazy.

Dane gromadzone w bazie pozwolą na monitorowanie *Strategii* w dwóch wymiarach:

- **strategicznym**, odnoszącym się do dynamiki i stopnia osiągnięcia celów wyznaczonych w ramach poszczególnych obszarów *Strategii*. Monitoring w tym wymiarze będzie koncentrować się na ogólnej sytuacji rozwojowej Bielska-Białej i prowadzony będzie w oparciu o system mierników, dla których określone zostały:
 - *wartość bazowa*, ilustrująca punkt wyjściowy planowanej w *Strategii* interwencji;
 - *wartość docelowa*, odnosząca się do stanu pożądanego, który powinien zostać osiągnięty w perspektywie 2030 r. wskutek działań podejmowanych na kanwie zapisów *Strategii*.

Ocena dynamiki oraz stopnia osiągnięcia celów strategicznych przeprowadzana będzie poprzez porównanie wartości przyjmowanych przez poszczególne wskaźniki na koniec roku poprzedzającego rok, w którym dokonywany jest monitoring (z uwzględnieniem najbardziej aktualnych danych), z ich oczekiwanymi wartościami docelowymi.

- **zarządczym**, odnoszącym się przede wszystkim do działań podejmowanych przez administrację miejską ukierunkowanych na osiągnięcie celów *Strategii*. Monitoring w tym wymiarze będzie dotyczył postępów (o charakterze finansowym oraz rzeczowym) realizacji projektów (infrastrukturalnych i nieinfrastrukturalnych) wdrażanych przez administrację miejską. Na tej podstawie możliwe będzie nie tylko bieżące nadzorowanie przebiegu realizacji kluczowych z punktu widzenia rozwoju Bielska-Białej inwestycji, ale również oszacowanie wkładu (udziału) samorządu miejskiego w osiągnięcie celów *Strategii*.

Z punktu widzenia podsystemu monitorowania i ewaluacji istotne jest, aby dane gromadzone w bazie odnoszące się do realizacji *Strategii* dezagregowane były względem wyznaczonych w niej celów strategicznych oraz kierunków działań, w taki sposób, aby w odniesieniu do każdej z tych kategorii możliwe było określenie:

- liczby realizowanych działań (projektów, inicjatyw, przedsięwzięć itp.);
- wartości (planowanej oraz dotychczas wydatkowanej) poszczególnych działań;
- efektów rzeczowych realizowanych działań (główne produkty/rezultaty);
- podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań.

Podmioty podległe administracji miejskiej pod względem formalnym, uczestniczące w procesie realizacji *Strategii* zobowiązane zostaną do corocznego informowania Wydziału Strategii i Rozwoju Gospodarczego o postępach rzeczowych oraz finansowych we wdrażaniu projektów, działań i przedsięwzięć wpisujących się w strategiczne założenia tego dokumentu, które zostaną zaprezentowane w raporcie o stanie miasta.

Filary podsystemu: monitoring i ewaluacja

Dla uzyskania pełnego i zobiektywizowanego obrazu zmian zachodzących w Bielsku-Białej będących efektem systematycznego osiągnięcia celów wyznaczonych w *Strategii*, wykorzystywane będą procedury monitoringu i ewaluacji. Obie metody będą stosowane w sposób wzajemnie uzupełniający się, co pozwoli na uzyskiwanie pełnego opisu sytuacji rozwojowej miasta oraz identyfikowanie kształtujących ją procesów.

Przebieg wdrażania *Strategii* będzie sprawozdawany w **raporcie o stanie miasta**. Przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym zobowiązują prezydenta miasta do przedstawiania organowi stanowiącemu najpóźniej w terminie 31 maja każdego roku raportu będącego podsumowaniem jego działalności w roku poprzednim, obejmującego w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady i budżetu obywatelskiego.

Mając na uwadze powyższe wymogi wynikające z przepisów prawa, jak również dążąc do pełnego zilustrowania postępów we wdrażaniu *Strategii* oraz dynamiki zmian zachodzących w Bielsku-Białej wskutek tego procesu, opis sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej miasta zamieszczany w raporcie będzie każdorazowo odnosił się nie tylko

do roku poprzedniego, ale również (tam gdzie będzie to możliwe, m.in. ze względu na dostępność danych) będzie uwzględniał co najmniej trzyletnią perspektywę.

Za opracowanie raportu odpowiedzialny jest Prezydent Miasta Bielska-Białej działający za pośrednictwem Wydziału Strategii i Rozwoju Gospodarczego, do którego zadań w tym zakresie należy w szczególności:

- koordynacja prac pozostałych podmiotów zaangażowanych w realizację *Strategii* oraz zobowiązanych do dostarczenia informacji dotyczących postępów w jej realizacji w roku poprzednim niezbędnych do sporządzenia raportu;
- opracowanie (redakcja) na podstawie zgromadzonych danych projektu raportu o stanie miasta.

Raport o stanie miasta będzie przedstawiany Radzie Miejskiej w Bielsku-Białej w trakcie tej samej sesji, co sprawozdanie z wykonania budżetu w roku ubiegłym. Dzięki temu radni oraz mieszkańcy uzyskają kompletną informację dotyczącą interwencji publicznej realizowanej w oparciu o zapisy *Strategii*, która będzie odnosić się do ich wymiaru rzeczowego i finansowego.

Strategia poddawana będzie również procedurze ewaluacji, rozumianej jako systematyczna i obiektywna ocena zawartych w niej założeń, procesu jej realizacji oraz uzyskiwanych rezultatów, pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności i użyteczności podjętych działań. Tym samym ewaluacja będzie dostarczać rzetelnych i przydatnych informacji o *Strategii* oraz przebiegu jej wdrażania, wspierając w ten sposób proces decyzyjny oraz współdziałanie wszystkich podmiotów zaangażowanych w jej realizację⁶.

Zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* projekt *Strategii* poddany został w ramach **ewaluacji ex-ante** uprzedniej ocenie trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności jej realizacji.

Na kolejnych etapach wdrażania *Strategii* planuje się przeprowadzenie:

- **ewaluacji mid-term**, obejmującej połowę okresu obowiązywania *Strategii*. Jej celem będzie udzielenie odpowiedzi na pytania czy i w jakim zakresie *Strategia* jest realizowana oraz jakie są jej efekty krótko- i średnioterminowe;
- **ewaluacji ex-post**, planowanej po zakończeniu wdrażania *Strategii*, koncentrującej się na ocenie stopnia realizacji założonych w *Strategii* celów, skuteczności wykorzystywanych na potrzeby ich osiągnięcia instrumentów i mechanizmów oraz identyfikacji efektów długookresowych interwencji publicznej realizowanej na podstawie jej zapisów.

Ewaluacja mid-term oraz ex-post realizowana będzie przez niezależny podmiot zewnętrzny, zaś zebrane w jej wyniku wnioski, zalecenia i rekomendacje przedstawiane będą w formie ogólnodostępnego raportu. Za szczegółowe określenie zakresu ewaluacji, w tym zwłaszcza celów badania oraz kryteriów ewaluacyjnych, odpowiedzialny będzie Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej.

⁶ K. Ekiert, *Ewaluacja w administracji publicznej. Funkcje, standardy, warunki stosowania*, Departament Spraw Społecznych i Ustrojowych, Warszawa 2011.

X. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działań realizowanych przez Miasto Bielsko-Biała, w tym tych wpisujących się w kierunki działań przewidziane w *Strategii*, stanowiących zarówno wydatki bieżące jak i wydatki majątkowe są przedmiotem różnego rodzaju analiz wykonywanych przez Miasto Bielsko-Białą. Analizy te obejmują możliwości pozyskania finansowania działań z takich źródeł jak:

- fundusze unijne (zarówno w zakresie bieżącej perspektywy jak i kolejnego okresu, a także ogólnopolskich programów operacyjnych);
- programy rządowe (w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych);
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli (dotyczy to zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Śląskiego);
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Wyżej wymienione instrumenty finansowe wraz ze środkami własnymi Miasta wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację *Strategii*. Podkreślić należy, iż to dochody własne Miasta stanowiąc będą główne źródło finansowania celów rozwojowych ujętych w *Strategii*. Znacząca część tych środków pochodzić będzie z udziału Miasta w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz z podatku od nieruchomości. Należy również zaznaczyć, iż wiele zadań przewidzianych w *Strategii* realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności czy to poszczególnych komórek Urzędu Miasta czy miejskich jednostek organizacyjnych.

Z uwagi na szeroki zakres działań ujętych w *Strategii* realizacja części z nich wymagać będzie współpracy z gminami sąsiednimi w ramach powiatu bielskiego oraz województwem śląskim i jego jednostkami organizacyjnymi. Ponadto zakłada się również nawiązanie współpracy ze związkami międzygminnymi, spółkami komunalnymi oraz stowarzyszeniami, których Miasto Bielsko-Biała jest lub będzie członkiem. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy w formie przekazania dotacji takiemu podmiotowi celem realizacji zadań publicznych.

Określeniu ram finansowych działań strategicznych posłuży budżet Miasta oraz wieloletnia prognoza finansowa. Miasto Bielsko-Biała będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki jak również dochody majątkowe przeznaczone zostaną na realizację zaplanowanych inwestycji. Wieloletnia prognoza finansowa posłuży do określania długookresowych działań służących realizacji celów strategicznych. Rzetelność oraz realność tego dokumentu (także pod względem finansowym) zapewniona będzie dzięki uwzględnieniu okoliczności, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Miasta, a także dzięki uwzględnieniu zależności od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych. Dzięki temu możliwe będzie wyznaczenie limitów wydatków w poszczególnych latach na poszczególne przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt indywidualnego wskaźnika zadłużenia (o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych) w każdym roku prognozy uwzględni obsługę dodatkowych zobowiązań Miasta.

Poniższa tabela przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2022-2030 na podstawie uchwały nr XL/940/2022 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 20 stycznia 2022 r. Wieloletnia prognoza finansowa miasta Bielska-Białej. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą prawie 11,8 mld zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych – 3 mld zł i podatku od nieruchomości – ponad 1,7 mld zł, natomiast wydatki prawie 11,8 mld zł.

Tabela 22. Prognoza wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2022-2030.

Rok	Dochody ogółem	w tym:		Dochody majątkowe	Wydatki ogółem	Nadwyżka operacyjna brutto	Rozchody	Potencjał inwestycyjny
		PIT	Podatek od nieruchomości					
2022	1 343 671 964,32	302 331 599,00	174 586 000,00	139 884 000,00	1 543 616 470,75	26 219 917,42	33 661 272,97	132 442 644,45
2023	1 227 498 149,29	311 000 000,00	180 000 000,00	36 998 149,29	1 252 308 991,00	53 500 000,00	18 376 681,74	72 121 467,55
2024	1 234 896 000,00	320 000 000,00	185 000 000,00	19 896 000,00	1 215 134 202,00	47 000 000,00	21 561 798,00	45 334 202,00
2025	1 251 406 000,00	328 000 000,00	189 000 000,00	5 406 000,00	1 227 850 000,00	49 000 000,00	25 356 000,00	29 050 000,00
2026	1 276 916 000,00	336 000 000,00	194 000 000,00	416 000,00	1 247 961 220,00	50 500 000,00	30 754 780,00	20 161 220,00
2027	1 309 426 000,00	344 000 000,00	199 000 000,00	426 000,00	1 278 762 000,00	52 000 000,00	32 464 000,00	19 962 000,00
2028	1 341 937 000,00	353 000 000,00	204 000 000,00	437 000,00	1 310 592 200,00	52 500 000,00	33 144 800,00	19 792 200,00
2029	1 376 448 000,00	362 000 000,00	209 000 000,00	448 000,00	1 345 003 200,00	55 000 000,00	33 644 800,00	21 803 200,00
2030	1 409 959 000,00	371 000 000,00	214 000 000,00	459 000,00	1 374 314 200,00	55 500 000,00	35 644 800,00	20 314 200,00
Suma	11 772 158 113,61	3 027 331 599,00	1 748 586 000,00	204 370 149,29	11 795 542 483,75	441 219 917,42	264 608 932,71	380 981 134,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu wieloletniej prognozy finansowej miasta Bielska-Białej na 2022-2044.

Potencjał inwestycyjny Gminy postrzegany jako nadwyżka operacyjna powiększona o dochody majątkowe oraz pomniejszona o rozchody z tytułu spłaty zobowiązań, w latach realizacji Strategii, tj. 2022-2030 wyniesie niemal 381 mln zł.

XI. POWIĄZANIA STRATEGII Z KRAJOWYMI I REGIONALNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Cele wyznaczone w *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* oraz służące ich realizacji kierunki działania opracowane zostały na podstawie kompleksowej diagnozy sytuacji rozwojowej miasta oraz z uwzględnieniem pomysłów, wniosków, rekomendacji i postulatów zgłaszanych przez jego mieszkańców. W ten sposób sformułowana została autonomiczna wizja rozwoju Bielska-Białej, której urzeczywistnienie w perspektywie 2030 r. możliwe będzie dzięki inicjatywom podejmowanym przez administrację miejską oraz partnerów *Strategii* (m.in. mieszkańców, funkcjonujących w przestrzeni miasta przedsiębiorców, organizacje pozarządowe oraz szkoły wyższe). Pamiętać jednak należy, że działania w tym zakresie realizowane będą w szerszym kontekście krajowej oraz regionalnej polityki rozwoju, której głównymi aktorami są rząd centralny oraz samorząd województwa. Tym samym uzasadnione jest przeprowadzenie analizy spójności celów i kierunków działania *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* z celami rozwojowymi wyznaczonymi w obowiązujących dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym. Dlatego też zapisy *Strategii* skonfrontowane zostały z celami:

- *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 r.)*, pełniącej funkcję średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. dokumentu określającego podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym na okres 10–15 lat oraz szczegółowe działania na okres 4 lat;
- *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*, przedstawiającej cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030;
- *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”*, będącej aktualizacją *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”*, stanowiącej tym samym piątą edycję strategii regionalnych, w której określone zostały cele rozwoju województwa oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030.

Niniejsza analiza nabiera szczególnego znaczenia w kontekście relacji pomiędzy *Strategią Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku*, a uchwaloną w październiku 2020 roku *Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”*, za czym przemawiają przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, zgodnie z którymi strategia rozwoju gminy musi być spójna z obowiązującą strategią rozwoju województwa (art. 10e ust. 2). Ponadto projekt strategii rozwoju miasta podlega opiniowaniu przez zarząd województwa w zakresie sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie zasad kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa (art. 10f ust. 2).

Wyniki analizy, potwierdzające spójność celów *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku* z krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi, przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 23. Analiza spójności celów Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku z krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi

STRATEGIA ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ DO 2030 ROKU	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”				STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)				KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030			
	Kierunek działania	Cel strategiczny A	Cel strategiczny B	Cel strategiczny C	Cel strategiczny D	Cel szczegółowy I	Cel szczegółowy II	Cel szczegółowy III	Obszary wpływające na osiągnięcie celów SOR	Cel szczegółowy 1.	Cel szczegółowy 2.	Cel szczegółowy 3.
ŁUDZIE												
CEL STRATEGICZNY: Bielsko-Biała miastem zaangażowanym w sprawy mieszkańców i wspierającym rozwój społeczeństwa obywatelskiego												
Stworzenie trwałego mechanizmu zapewniającego udział mieszkańców w projektowaniu, wdrażaniu oraz monitorowaniu realizacji miejskich polityk publicznych oraz wynikających z nich przedsięwzięć i projektów inwestycyjnych		Cel operacyjny B2.		Cel operacyjny D1.					Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem	Obszar: Kapitał ludzki i społeczny		Kierunek interwencji 2.1. Kierunek interwencji 3.3.
Usprawnienie codziennej komunikacji z mieszkańcami		Cel operacyjny B2.		Cel operacyjny D1.						Obszar: Kapitał ludzki i społeczny		Kierunek interwencji 2.1. Kierunek interwencji 3.3.
Rozwijanie miejsc aktywności lokalnej w oparciu o sieć domów kultury, jako formy wspierania aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców		Cel operacyjny B2.								Obszar: Kapitał ludzki i społeczny		Kierunek interwencji 2.1.
Spożytkowanie potencjału organizacji pozarządowych na rzecz rozwoju miasta		Cel operacyjny B2.		Cel operacyjny D1.						Obszar: Kapitał ludzki i społeczny		Kierunek interwencji 3.2.
Rozwój budżetu obywatelskiego		Cel operacyjny B2.		Cel operacyjny D1.				Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie				Kierunek interwencji 2.1. Kierunek interwencji 3.3.
Wzmocnienie potencjału rad osiedli na rzecz rozwoju miasta				Cel operacyjny D1.				Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie		Obszar: Kapitał ludzki i społeczny		Kierunek interwencji 2.1. Kierunek interwencji 3.3.
ŻYCIE												
CEL STRATEGICZNY: Bielsko-Biała miastem wygodnym do życia, stwarzającym możliwości dla realizacji aspiracji swoich mieszkańców												
Skuteczne zarządzanie zmianami demograficznymi i migracyjnymi oraz ich konsekwencjami dla rozwoju miasta	Cel operacyjny A2.	Cel operacyjny B1. Cel operacyjny B2. Cel operacyjny B3.	Cel operacyjny C3.						Obszar: Spójność społeczna			Kierunek interwencji 1.3. Kierunek interwencji 2.1.
Stworzenie włączającego systemu usług społecznych		Cel operacyjny B1. Cel operacyjny B2.							Obszar: Spójność społeczna Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie			Kierunek interwencji 2.1.
Zwiększanie dostępności oraz jakości usług opiekuńczo-wychowawczych oraz edukacyjnych		Cel operacyjny B3.	Cel operacyjny C3.						Obszar: Spójność społeczna Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie	Obszar: Kapitał ludzki i społeczny		Kierunek interwencji 2.1.
Wspieranie działań na rzecz zwiększania bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców		Cel operacyjny B1.							Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie	Obszar: Kapitał ludzki i społeczny		Kierunek interwencji 2.1.
Zwiększenie dostępności i rozwój infrastruktury oraz oferty rekreacyjnej Bielska-Białej		Cel operacyjny B2.	Cel operacyjny C3.						Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie			Kierunek interwencji 2.1.
Bielsko-Biała kulturalnym centrum Subregionu Południowego województwa śląskiego		Cel operacyjny B2.							Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie	Obszar: Kapitał ludzki i społeczny		Kierunek interwencji 2.1.

STRATEGIA ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ DO 2030 ROKU	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”				STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)				KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030		
Kierunek działania	Cel strategiczny A	Cel strategiczny B	Cel strategiczny C	Cel strategiczny D	Cel szczegółowy I	Cel szczegółowy II	Cel szczegółowy III	Obszary wpływające na osiągnięcie celów SOR	Cel szczegółowy 1.	Cel szczegółowy 2.	Cel szczegółowy 3.
Kompleksowa rewitalizacja obszarów miejskich			Cel operacyjny C3.			Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie			Kierunek interwencji 1.3.		
									Kierunek interwencji 1.4.		
Poprawa estetyki miasta poprzez racjonalne zarządzanie przestrzenią			Cel operacyjny C3.			Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie			Kierunek interwencji 1.4.		
									Kierunek interwencji 1.5.		
Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców				Cel operacyjny D3.		Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie			Kierunek interwencji 1.5.		
ZARZĄDZANIE											
CEL STRATEGICZNY: Bielsko-Biała miastem gwarantującym dostępność i wysoką jakość usług publicznych oraz skuteczność miejskich polityk rozwojowych											
Rozwój usług publicznych o wysokiej jakości i dostępności				Cel operacyjny D1. Cel operacyjny D3.		Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie	Obszar: E-państwo	Obszar: Cyfryzacja	Kierunek interwencji 1.5.		Kierunek interwencji 3.3.
Wzmocnienie kadr na potrzeby rozwoju miasta				Cel operacyjny D3.		Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie	Obszar: Instytucje prorozwajowe i strategiczne zarządzanie rozwojem				Kierunek interwencji 3.1.
Przebudowa struktury urzędu miejskiego w kierunku zintegrowanego zarządzania procesami rozwojowymi			Cel operacyjny C1.	Cel operacyjny D1. Cel operacyjny D3.		Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie	Obszar: Instytucje prorozwajowe i strategiczne zarządzanie rozwojem				Kierunek interwencji 3.1. Kierunek interwencji 3.12
Budowa systemu zarządzania rozwojem miasta				Cel operacyjny D3.		Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie	Obszar: Instytucje prorozwajowe i strategiczne zarządzanie rozwojem	Obszar: Cyfryzacja			Kierunek interwencji 3.1.
MOBILNOŚĆ											
CEL STRATEGICZNY: Bielsko-Biała miastem kompaktowym, rozwijającym ekologiczny system transportowy											
Wspieranie zmian preferencji komunikacyjnych mieszkańców w kierunku bardziej ekologicznych form mobilności		Cel operacyjny B2.	Cel operacyjny C1. Cel operacyjny C2.			Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie		Obszar: Transport	Kierunek interwencji 1.5.		
Rozwój zintegrowanego, zrównoważonego, zielonego oraz kosztowo efektywnego systemu miejskiej komunikacji zbiorowej			Cel operacyjny C3.			Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie		Obszar: Transport	Kierunek interwencji 1.5.		
Integracja elementów miejskiego systemu transportowego			Cel operacyjny C3.			Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie		Obszar: Transport	Kierunek interwencji 1.5.		
ŚRODOWISKO											
CEL STRATEGICZNY: Bielsko-Biała miastem zielonej transformacji, wykorzystującym racjonalnie i odpowiedzialnie zasoby środowiska naturalnego, prowadzącym świadomą transformację energetyczną oraz skutecznie zarządzającym ryzykami wynikającymi ze zmian klimatu											
Uwzględnienie zasobów przyrodniczych Bielska-Białej w procesach zrównoważonego rozwoju		Cel operacyjny B2.	Cel operacyjny C1.					Obszar: Środowisko	Kierunek interwencji 1.3.		
Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców			Cel operacyjny C1. Cel operacyjny C2. Cel operacyjny C3.	Cel operacyjny D1.		Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie		Obszar: Środowisko	Kierunek interwencji 1.3. Kierunek interwencji 1.4. Kierunek interwencji 1.5.		
Zwiększenie komfortu akustycznego w mieście			C1.					Obszar: Środowisko	Kierunek interwencji 1.5.		
Budowa racjonalnego i efektywnego systemu	Cel operacyjny A1.		Cel operacyjny C1.					Obszar: Środowisko	Kierunek interwencji 1.5.		

STRATEGIA ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ DO 2030 ROKU	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”				STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)				KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030		
Kierunek działania	Cel strategiczny A	Cel strategiczny B	Cel strategiczny C	Cel strategiczny D	Cel szczegółowy I	Cel szczegółowy II	Cel szczegółowy III	Obszary wpływające na osiągnięcie celów SOR	Cel szczegółowy 1.	Cel szczegółowy 2.	Cel szczegółowy 3.
gospodarki odpadami komunalnymi											
Zwiększanie poziomu odporności miasta na zmiany klimatyczne			Cel operacyjny C1. Cel operacyjny C3.					Obszar: Środowisko	Kierunek interwencji 1.5.		
Działania na rzecz dobrostanu zwierząt bezdomnych oraz dzikich			Cel operacyjny C3.					Obszar: Środowisko			
EKONOMIA											
Bielsko-Biała wiodącym ośrodkiem gospodarczym województwa śląskiego rozwijającym się w oparciu o lokalne zasoby											
Rozwój wykwalifikowanej kadry jako fundamentu innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki Bielska-Białej	Cel operacyjny A2. Cel operacyjny A3.						Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie		Kierunek interwencji 1.3.	Kierunek interwencji 2.1.	
Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej	Cel operacyjny A1. Cel operacyjny A2. Cel operacyjny A3.	Cel operacyjny B1.		Cel operacyjny D1.	Obszar: Rozwój innowacyjnych firm Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa		Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie	Obszar: Kapitał ludzki i społeczny	Kierunek interwencji 1.3.	Kierunek interwencji 2.2.	
Rozwój współpracy transgranicznej oraz na poziomie subregionu południowego poprzez działalność Aglomeracji Beskidzkiej w zakresie wspólnych i zintegrowanych przedsięwzięć	Cel operacyjny A1.			Cel operacyjny D1.			Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie		Kierunek interwencji 1.3.	Kierunek interwencji 2.2.	Kierunek interwencji 3.2.
Wspieranie rozwoju uczelni wyższych jako zaplecza innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki Bielska-Białej	Cel operacyjny A2.	Cel operacyjny B3.						Obszar: Kapitał ludzki i społeczny		Kierunek interwencji 2.1. Kierunek interwencji 2.3.	

Opracowanie własne.

LEGENDA		
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”		
Cel strategiczny A	Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	
	Cel operacyjny A.1.	Konkurencyjna gospodarka
	Cel operacyjny A.2.	Innowacyjna gospodarka
	Cel operacyjny A.3.	Silna lokalna przedsiębiorczość
Cel strategiczny B	Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	
	Cel operacyjny B.1.	Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych
	Cel operacyjny B.2.	Aktywny mieszkaniec
	Cel operacyjny B.3.	Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki
Cel strategiczny C	Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	
	Cel operacyjny C.1.	Wysoka jakość środowiska
	Cel operacyjny C.2.	Efektywna infrastruktura
	Cel operacyjny C.3.	Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu
Cel strategiczny D	Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	
	Cel operacyjny D.1.	Zrównoważony rozwój terytorialny
	Cel operacyjny D.2.	Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu
	Cel operacyjny D.3.	Nowoczesna administracja publiczna
STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)		
Cel szczegółowy I	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	
	Obszar	Reindustrializacja
	Obszar	Rozwój innowacyjnych firm
	Obszar	Małe i średnie przedsiębiorstwa
	Obszar	Kapitał dla rozwoju
	Obszar	Ekspansja zagraniczna
Cel szczegółowy II	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	
	Obszar	Spójność społeczna
	Obszar	Rozwój zrównoważony terytorialnie
Cel szczegółowy III	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	
	Obszar	Prawo w służbie obywatelom i gospodarce
	Obszar	Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem
	Obszar	E-państwo
	Obszar	Finanse publiczne
	Obszar	Efektywność wykorzystania środków UE
	Obszary wpływające na osiągnięcie celów strategii	
	Obszar	Kapitał ludzki i społeczny
	Obszar	Cyfryzacja
	Obszar	Energia

	Obszar	Środowisko
	Obszar	Bezpieczeństwo narodowe
KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030		
Cel szczegółowy 1.	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	
	Kierunek interwencji 1.1.	Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo
	Kierunek interwencji 1.2.	Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze
	Kierunek interwencji 1.3.	Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska
	Kierunek interwencji 1.4.	Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
	Kierunek interwencji 1.5.	Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
Cel szczegółowy 2.	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	
	Kierunek interwencji 2.1.	Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
	Kierunek interwencji 2.2.	Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym
	Kierunek interwencji 2.3.	Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach
Cel szczegółowy 3.	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	
	Kierunek interwencji 3.1.	Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem
	Kierunek interwencji 3.2.	Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym
	Kierunek interwencji 3.3.	Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych
	Kierunek interwencji 3.4.	Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej

XII. SPISY

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Struktura celów Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku	17
Rysunek 2. Jednolite części wód w Mieście Bielsko-Biała	76
Rysunek 3. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie Miasta Bielska-Białej.....	84
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Bielska-Białej (skala 1 : 50 000).....	88
Rysunek 5. OSI ponadlokalne: Subregiony - Subregion Południowy	92
Rysunek 6. OSI ponadlokalne: gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza	94
Rysunek 7. OSI ponadlokalne: ośrodki wzrostu	96
Rysunek 8. OSI ponadlokalne - Obszary cenne przyrodniczo	99
Rysunek 9. Obszar zdegradowany Bielska-Białej.....	109
Rysunek 10. OSI kluczowe dla rozwoju gminy	110

SPIS TABEL

Tabela 1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych, obejmującej lata 2018-2019	9
Tabela 2. Relacja pomiędzy wyzwaniem Bielska-Białej w perspektywie 2030 r. a obszarami Strategii .	16
TABELA 3. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO.....	25
TABELA 4. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO.....	32
TABELA 5. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO.....	38
TABELA 6. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO.....	43
TABELA 7. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO.....	49
TABELA 8. MIERNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU STRATEGICZNEGO.....	54
Tabela 9. Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Miasta Bielska-Białej.....	69
Tabela 10. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Miasta Bielska-Białej.....	70
Tabela 11. Zestawienie kierunkowych inwestycji w gospodarce wodnej lub związanych z wodami na terenie Miasta Bielska-Białej.....	76
Tabela 12. Działania dla cieków zlokalizowanych na terenie Miasta Bielska-Białej	77
Tabela 13. Lista działań strategicznych w regionie wodnym Małej Wisły i w regionie wodnym Górnej Wisły na terenie Miasta Bielska-Białej.....	81
Tabela 14. Potencjały Subregionu Południowego	91
Tabela 15. Zakres wsparcia w ramach Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030 dla OSI Subregion Południowy	91
Tabela 16. Zakres wsparcia w ramach Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030 dla OSI Obszary miejskie	97
Tabela 17. Zakres wsparcia w ramach Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030 dla OSI Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz z rozbudową układu drogowego oraz budową Północnej Śródmiejskiej Obwodnicy miasta.....	102
Tabela 18. Zakres wsparcia w ramach Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030 dla OSI Inwestycje w ramach budowy sieci dróg rowerowych w mieście	103
Tabela 19. Zakres wsparcia w ramach Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030 dla OSI system zieleni miasta	105
Tabela 20. Zakres wsparcia w ramach Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030 dla OSI rewitalizacja	106
Tabela 21. Wyniki analizy koncentracji negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach (dla 23 jednostek z koncentracją problemów w sferze społecznej).....	107
Tabela 22. Prognoza wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2022-2030.....	121

Tabela 23. Analiza spójności celów Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku z krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi.....	123
Tabela 24. Zakres wsparcia w ramach Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” dla OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza	130
Tabela 25. Zakres wsparcia w ramach Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” dla OSI Ośrodki wzrostu.....	131
Tabela 26. Zakres wsparcia w ramach Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” dla OSI Obszary cenne przyrodniczo	133

XIII. ZAŁĄCZNIK: KIERUNKI DZIAŁANIA W RAMACH PONADLOKALNYCH OSI PLANOWANE W RAMACH STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA „ŚLĄSKIEGO 2030” ORAZ STRATEGII ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ DO 2030 R.

Tabela 24. Zakres wsparcia w ramach Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” dla OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”	OBSZARY I KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ DO 2030 R.
Wsparcie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych.	Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności, m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich.	Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
Podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii.	Życie: Wspieranie działań na rzecz zwiększania bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców
Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych.	Życie: Wspieranie działań na rzecz zwiększania bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców
	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia.	Życie: Zwiększenie dostępności i rozwój infrastruktury oraz oferty rekreacyjnej Bielska-Białej
	Mobilność: Wspieranie zmian preferencji komunikacyjnych mieszkańców w kierunku bardziej ekologicznych form mobilności
Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza.	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
	Mobilność: Wspieranie zmian preferencji komunikacyjnych mieszkańców w kierunku bardziej ekologicznych form mobilności
	Mobilność: Rozwój zintegrowanego, zrównoważonego, zielonego oraz kosztowo efektywnego systemu miejskiej komunikacji zbiorowej Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych.	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
	Środowisko: Budowa racjonalnego i efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi

KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”	OBSZARY I KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ DO 2030 R.
Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE.	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.	Mobilność: Rozwój zintegrowanego, zrównoważonego, zielonego oraz kosztowo efektywnego systemu miejskiej komunikacji zbiorowej
Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
Rozwój instrumentów oraz współpracy na rzecz monitorowania procesów rozwoju.	Zarządzanie: Budowa systemu zarządzania rozwojem miasta

Opracowanie własne.

Tabela 25. Zakres wsparcia w ramach Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” dla OSI Ośrodki wzrostu

KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”	OBSZARY I KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ DO 2030 R.
Rozwój infrastruktury ułatwiającej lokowanie i prowadzenie działalności gospodarczej, w tym stref aktywności gospodarczej, Polskiej Strefy Inwestycji, parków technologicznych, przemysłowych oraz klastrów ze szczególnym uwzględnieniem klastrów ze statusem Krajowego Klastra Kluczowego.	Ekonomia: Rozwój współpracy transgranicznej oraz na poziomie subregionu południowego poprzez działalność Aglomeracji Beskidzkiej w zakresie wspólnych i zintegrowanych przedsięwzięć
Dywersyfikacja struktury gospodarczej i rozwój gospodarki 4.0, w tym wsparcie procesów automatyzacji, uelastycznienia i digitalizacji produkcji przedsiębiorstw oraz wzmocnienie kompetencji aktualnych i przyszłych kadr przemysłu.	Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
Rozwój współpracy przedsiębiorstw, w tym w ramach klastrów i sieci. Promocja i wdrażanie gospodarki obiegu zamkniętego.	Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
Promocja gospodarcza i podnoszenie jakości usług otoczenia biznesu, działających na rzecz umiędzynarodowienia działalności firm oraz klastrów.	Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
Wsparcie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych.	Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
Rozwój i aktywizacja oraz przyciąganie zasobów ludzkich w szczególności w obszarach regionalnych i inteligentnych specjalizacji oraz przemysłów kreatywnych.	Ekonomia: Rozwój wykwalifikowanej kadry jako fundamentu innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki Bielska-Białej
Wsparcie szkół wyższych, instytucji i organizacji badawczych, w tym rozwój potencjału kadrowego w zakresie tworzenia rozwiązań innowacyjnych i kreatywnych, w tym patentów oraz ich komercjalizacji we współpracy z sektorem gospodarczym.	Ekonomia: Wspieranie rozwoju uczelni wyższych jako zaplecza innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki Bielska-Białej

KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”	OBSZARY I KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ DO 2030 R.
Wsparcie uczestnictwa regionalnych podmiotów, zwłaszcza uczelni, w europejskiej i globalnej przestrzeni badawczej.	Ekonomia: Wspieranie rozwoju uczelni wyższych jako zaplecza innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki Bielska-Białej
Wsparcie tworzenia nowych i rozwoju istniejących firm, w tym start-upów, opartych na potencjałach regionu oraz wykorzystujących technologie rozwijane w regionie, w szczególności w obszarach regionalnych i inteligentnych specjalizacji oraz przemysłów kreatywnych.	Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
Wsparcie umiędzynarodowiania, usieciowienia podmiotów regionalnych w procesie kreowania innowacji oraz współpracy interdyscyplinarnej.	Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
Podnoszenie konkurencyjności i atrakcyjności ośrodków akademickich i placówek szkolnictwa wyższego w regionie.	Ekonomia: Wspieranie rozwoju uczelni wyższych jako zaplecza innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki Bielska-Białej
Poprawa powiązań transportowych poprzez ich przywrócenie, rozbudowę, modernizację i zarządzanie infrastrukturą wzmacniającą dostępność i spójność regionu, w tym w zakresie dróg, linii kolejowych, szlaków wodnych oraz dróg rowerowych, a także wsparcie działań na rzecz wzrostu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.	Mobilność: Wspieranie zmian preferencji komunikacyjnych mieszkańców w kierunku bardziej ekologicznych form mobilności
	Mobilność: Rozwój zintegrowanego, zrównoważonego, zielonego oraz kosztowo efektywnego systemu miejskiej komunikacji zbiorowej
	Mobilność: Integracja elementów miejskiego systemu transportowego
Rozwój infrastruktury lotniczej i okołolotniczej o znaczeniu międzynarodowym i regionalnym oraz poprawa jej dostępności w szczególności MPL „Katowice” w Pyrzowicach.	-
Wsparcie rozwoju transportu intermodalnego i multimodalnego, w tym rozwój centrów logistycznych o znaczeniu międzynarodowym o wysokiej dostępności transportowej.	Mobilność: Rozwój zintegrowanego, zrównoważonego, zielonego oraz kosztowo efektywnego systemu miejskiej komunikacji zbiorowej
	Mobilność: Integracja elementów miejskiego systemu transportowego
Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE.	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów poprzemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne.	Życie: Kompleksowa rewitalizacja obszarów miejskich
Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic.	Życie: Poprawa estetyki miasta poprzez racjonalne zarządzanie przestrzenią
	Życie: Kompleksowa rewitalizacja obszarów miejskich
Adaptacja terenów miejskich i wiejskich do zmian klimatu, w tym wsparcie opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zintegrowanych miejskich ekosystemów.	Środowisko: Zwiększanie poziomu odporności miasta na zmiany klimatyczne

KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”	OBSZARY I KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ DO 2030 R.
Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
Rozwój zrównoważonego budownictwa mieszkaniowego, w tym tworzenie i wdrażanie instrumentów wspierających rodziny w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, z uwzględnieniem racjonalizacji świadczenia usług publicznych.	Życie: Skuteczne zarządzanie zmianami demograficznymi i migracyjnymi oraz ich konsekwencjami dla rozwoju miasta
Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.	Mobilność: Rozwój zintegrowanego, zrównoważonego, zielonego oraz kosztowo efektywnego systemu miejskiej komunikacji zbiorowej
Rozwijanie współpracy międzynarodowej, transgranicznej i międzyregionalnej, w tym w pasie Polski południowej oraz z miastami Ostrawą i Żyliną.	Ekonomia: Rozwój współpracy transgranicznej oraz na poziomie subregionu południowego poprzez działalność Aglomeracji Beskidzkiej w zakresie wspólnych i zintegrowanych przedsięwzięć
Lokalizacja w regionie siedzib oraz przedstawicielstw instytucji o znaczeniu międzynarodowym i krajowym.	-
Organizacja flagowych wydarzeń biznesowych, naukowych, sportowych, kulturalnych promujących województwo i wykorzystujących unikatowe atuty regionu.	Życie: Bielsko-Biała kulturalnym centrum Subregionu Południowego województwa śląskiego
Ochrona, promocja oraz podnoszenie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, stanowiących „wizytówki” regionu.	Życie: Bielsko-Biała kulturalnym centrum Subregionu Południowego województwa śląskiego Życie: Poprawa estetyki miasta poprzez racjonalne zarządzanie przestrzenią

Opracowanie własne.

Tabela 26. Zakres wsparcia w ramach *Strategii Rozwoju Bielska-Białej do roku 2030* oraz *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”* dla OSI Obszary cenne przyrodniczo

KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”	OBSZARY I KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ DO 2030 R.
Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne.	Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okoturystycznej.	Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej
Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.	Życie: Zwiększenie dostępności i rozwój infrastruktury oraz oferty rekreacyjnej Bielska-Białej
	Życie: Bielsko-Biała kulturalnym centrum Subregionu Południowego województwa śląskiego
	Ekonomia: Innowacyjna, konkurencyjna oraz zielona gospodarka efektywnie wykorzystująca endogeniczne zasoby Bielska-Białej

KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”	OBSZARY I KIERUNKI DZIAŁANIA STRATEGII ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ DO 2030 R.
Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza.	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy.	Środowisko: Zwiększanie poziomu odporności miasta na zmiany klimatyczne
Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych.	Środowisko: Uwzględnienie zasobów przyrodniczych Bielska-Białej w procesach zrównoważonego rozwoju
Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych.	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
	Środowisko: Budowa racjonalnego i efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi
Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.	Mobilność: Rozwój zintegrowanego, zrównoważonego, zielonego oraz kosztowo efektywnego systemu miejskiej komunikacji zbiorowej
Rozwijanie współpracy międzynarodowej, transgranicznej i międzyregionalnej, w tym w pasie Polski południowej oraz z miastami Ostrawą i Żyliną.	Mobilność: Rozwój zintegrowanego, zrównoważonego, zielonego oraz kosztowo efektywnego systemu miejskiej komunikacji zbiorowej
	Środowisko: Działania na rzecz poprawy jakości powietrza wpływające na jakość życia w mieście oraz stan zdrowia mieszkańców
	Ekonomia: Rozwój współpracy transgranicznej oraz na poziomie subregionu południowego poprzez działalność Aglomeracji Beskidzkiej w zakresie wspólnych i zintegrowanych przedsięwzięć
Wsparcie działań podnoszących jakość systemu planowania i wdrażania na poziomie regionalnym i lokalnym.	Zarządzanie: Budowa systemu zarządzania rozwojem miasta
Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu.	Zarządzanie: Rozwój usług publicznych o wysokiej jakości i dostępności
Ochrona, promocja oraz podnoszenie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, stanowiących „wizytówki” regionu.	Życie: Bielsko-Biała kulturalnym centrum Subregionu Południowego województwa śląskiego
	Życie: Poprawa estetyki miasta poprzez racjonalne zarządzanie przestrzenią

Opracowanie własne.